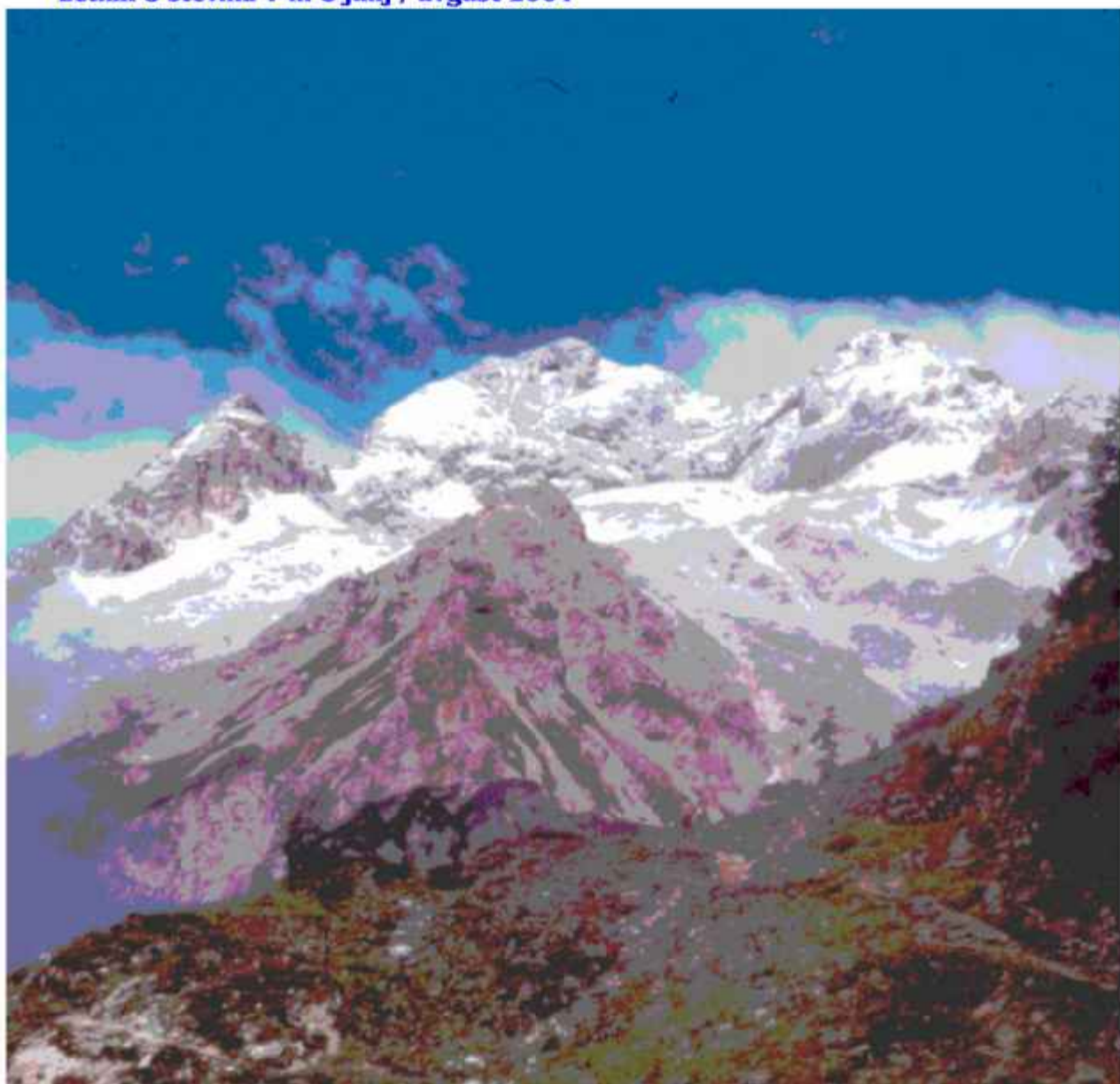

the voice of canadian slovenians

GLASILO

kanadskih Slovencev

Letnik 8 številki 7 in 8 julij / avgust 2004

**EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA
AMBASSADE DE LA RÉPUBLIQUE DE SLOVÉNIE**

150 Metcalfe Street, Suite 2101

Ottawa, Canada K2P 1P1

Tel.: (613) 565-5781

Fax: (613) 565-5783

Št.: 928/04

Ottawa, 6. avgust 2004

SLOVENSKIM DRUŠTVOM IN ORGANIZACIJAM
GLASILU GLAS KANADSKIH SLOVENCEV
RADIU GLAS KANADSKIH SLOVENCEV

INFORMACIJA O VOLITVAH V DRŽAVNI ZBOR,
3. oktober 2004

V Republiki Sloveniji bodo v nedeljo, 3. oktobra 2004, potekale redne volitve v Državni zbor. Odlok o razpisu volitev je bil objavljen v Uradnem listu RS t. 75/2004 z dne 13. julija 2004. **Na volitvah lahko sodelujejo tudi slovenski državljani – volilni upravičenci, ki stalno ali začasno živijo v tujini.**

Volivci, vpisani v volilni imenik, bodo v teh dnevih na svoj naslov prejeli obvestilo z osnovnimi informacijami o možnostih udeležbe na volitvah. **Volivci s stalnim bivališčem v Kanadi glasujejo na Veleposlaništvu RS v Ottawi oziroma na Konzulatu RS v Torontu (odvisno od kraja prebivališča).**

Kdor ne more ali ne želi glasovati v Kanadi, ampak želi **glasovati po pošti ali v Sloveniji**, mora to **najkasneje do 3. septembra 2004** sporočiti Republiški volilni komisiji - RVK (Slovenska 54, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, fax: +386 1 4331 269). V pomoč so obrazci, ki so na razpolago na veleposlaništvu RS v Ottawi in na spletnih straneh RVK (www.rvk.si), prejeli pa jih bodo tudi vsi volivci, vpisani v volilni imenik. Kdor se bo odločil za glasovanje po pošti, bo prejel volilno gradivo ter volilno karto, ki jo bo moral overiti ter skupaj z izpolnjeno glasovnico poslati v Slovenijo ali na Veleposlaništvu RS v Ottawi oziroma častni generalni konzulat v Torontu.

Na veleposlaništvu v Ottawi ali na konzulatu v Torontu bodo lahko glasovali tudi **državljeni RS, ki imajo v Kanadi samo začasno bivališče (stalno pa v Sloveniji)**, če bodo to **najkasneje do 3. septembra 2004** sporočili Republiški volilni komisiji.

V času do 18. septembra 2004 bo na veleposlaništvu in na konzulatu potekala **razgrnitev volilnih imenikov**. Državljeni RS lahko volilne imenike pregledajo ter v primeru pomanjkljivih ali netočnih podatkov zahtevajo popravek.

Predlagamo, da vsi volilni upravičenci, ki se želite udeležiti volitev, pozorno spremljate obvestila, preverite svoje podatke v volilnem imeniku ter v primeru, da še niste vpisani v volilni imenik, podate zahtevo za vpis v evidenco volilne pravice. Še posebej opozarjamo, da nekateri podatki o naslovih volilnih upravičencev iz prejšnjih let niso popolni in jih je potrebno dopolniti.

Glasovanje na dan volitev, v nedeljo, 3. oktobra 2004, bo potekalo v prostorih Veleposlaništva RS v Ottawi (150 Metcalfe, Ottawa, Ontario, K2P 1P1) in v prostorih Konzulata RS v Torontu od 9.00 do 17.00 ure. Naslov novih prostorov konzulata v Torontu bo predvidoma znan konec meseca avgusta, o čemer boste obveščeni.

Veronika Stabej l.r.
Veleposlanica

Spoštovani gospod urednik,

Prosimo vas, da v vašem glasilu objavite naslednje obvestilo v zvezi s spremembami naslova Častnega generalnega konzulata v Torontu:

V poletnem času konzularne ure v Torontu odpadejo. Častni generalni konzulat v Torontu ne bo več posloval v sedanjih prostorih. Trenutno iščemo nove prostore in upamo, da bomo v jeseni spet lahko obnovili redno poslovanje.

Dosedanja telefonska številka konzulata (905-804-9310) ostaja enaka in prav tako bo častni generalni konzul Jože Slobodnik tudi v prihodnje opravljal konzularne storitve okvira njegovih pooblastil.

Zahvaljujem se vam za sodelovanje in vas lepo pozdravljam

Veronika Stabej
veleposlanica

OBVESTILO

Po zadnjih poročilih iz Ottawe, bo v septembru Častni generalni konzulat RS začasno uradoval na 929 Pantera Drive, Mississauga, Ontario v pisarniških prostorih "Top Grade Molds Ltd."

Uvodne besede

Z bolečimi srci smo v juliju spremljali novice o katastrofalnih posledicah potresa, ki je že drugič v zadnjih nekaj letih uničil Posavje in nato v avgustu sledili novicam, kako je neurje v Prekmurju, na Štajerskem, Koroškem in celo na Gorenjskem z viharjem, poplavo in točo prizadelo lokalno prebivalstvo.

Žal naša znanost še ni našla rešitve, kako obvarovati Slovenijo pred silo narave, imamo pa vsi državljani, ne samo priliko ampak tudi dolžnost, obvarovati njeno demokracijo v naslednjih parlamentarnih volitvah, če se polnoštevilno udeležimo parlamentarnih volitev 3. oktobra in glasujemo po svoji vesti.

V ta namen smo v tej izdaji Glasila priobčili izbor člankov poklicnih novinarjev "vseh političnih barv", saj samo tako po našem prepričanju lahko razsodite, katere stranke zaslužijo, da sestavijo novo vladno koalicijo – saj po vsej verjetnosti absolutne večine ne bo dobila nobena stranka.

Kljub temu da se Slovenija po velikosti ne more primerjati s Kanado, obe državi imata nekaj skupnega v letu 2004: parlamentarne volitve. V Kanadi so bile pomladi, medtem ko bodo v Sloveniji v jeseni. Vladni stranki obeh sta bili javno obtoženi arogance, toleriranja korupcije, klientelizma, nepotizma in izkoriščanja davkoplačevalcev, pri katerem so mnogi njihovih pristašev ilegalno obogateli. V Kanadi je zato vladna stranka zgubila absolutno večino poslancev, medtem ko bo slovensko levičarsko vladno koalicijo (LDS, ZLSD in DeSUS), kot prerokujejo mnoge politične ankete in medijski komentatorji, verjetno zadela ista usoda kot v volitvah za EU poslance, ko je zmagala Koalicija Slovenija 4:3.

Kot pričakovano, je vladna koalicija (LDS, ZLSD in DeSUS) sama zbrala 23 podpisov svojih poslancev, da je s tem omogočila sejo v DZ pred koncem avgusta. Upa namreč, da bodo volilci v enem mesecu pozabili vsebino razprave, ki naj bi razkrinkala korupcijo in klientelizem vladajoče koalicije.

V poletnih mesecih je tudi narasla aktivnost slovenskih društev v Kanadi in njihova poročila so tako številna, da smo bili prisiljeni preložiti več daljših dopisov za naslednjo izdajo Glasila, za kar se njihovim dopisnikom iskreno opravičujemo z obljubo, da bodo vsi v celoti natisnjeni v naslednji številki.

Na svidenje koncem oktobra.

V uvodniku zadnje izdaje kanadskega trimesečnika "Božja Beseda" beremo:

"Slovenski parlament je zavrnil zakonski osnutek o posebnem statusu Slovencev brez državljanstva. Ta zakonski osnutek je pripravil Svetovni slovenski kongres in ga je komisija Državnega zbora podprla. Ob vsem tem pa je kaj čudna razlaga direktorice urada za Slovence po svetu, ko se je na tiskovni konferenci izjavila, da je vsebina osnutka nesprejemljiva in protiustavna.

Nezaslišanol"

Uvod

Med majskim obiskom Komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu nam je njen član, poslanec SMS, diplomiran ekonomist, mag. Marko Daci objasnili, da je imel predsednik vlade Anton Rop priložnost, da bi združil jesenske parlamentarne volitve skupaj z volitvami za EU poslance 23. junija in tako prihranil slovenskim davkoplačevalcem milijonske stroške dvojnih volitev. Vendar Rop tega ni storil.

Spričo velikega padca popularnosti njegove LDS, ki so po Tošovih politbarometer statistikah padle v drugem četrtletju letos od 27% v aprilu, na 23% v maju in 19% v juniju. Ta padec popularnosti LDS so potrdili tudi volilni izidi v EU, kjer sta listi levičarske vladne koalicije (ZLSD, DeSUS & LDS) izvolili le tri poslance, a opozicijski listi (NSi in SDS) pa sta izvolili štiri poslance. Verjetno v upanju, da se bo podpora LDS v tretjem četrtletju izboljšala se je Rop odločil čakati na volitve do začetka oktobra, kar je zadnji rok za sklic letošnjih parlamentarnih volitev.

Kmalu po volitvah v EU so se je zgodilo več zanimivih in pomembnih dogodkov, ki bodo tudi vplivali na izid oktobrskih volitev:

- Dva dni po formalnem razglasu parlamentarnih volitev je bill Milan Kučan častni govornik v Baški Grapi ob srečanju borcev enot IX. korpusa, ki so pred 60 leti rušili infrastrukturne objekte na progi Jesenice - Trst. Po Kučanovi logiki to naj bi pomagalo zavezniškim operacijam ob izkrcanju v Normandiji. V svojem govoru je ostro napadel odstavljenega zunanjega ministra, dr. Dimitrija Rupla, ker ni uspel s svojo zunanjo politiko, da bi bil Kučan povabljen k praznovanju D Day-a.. V svojem govoru je tudi poudaril, da je bilo "domobranstvo vojaško in politično delovanje zoper slovenski narod", kot so poročali Radio Slovenija in tudi večina vladi naklonjenih medijev.
- Dimitrij Rupel je s predsednikom Koalicije

Slovenije, Janezom Janšem, in dr. Andrejem Bajukom, skupaj s 11 pobudniki, sklical "Zbor za republiko" 23. junija v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ta Zbor naj ne bi bil (kot Kučanov Forum 21) forum posameznikov, ki bi želeli ohraniti pridobitve iz preteklosti ali pripravljati posamezno opcijo, ampak **odprta politična struktura za odprto družbo.** "Zbor za republiko" se je 14. julija sestel tudi v največji dvorani novega mariborskega Koloseuma. Žal se urednik Glasila zaradi zdravstvenih razlogov ni mogel teh zborov udeležiti, zato priobčujemo v naslednjih straneh samo medijska poročila zborovanj.

- Predsednik vlade Anton Rop si je izbral Dan državnosti 25. junija za dan formalne razrešitve svojega zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla - edinega preživelaga ministra še iz originalne Demosove vlade. Poleg mnogo drugih je tudi predsednik države dr. Janez Drnovšek označil Ropovo razrešitev svojega zunanjega ministra, nekaj mesecev pred državnimi parlamentarnimi volitvami, kot "nenavadno", saj kaj takega on ni in ne bi kot predsednik vlade nikoli storil.
- Kot strela iz jasnega neba je udarila v zatišju vladnih počitnic novica, da sta Janez Janša in dr. Andrej Bajuk, s podpisani 26 poslancev, vložila 44-stransko interpelacijo proti vladi.. V njej zahtevajo, da sedanja vladna koalicija (LDS, DeSUS in ZLSD) v določenem roku odgovori na stavljeni vprašanja. Jože Poglajen je v Delu 30. julija komentiral, da "...je spet treba priznati, da je prvak SDS znova dokazal mojstrstvo politične taktike, kajti tisto, kar bi v morda v kampanji dosegel z velikimi naporji, je prenesel v parlament, kjer so stalno nameščene televizijske kamere, kritike pa pridobijo tam zaradi njih večjo težo in

prebojnost. In to predvolilno kampanjo mu bo plačala država." Ostareli člani DrSUS-a so takoj protestirali proti interpelaciji, češ da jim Koalicija Slovenija preprečuje zaslužen odmor med vladnimi počitnicami, Oba prvaka ZLSD in LDS, Borut Pahor in Anton Rop pa vidita v interpelaciji, o kateri bodo razpravljali par tednov pred volitvami, priložnost za vlado, da javnosti ponovno predstavi svoje dosežke. Prvak SLS, Janez Podobnik, pa meni, da je takšna razprava potrebna spričo razraščujoče se vladne korupcije in klientelizma. "To je zanimiv poskus, da opozicija prisili vlado v obračun za nazaj,

ne pa da z vladnimi projekti le obljublja, kaj bo naredila v prihodnjih deset letih," meni Podobnik. Mateja Babič pa v svojem članku "Naj ostane Rop ali naj raje pride Janša?" v Delu 30. julija meni, "da prihaja obdobje, ko naj bi prvič po več kot desetletju vladavine LDS (s polletnim predahom v letu 2000) novo vlado sestavile desnosredinske stranke, oziroma tako imenovane stranke slovenske pomladi".

Več podrobnosti in različnih mnenj v tej predvolilni dobi pa bodo bralci Glasila imeli priliko spoznati v izboru zanimivih in informativnih člankov poklicnih novinarjev, iz raznih slovenskih medijev.

Lov na čarovnice

Delno po članku Danila Slivnika, MAG, 9. julija 2004

Dva dni po formalni razglasitvi dneva volitev je lov na čarovnice prvi sprožil nekdanji predsednik države in starosta komunistov Milan Kučan ter domnevne partizanske borce pozval, naj na jesenskih volitvah strnejo vrste: **zmagala naj bi spet ideologija.**

Kot da ne bi v zadnjih letih nihče prisegal na normalizacijo političnih razmer, na pozabo preteklosti in na evropeizacijo države. V bistvu mi je postalo mučno, ko sem ga gledal in poslušal. Tam je stal ves zgrbančen, siv in sovražen ter se šopiril. Nikjer ni bilo zaznati nobene modernosti in videti ničesar, kar bi potrjevalo, da smo pred dvema mesecema stopili v EU.

Najprej se je zastavilo vprašanje, kako bodo politiki ustavili takšno sejanje sovraštva med ljudmi in preprečili vnovično delitev Slovencev. Jasno je namreč, da nekdanji partizanski, partijski in nomenklaturni protagonisti ne bodo popustili niti za ped in da se zanje demokracija konča, ko je ogrožena njihova volilna zmaga. Kučan je tako prvi brezkompromisno prestopil točko, ko se vse začenja znova in ko so potisnjena vstran ničkolikokrat poudarjena načela o pozabi preteklosti, enakovrednem tekmovanju strank in splošni politični kulturi. S tem pa ni samo potrdil, da je velika motnja v slovenski politiki, o odstranitvi katere bi

se morali izreči vsi mediji, zbori in forumi, ampak da je eden največjih političnih dvoličnežev, kar jih pozna tranzicija. Kot prvo, je povsem poteptal pravilo o odkluku od preteklosti, ki naj bi po nepotrebem razdvajalo Slovence in ki ga je v preteklosti zmeraj ponavljal, kadar je silam kontinuitete kazalo dobro. In kot drugo, je sistematično izigral načelo o domnevni levičarski držji kontinuitetnih strank (kamor sodita tudi borčevska in upokojenska organizacija) in pod zastavo leveice iz nomenklaturne naredil najbogatejši slovenski družbeni sloj, ki je prevzel nadzor nad večjim delom kapitala v državi. Ali drugače: nekdanje ideološke somišljenike in široko volilno množico je uporabil zgolj za podporo svojemu privatizacijskemu načrtu, ob pomoči katerega so se nekdanji partijski funkcionarji in direktorji spremenili v premožne kapitaliste, ki so zgubili vsakršno zvezo s staro skupno ideologijo in tako postali nekakšna "negacija nekdanje negacije". Prevara je bila namreč kar dvakratna: očitno nikdar ni mislil resno s komunizmom in socializmom, v svoji tranzicijski etapi pa je zapustil še preostanek levičarske (to je socialne) politike in se zatekel k najbolj liberalnemu kapitalizmu. Večjih političnih zasukov sploh ni mogoče narediti in ljudem bi se moral spričo njegovih prevalov obračati želodec.

Toda v Baški grapi, kjer so se nekdanji borci zbrali na ne vem že katerem letošnjem srečanju, ni prav nič kazalo, da bi se kdorkoli česa zavedal. Udeleženci proslave so si naredili stare uniforme, zavezali rdeče rute in prav neumno gledali ter skandirali, ko jim je "vodja kohorte" govoril o novem spopadu, v katerega naj bi se jeseni podali. Če bi se takšno srečanje zgodilo na avstrijskem Koroškem, bi se vsi zgražali, saj bi bilo jasno, da sta na pohodu politična zaslepljenost in nemodernost. V Sloveniji pa se je zgodilo, ne da bi zaradi tega kdorkoli resno protestiral in čeprav ni dvoma, da vojaški pohodi ne morejo biti prisposoda za demokratične in pravične volitve. Drugo, na kar je Kučan nedvoumno uperil prst, pa je bil nekdanji zunanji minister dr. Dimitrij

Rupel, ki naj bi bil po njegovem odgovoren, da Slovenija ni bila povabljena na proslavo ob šestdeseti obletnici izkrcanja zavezniških sil v Normandiji, ko so se tam zbrali skoraj vsi evropski voditelji. Toda tudi pri tem je Kučan zgrešil, saj je bila glavna značilnost tamkajšnjega srečanja udeležba nemškega kanclerja Gerharda Schroederja, ki je s svojo navzočnostjo potrdil spravni značaj slovesnosti med nekdanjimi nasprotniki iz druge svetovne vojne. Kučan pa je v Baški grapi z največjim sovraštvom govoril o domobrancih, kot da bi bila vojna šele včeraj končana ali kot da bi jih bilo treba še enkrat postreliti v kočevskih gozdovih. V njegovih besedah je bil zlovešč duh, kakršen bi moral biti v opozorilo vsem, ki jim ni vseeno za slovensko prihodnost...

Zgodovina ni učiteljica življenja

Povzeto po članku dr. Staneta Grandā v Družini 22. junija 2004

Zadnji dogodki v Sloveniji, v mislih imam Zbor za republiko, ki je bil povod, ne pa vzrok za odstavitev ministra dr. Rupla, kažejo, da se je začela zadnja faza predvolilnega boja pred državnoborskimimi volitvami, razpisanimi za 3. oktober.

Predvolilni boj bi bil za neprizadetega opazovalca sicer zabaven, toda zaradi resnosti odločitev, ki jih predstavljajo volitve, je težko biti neprizadet. Na njih sami odločamo o svoji usodi. Nepošteno in nemoralno je ne iti na volitve, potem pa kritizirati vsepovprek. Pošteno je uporabiti svojo državljansko pravico in nato priznati pošten izid. Če si na strani zmagovalcev, prevzemaš odgovornost, če si na strani poražencev, te nimaš.

Pred volitvami nam politiki obljublajo hribe in doline, resnica pa je potem drugačna. Če bi se mi iz preteklosti kaj naučili, bi ob oddaji glasov pomislili, kaj je kdo naredil. To preverjanje velja predvsem za poslance, ki so na strani vladajočih. Opozicija je bila v preteklih letih pri nas brez možnosti. Kako bo v jeseni, ne vemo in ne nameravamo ugibati. Dejstvo pa je, da pri nas še vedno volimo, kot da nas resnično življenje ne briga. Tako ravnanje, ko približno polovica volivcev voli tiste, ki naj bi po javnih napovedih zmagali

- te oblikujejo pri nas množični mediji, ki jih nadzira vlada - z lastno glavo pa ne mislijo, kaže, da se iz preteklosti ničesar ne naučimo, da smo neresni, zaostali in nezreli. Najbolj neodgovorne pa so trditve, da so vsi enaki. Ne mislimo idealizirati, toda strah, da boš zaradi slabega dela zamenjan, mnoge prisilijo, da se trudijo za boljše življenje državljanov. Odgovorni in kritični volivci so najboljše sredstvo proti politični zatohlosti, odločanju na podlagi zvez in poznanstev, korupciji in klientelizmu, ki vlada pri nas.

Seveda ni skrivnost, da so nam bližji tisti, ki so zagovorniki demokracije in slovenske osamosvojitve. Ta politična ljubezen ni taka, da ne bi pričakovali in zahtevali od vodstva vsakokratne slovenske države, da je do svojih državljanov odgovorno in jih spoštuje. Prav slednje pri sedANJI najbolj pogrešamo. Nepošteno je ponovno oživljanje razrednih sovražnikov, državljanov druge vrste. Strahotna oholost in prezir do drugače mislečih, zlasti vernih, ki ga vrh vladajoče stranke ne more skriti nas mora glede prihodnosti skrbeti. Če je Rop v tem pogledu prekosil svojega učitelja Kučana, se je bati, da bo tudi **sedanja Ropova Liberalna Demokratska Stranka prekosila nekdanjo Kučanovo Zvezo Komunistov.**

Ropove smeri razvoja

IVAN PUC, MAG, 13. julija 2004

Predsednik vlade Anton Rop govori eno in dela drugo. Govori o dialogu, strpnosti, nasprotovanju delitvam dejansko pa še naprej izvaja program "vulgoliberalizma": teorija zarote, strnjevanje sil, kadrovske čiščenje in mobilizacija, brezkompromisnost, kulturni boj, naslanjanje na vosovsko-udbovsko strukturo vodstva borčevske organizacije.

Njegov protiigravec, Janež Janša, tudi po evropskih volitvah, na katerih je zmagala Nova Slovenija, nasprotno tudi z dejanji kaže, da je "treba ob običajni previdnosti pozabiti stare zamere in združevati energije". Če bosta glavna tabora s to prtljago odšla na volitve, potem je povsem realna možnost, da se volivci 3. oktobra odločijo za spremembo in LDS pošljejo v opozicijo. Toda ali gre res za novo LDS, z novo energijo, voljo in znanjem? Usmerjeno v prihodnost? Nekdanji predsednik države in Ropov pokrovitelj Milan Kučan je v nedeljo na eni od borčevskih slovesnosti ubesedil formo *mentis* omenjenega programa.

Pozabljač na narodno spravo je partizanski boj postavil v osnovo slovenske samostojnosti in demokracije, v isti sapi pa napadel domobranstvo ("Dvignjena roka zoper lastni narod je greh, ki ga ni mogoče ne upravičiti in ne oprati, ne z besedami in še manj z dejanji."), kot da bi bilo treba domobrance še enkrat pobiti in vreči v jame. Kakšen strah pred demokratično politično spremembo oblasti preveva tega nekdanjega vodjo komunistične partije, ki je skoraj pol stoletja bolj ali manj brutalno sistematično kršila človekove pravice, priča njegova naslednja izjava: "Volitve ne bodo odločale le o tem, kakšna bo prihodnja podoba Slovenije in kdo jo bo oblikoval, odločale bodo tudi o resnici in neresnici. Na neresnici pa ne more biti zgrajena dobra prihodnost, zato se je teh volitev treba udeležiti in se opredeliti. Verjamem, da boste, da bomo tam in da se bomo opredelili." Dejanski in duhovni dediči komunistične partije se pred zgodovino in prihodnjimi rodovi krčevito otepajo polaganja

računov. Toda Kučan zdaj v tem ideološkem spopadu nima opraviti z domobranci in klerikalci, temveč s filozofom dr. Tinetom Hribarjem in njegovo odmevno moralno obsodbo vladajoče koalicije pri obravnavi zamolčanih žrtev revolucije. Spomnimo se, da je Kučan, ko mu je to ustrezalo (ob papeževem obisku), uporabil že staro Hribarjevo misel o več resnicah (če se prav spomnimo, je Hribar nekeje zapisal, da je resnica o resnici ta, da resnice ni), zdaj pa je na legitimnost več resnic v predvolilni vročici pozabil. Kot je med pajdašenjem s kapitalisti v Forumu 21 "pozabil" na svoje mladostne ideale.

Po Kučanovem nastopu, v katerem je ob bučnem aplavzu napadel "slovensko diplomacijo", ker naši borci niso bili povabljeni na slovesnosti ob šestdesetletnici izkrcanja v Normandiji, smo lahko le še bolj prepričani, da je tudi on stal v ozadju Ruplove zamenjave. Tudi LDS je postala prava kovačnica teorije zarote. "Vsi izpadi Dimitrija Rupla so bili načrtovani vnaprej," je namreč izjavil Anton Rop.

Kaj razen omenjenega reda navznoter (razumljivo, da se Rupel v takšni novi LDS ni mogel obdržati) in konfliktnosti navzven ponuja Rop? Predsednik vlade, ki tako optimistično in s precej prazno gostobesednostjo zre v prihodnje mesece, pozablja, da je že marsikaj od te nove LDS ponudil na evropskih volitvah in da so mu volivci izrekli nezaupnico.

V evropski ekipi je imel svežo Mojco Drčar Murko, še bolj svežega Miloša Kovačiča, za vabo je ponudil dolgoletnega predsednika upokojenecv Vinka Gobca, pa tudi znano in ugledno Slovenko Mimo Jaušovec. Težko je torej verjeti njegovim besedam, da bodo nekateri presenečeni nad njihovo kandidatno listo, "na kateri so nekateri znani in ugledni Slovenci, kar bo po svoje simboliziralo okrepljeno novo LDS". V Magu smo že pisali, da bo lista LDS "okrepljena" tudi s kadri, ki jih bo Ropu ponudil njihov naravni zaveznik, zunajparlamentarni center moči, Kučanov Forum

21, Rop pa je v zadnjem pogovoru za Delo ponudil dobro iztočnico, da se bo to tudi zgodilo. Primer znane partijske selitve iz gospodarstva v politiko je Miloš Kovačič. Z Ropovimi besedami v Delu: "V Novem mestu je bilo dobro to, da se je najpomembnejši gospodarstvenik, eden najuglednejših ljudi v tem kraju, odločil prevzeti LDS. To je veliko zadovoljstvo. Če se bodo tudi drugod odločili tako, bom to z veseljem podprl in omogočil LDS, da jo vodijo ugledni in uveljavljeni ljudje." Vse neštetokrat izrečene besede o ločitvi politike in gospodarstva niso vredne prav dosti, ko imamo opraviti s partijskimi vzorci. S te pozicije laže razumemo, kako so se lahko novi ministri strokovnjaki kar čez noč politično profilirali. Sicer pa se samo po sebi zastavlja vprašanje: ali so mar LDS do zdaj vodili ljudje brez prave veljave in ugleda? Bo že držalo, saj drugače ne bi vložili toliko truda v organiziranje srečanja med novinarjem Petkom in predsednikom LDS.

Ali Rop še zaupa Zdenki Cerar? Kakšna je kakovost teh svežih novih Ropovih sil? Marko Pavliha, novi prometni minister, je pri soočenju z avtobusno stavko pokazal, da strpnost in močni živci niso njegova vrlina in se hvalil, kako izsiljevanje

pri njem ne vžge. Zdenka Cerar gre naproti polomiji pri najpomembnejši kadrovske odločitvi vlade po zamenjavi zunanjega ministra. Vrhovnemu državnemu tožilcu Hinku Jenullu je uspelo do pravnomočnosti sodbe v upravnem sporu zadržati postopek imenovanja generalnega državnega tožilca Franca Mazija. Ker bo državni zbor prekinil delo, tudi vlada pa pred volitvami lahko opravlja le tekoče posle, bo imenovanje tožilca stvar nove vlade. Kot se spodobi. O Jenullu si lahko mislimo karkoli, vendar mu kot le redkokomu uspeva razkrivati pravno neznanje Zdenke Cerar in političnost njenega kadrovanja prvega tožilca. Če bo vlada v upravnem sporu z Jenullom izgubila in če se izkaže, da je v primeru odvetnika Sergija Vladislava Majhna na izredni seji o korupciji vendarle govorila laži in netočnosti, kot trdi Majhen v pritožbi, naslovljeni na državnozborsko komisijo za peticije, se bo z vso ostrino postavilo vprašanje, ali predsednik vlade še zaupa svoji pravosodni ministrici. Navsezadnje bomo v upravnem sporu dobili odgovor na vprašanje, ali sme vlada ponavljati razpis za generalnega državnega tožilca (ali katerokoli drugo funkcijo) toliko časa, dokler se nanj ne prijavi "ustrezen" kandidat? Pa čeprav drugi kandidati ustrezajo razpisnim pogojem...

Napad na slovenske davkoplačevalske žepa

Mateja Babič, Delo 26. julija 2004

Koga bo predsednik vlade Anton Rop predlagal za novega evropskega komisarja iz Slovenije, bo znano še ta teden, so včeraj napovedali v premierovem kabinetu. Neuradnih informacij, da bo to mesto tudi po 1. novembru zasedal sedanji komisar Janez Potočnik, niso hoteli komentirati. Zato pa je bil včeraj jasen prvak SDS Janez Janša, ki je ostro kritiziral samovoljno obnašanje premiera Ropa, češ da bi se ta moral glede slovenskega predstavnika v evropski komisiji pogovoriti s predstavniki vseh parlamentarnih strank, ne pa že vnaprej o Potočniku govoriti kot o edinem možnem kandidatu.

Če predsednik vlade vnaprej vsiljuje eno samo ime, bomo tudi mi vnaprej povedali, da Janez

Potočnik ni sprejemljiv kandidat za člana evropske komisije, je včeraj dejal Janša. Kaj v SDS očitajo Potočniku? Čedalje bolj je jasno, da delo ni bilo tako sijajno opravljeno, kakor hočejo nekateri prikazati, smo slišali, poleg tega v SDS problematizirajo Potočnikovo politično nepristranskost, češ da je ves čas poskušal ustvarjati vtis o svoji nestranski pripadnosti, potem pa je sodeloval v volilni kampanji liberalne demokracije za volitve v evropski parlament. To ne bi bilo nič sporno, je dejal Janša, če se Potočnik ne bi prej predstavljal kot nestranski kandidat, kar pa ne kaže na moralno integriteto nekoga, ki bo moral pet let zastopati slovenske interese v najpomembnejšem organu Evropske unije. Koga

bi predlagal Janša in za katero področje, če bi imel to možnost? Imena favorita SDS nismo izvedeli, ker pač postopek za predlaganje kandidatov ni odprt. Kar pa zadeva področja, je Janša dejal, da ta niso v domeni nacionalnih predlagateljev in da je resor za širitev politično zanimiv, vendar finančno nepomemben, kar pa ni mogoče reči, denimo, za področje kmetijstva, ekonomski resor ali resor za trgovino.

Predsednik SDS je kritiziral Ropov izključujoči odnos do drugih strank pri odločitvi, kdo naj bo slovenski predstavnik v evropski komisiji. O tem bi se bilo treba uskladiti skupaj. In kljub temu da je bil Rop deležen precejšnjih kritik že prvič, ko se je odločil za Potočnika, zdaj spet ponavlja staro napako, je opozoril Janša.

Prvak SDS je uperil prst v vlado tudi zaradi kadrovanja, češ da ga vlada izvaja v zatišju parlamentarnih počitnic, ko opozicija nima niti normalnih prostorskih pogojev za delo (v parlamentu potekajo obnovitvena dela, tako da v večini prostorov poslanskih skupin ni mogoče delati, sedež SDS na Komenskega 11 pa tudi že več kot pol leta obnavljajo, tako da je delo otežkočeno, je pojasnil Janša).

Sedanja politična oblast hoče z menjavami postaviti politične kadre na zelo pomembna mesta v državni upravi za prihodnjih pet let, torej za

čas celotnega mandata vlade, ki bo delovala po naslednjih državnozborskih volitvah, je dejal Janša in dodal, da je takšno ravnanje v nasprotju z osnovno politično kulturo, predvsem pa je sporno s pravnega vidika ter z vidika stroškov, ki jih takšno ravnanje povzroča državnemu proračunu, torej davkoplačevalcem. "Dejstvo je namreč, da je mogoče na vseh visokih mestih opraviti menjave po imenovanju nove vlade samo z izplačilom zelo visokih odpravnin. Postavljanje ljudi na mesta za pet let za ves naslednji mandat je torej napad na slovenske davkoplačevalske žepe." Glede na to, koliko teh mest je odprtih in zamenjanih, že lahko rečemo, da gre za nevarnost več sto milijonov odpravnin in da vlada s takšnim ravnanjem dela veliko škodo, trdi Janša. Posebej se je obregnil ob postavljanje političnih kadrov na tista mesta, kjer ne bi smelo biti nobene zveze s politiko, pri čemer je za primer navedel imenovanje poslanca LDS in dosedanjega predsednika koprškega mestnega odbora Dorijana Maršiča za direktorja mednarodnega sklada za razminiranje pa imenovanje Igorja Šoltesa za šefa računskega sodišča ter Jožeta Leniča za direktorja Triglava. V zadnjem letu skoraj ni bilo pomembnejšega položaja, ki bi ga lahko zasedel nekdo zunaj liberalne demokracije, morda kvečjemu še združene liste, opaža Janez Janša.

Vlada zavrača očitke o političnem kadrovanju pred volitvami

Povzeto po STA, 27. julij, 2004

Predsednik vladne kadrovske komisije in minister za informacijsko družbo Pavel Gantar in generalni sekretar vlade Mirko Bandelj sta na današnji novinarski konferenci zavrnila očitke o političnem kadrovanju vlade pred jesenskimi državnozborskimi volitvami. Gantar je opozoril, da je po sedanji sistematizaciji v javni upravi 46 direktoriatov na vseh ministrstvih. Tako bi lahko bilo 46 generalnih direktorjev, vlada pa je do zdaj imenovala enega samega generalnega direktorja direktorata, kandidata za mesto novega generalnega direktorja Veterinarske uprave RS (VURS) pa so obravnavali danes in bo predlog mogoče obravnavan

na naslednji seji vlade. Kadrovska komisija vlade je namreč sprejela predlog ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milana Pogačnika, ki je na omenjeno mesto predlagal državno sekretarko na kmetijskem ministrstvu Vido Čadonič Špelič.

Novinarji so Gantarja spomnili tudi na to, da je Janša v ponedeljek omenil, da je Gantar kot tedanji okoljski minister leta 1998 dejal, da bo odstopil, če obnova po velikonočnem potresu v Posočju ne bo uspešna. Gantar je danes dejal, da bi odstopil tudi kot minister za informacijsko družbo, če bi to ugotovili strokovnjaki, kar pa niso.

Po naključju se je minister Gantar ujel še isti dan v svojo lastno past, ko je bil v MAG-u objavljen intervju z gradbenikom Danijelom Magajne pod naslovom "Delo tehnične pisarne je mejilo na terror". Iz tega članka citiramo samo prvi odstavek:

"Zgradbe, ki jih je obnavljalo podjetje Konstruktor Magajne pod vodstvom našega sogovornika, so uničujoči potres v Posočju odlično prestale, čeprav stojijo na najbolj prizadetih

območjih. Pa vendar so v državni tehnični pisarni njegovemu načinu gradnje ves čas nasprotovali. Šli so celo tako daleč, da so ljudem, ki so želeli graditi po njegovih zamislih, odrekli državna nepovratna sredstva za pomoč pri popotresni obnovi".

Dvomimo pa, da bo minister Gantar odstopil sedaj, ko ima jasno dokazano izjavo strokovnjaka, kateremu je Gantarjeva tehnična pisarna zelo ostro nasprotovala.

Vladni argumenti glede nepolitičnega kadrovanja niso prepričali SDS

STA in L.N. 28. julij, 2004

V SDS zavračajo trditve vlade, da se pred jesenskimi državnozbornimi volitvami slednja ne poslužuje političnega kadrovanja. Po mnenju največje opozicijske stranke namreč pri političnem kadrovanju ne gre le za imenovanje generalnih direktorjev, ampak tudi za razpisne postopke, ki naj bi jih ministri preko uradniškega sveta sprožili za 13 od 46 generalnih direktorjev. V SDS ob tem opozarjajo, da ima vlada področja, kjer naj bi potekalo kadrovanje, sedaj pokrita z državnimi sekretarji in podsekretarji ter da zakon in kadrovske potrebe ne zahtevajo novih imenovanj, so zapisali v sporočilu za javnost.

Predsednik vladne kadrovske komisije in minister za informacijsko družbo Pavel Gantar in generalni sekretar vlade Mirko Bandelj sta sicer na novinarski konferenci zavrnila očitke SDS glede političnega kadrovanja. Kot sta namreč poudarila, je vlada do zdaj imenovala enega samega generalnega direktorja direktorata.

V SDS pa ob tem opozarjajo, da ne gre le za imenovanje, temveč za začetek razpisnih postopkov, ki naj bi jih uradniški svet sprožil za 13 direktorjev. Tako naj bi se začeli razpisni postopki za generalne direktorje za javni sektor, za migracije, za uprave notranje zadeve, za proračun in javno računovodstvo, za zakladništvo, za sistem davčnih, carinskih in drugih prihodkov, za finančni sistem in za pravosodno upravo. Poleg tega pa naj bi

stekli postopki za generalne direktorje za zakonodajo na področju pravosodja, za mednarodne zadeve na področju pravosodja, za okolje, za prostor in za energijo.

Dosedanji državni sekretarji, ki jih bodo nadomestili novi generalni direktorji, niso bili imenovani zgolj po strokovnih, ampak tudi po političnih merilih, so zapisali v SDS. V vladni koalicijski pogodbi je zapisano, da se mesta državnih sekretarjev delijo glede na volilni rezultat. Mesta generalnih direktorjev tako po mnenju SDS niso povsem apolitična. V SDS si sicer želijo, da bi na dolgi rok prišlo do čim večje stabilnosti na teh pozicijah, da bi jih zasedli ljudje za dva ali tri mandate, torej za deset do petnajst let. Vendar je to stvar postopnega spreminjanja politične in upravne kulture, so prepričani v SDS. Ob tem v stranki zagotavljajo, da SDS po morebitnem prevzemu vlade ne bo menjala sposobnih kadrov.

Kot primer političnega kadrovanja so v SDS navedli sekretarja poslanske skupine SDS Lovra Lončarja, ki se je prijavil na razpis za direktorja vladne kadrovske službe. "Razpisna komisija, ki je očitno delovala profesionalno, korektno in apolitično, ga je izbrala kot edinega kandidata, ki je ustrezal pogojem in standardom," so zapisali v SDS. Lončarja pa vlada po navedbah SDS še več kot šest mesecev po izbiri ni imenovala na omenjeno mesto.

Zbor za republiko za dialog in alternativo sedanjemu načinu vladanja

STA, 23. junij 2004

V polni Linhartovi dvorani Cankarjevega doma je 23. junija potekala prva javna tribuna Zbora za republiko, ki so jo zaznamovale kritične razprave o "slovenski stvarnosti in prihodnosti". Slednje je kot enega od namenov zbora omenil predsednik opozicijske SDS Janez Janša, ki je izrazil zadovoljstvo, da sta se zbora udeležila tudi predsednik koalicijske ZLSD Borut Pahor in predsednik donedavno vladne SLS Janez Podobnik. Slednje ter podpis na vabilu za zbor zunanjega ministra in člana vodstva LDS Dimitrija Rupla po Janševih besedah dokazuje, da ima nasprotovanje dialogu vse manj zagovornikov tudi v tistih strankah, ki "so desetletja vladale prav s pomočjo kulturnega boja in delitev". Nocojšnje dogajanje sta sicer med drugim zaznamovala poziv filozofa Tineta Hribarja k oblikovanju novega Demosa in "zakasneli" prihod Dimitrija Rupla v Cankarjev dom, ki se je s službenega obiska v Londonu v Ljubljano vrnil z zasebnim letalom.

Hribar je med drugim dejal, da je v LDS prevladala struja, ki **"nima pojma, kaj je demokracija, civilizacija in njene temeljne vrednote"**. Po njegovi oceni se je Slovenija "nagnila" preveč v levo, zato je potrebno politično uravnoteženje, ki pa ne bo mogoče brez pritegnitve sredinskih volivcev.

Dimitrij Rupel je nocojšnji prihod na Zbor za republiko ponazoril z anekdoto iz otroštva, ko je moral njegov oče za Božič v službo. Takrat je bilo praznovanje Božiča "prepovedano, nedobrodošlo početje". "Da oče ne bi mogel biti skupaj z družino, je moral biti 24. decembra zvečer v

službi," je pojasnil Rupel in tako namignil na podobno situacijo, ko je predsednik vlade od Rupla zahteval, da ga spremlja na obisku v Londonu.

Rupel je sicer v svojem prispevku Združeni v raznolikosti med drugim poudaril, da se bo morala Slovenija reorganizirati, tako da bo lahko uporabljala vse svoje zmogljivosti. "Žal se v zadnjem času uveljavlja prepričanje, da lahko Slovenija v pogojih, ki so zahtevnejši kot kdajkoli v zgodovini, funkcionira le z eno polovico svojih zmogljivosti, ki se zdi vnaprej določena še iz starih časov," je prepričanost o premočni prevladi levice povzel Rupel. Zbor za republiko naj bi bil sicer po Ruplovih besedah prizorišče konstruktivnega in neposrednega pogovora razumnikov, politikov in drugih državljanov o slovenski prihodnosti.

Borut Pahor je kot častni gost zbora med drugim poudaril potrebo po dialogu, saj se je v zadnjih 15 letih slovenske zgodovine pokazalo, da je država v minulih letih znala doseči soglasje o temeljnih vprašanjih. Dodaten razlog za dialog je po Pahorjevih besedah potreba po doseganju najpomembnejšega cilja v prihodnjih letih - da se Slovenija uvrsti med najuspešnejše države Evropske unije. Vendar pa se Pahor ne strinja, da je za to potreben popoln prelom z aktualno politično prakso, kot se je to zgodilo leta 1990, ko je oblast prevzel Demos, brez katerega po besedah predsednika državnega zbora ne bi bilo "globalnih sprememb v slovenski družbi". "Slovenija potrebuje spremembo politične prakse, ne pa radikalnega političnega preloma," je pojasnil Pahor.

Zbor za republiko o narodu, naciji in državi

STA, 14. julij, 2004

Nekateri želijo z obujanjem starih delitev preprečiti razpravo o prihodnosti Slovenije, vendar z delitvami ni mogoče ustvarjati prihodnosti, je

danes na javni tribuni Zbora za republiko v Mariboru dejal predsednik SDS Janez Janša. Javne tribune v največji dvorani novega mariborskega

Koloseuma, ki je bila polna do zadnjega kotička, se je udeležilo okoli 500 ljudi, več kot 100 pa jih je razpravo na zboru spremljalo na velikem monitorju v avli multikina.

Janša je dejal, da se je oblastna struktura izpela in se vrnila na izhodišče pred prvimi demokratičnimi volitvami v Sloveniji. To je ilustriral z navedbo, da je vlada skoraj istočasno izključila iz svojih vrst še edinega osamosvojitelja, hkrati pa je za državnega tožilca predlagala človeka, ki je v preteklosti predlagal zaplembe revij, ki so se zavzemale za osamosvojitve, ter kazensko preganjal avtorje člankov. Po ustanovitvi Zbora za republiko je po Janševih besedah po vsej Sloveniji zavladalo novo navdušenje, ki kljub diskreditacijam zbora v nekaterih medijih vse do danes ni splahnelo. Podpora, ki jo ljudje izražajo Zboru za republiko, kaže, da je bil poziv civilne družbe dober in da je v naši državi zares treba nekaj spremeniti. Janša je dejal, da v zboru vedo, kako izbrati pot, da bi izkoristili možnosti, ki se Sloveniji ponujajo po vstopu v Evropsko unijo in zvezo NATO.

Predsednik NSi Andrej Bajuk je dejal, da vidi v Zboru za republiko znak novega narodovega prebujenja. Slovenija stoji pred ključnimi odločitvami, zato je treba razpravljati o prihodnosti, vendar pa ne smemo pozabiti na sedanost. V zvezi s tem je Bajuk opozoril, da se zadnje tedne vladajočim strukturam mudi s kapitalskimi spremembami državnega premoženja, zlasti odškodninske in kapitalске družbe. Po njegovih navedbah naj bi poskušala država na nepregleden način za hrbtom davkoplačevalcev prodati delnice omenjenih družb in tako prerazporediti kapital na škodo države v korist posameznih krogov ljudi.

Zbor za republiko je dobro orodje v lasti slovenske države, je dejal prvak SLS Janez Podobnik. Pozdravil je strpno, trezno in uravnoteženo razpravo na zboru in dejal, da je osamosvojitveni projekt uspel, ker je bil povezovalen. Zdaj nekateri želijo deliti stranke na partizanske in domobranske, kar ni mogoče. Kot je dejal Podobnik, ni mogoče vseh partizanov povezovati z revolucijo in povojnimi poboji, prav tako pa ni mogoče vseh domobrancev povezovati s prisego okupatorju. Izrazil je željo,

da bi sinovi in hčere ter vnuki in vnukinje generacije iz časov druge svetovne vojne skupaj z roko v roki gradili prihodnost in zagotovili uspešnost Slovenije. Podobnik je opozoril tudi na zapostavljenost Maribora in še nekaterih regij v Sloveniji ter dodal, da je SLS kot nekdanja vladna stranka veliko storila za bolj enakomeren regionalni razvoj države, saj je denimo dosegla prenos ministrstva za malo gospodarstvo in turizem v Maribor, ki je po Podobnikovih besedah drugo oko slovenske države.

Razpravo na javni tribuni zbora je v imenu predsedstva zbora vodil Peter Jambreč, ki je uvodoma spregovoril o nujnosti obnove slovenskega nacionalnega programa. Jambreč je zavnil tezo, da se je slovenski narod po tem, ko je ustanovil svojo državo, utopil in izginil v nenacionalnem in anacionalnem slovenskem ljudstvu kot skupnosti državljanov, temveč še naprej obstaja, ohranja in razvija svojo narodno samobitnost, kulturo in civilizacijo. Vprašanje državniške modrosti slovenskega političnega razreda in slovenske elite oblasti pa je, kako v vsaki konkretni situaciji zna najti ravnotežje med temeljnim narodnim poslanstvom Republike Slovenije kot nacionalne države ter vsakršnimi drugimi kolektivnimi in posameznimi interesi. Če aktualna oblast tega ravnotežja ne išče, če je zanjo nacionalni interes Slovencev nelegitimen, če je njegovo upoštevanje ideološko a priori ocenjeno za ksenofobno, nacionalistično, šovinistično, netolerantno in neevropsko, potem je taka oblast v težavah, ker ne razume in ne upošteva temeljnega načela demokratičnosti slovenske republike.

Bivši zunanji minister in poslanec Dimitrij Rupel je Zbor za republiko označil kot orodje slovenske politike za prihodnost, ob tem pa je dejal, da je tudi nevarna reč. Zaradi udeležbe na zboru so me namreč vrgli iz vlade, je dejal Rupel in izrazil upanje, da ga ne bodo še iz državnega zbora. Po Ruplovih besedah je v slovenski politiki po vstopu v EU in NATO nastal vtis praznine, čeprav se Sloveniji v novih integracijah odpirajo velike nove možnosti. Kot je dejal, je prišel čas za "novo rundo", saj so pred nami še bolj zahtevne

naloge kot so bile doslej. Sedaj mora Slovenija delovati znotraj struktur EU, zato se mora temu primerno na novo organizirati. Nova runda slovenske politike bo morala temeljiti na novih vsebinah kot so demokracija, ravnovesje, uporaba vseh človeških in strokovnih potencialov, sodelovanje, vključevanje in multilaterizem, opustiti pa bo morala kulturni boj, preštevanje, kadrovske politike glede na ideološko in strankarsko pripadnost in podobne reči.

Na javni tribuni je spregovoril tudi novinar Miro Petek, ki je tudi glede na svoj primer opozoril, da se moramo zamisliti nad neučinkovitostjo pravne države. Gospodarstvenik Anton Jurgetz, ki že vrsto let dela v Nemčiji, pa je dejal, da se pri nas politiki preveč vmešavajo v gospodarstvo, pri nameščanju menedžerjev pa je bolj kot znanje in učinkovitost pomembna strankarska pripadnost. V gospodarskem sistemu bi bilo treba razčistiti tudi vlogo paradržavnih institucij in zagotoviti nemoteno delovanje izvršilne in sodne oblasti, ki morata zaščititi pogoje za enakopraven konkurenčni boj na trgu.

Pesnik in urednik Andrej Brvar je v poetično obarvanem nastopu dejal, da mu kot literatu ni vseeno, da je po trinajstih letih samostojnosti v Mariboru stopnja brezposelnosti še vedno 18-

odstotna, da se razlike med revnimi in premožnimi povečujejo, da mladi zakonci zaradi socialnih razlogov ne morejo imeti več kot enega ali dveh otrok, da se v slovenski metropoli obrača še 70 odstotkov nacionalnega kapitala in da so regije na periferiji obubožale. Brvar je izrazil tudi obžalovanje, da liberalno kapitalistični japiji, ki so mariborsko gospodarstvo uničevali še v vlogi marksističnih samoupravljalcev, to počnejo še danes, tokrat za svoj žep.

Urednik in publicist Aleksander Zorn je govoril o novi vlogi kulture, profesor Vasko Simoniti pa o vrednotah in dialogu. Po njegovih besedah je zaskrbljujoče, da današnja oblastna politična kultura, ki izhaja iz okrnjenega razumevanja preteklosti ter iz zagledanosti v čas zapovedanega izključevanja politično drugače mislečih, temelji na kulturi nasilja. Demokracija pa mora pomeniti poraz nasilja in zmago dialoga.

Na zboru so spregovorili tudi mnogi drugi udeleženci, ki so v glavnem opozarjali na nujnost ohranjanja in razvijanja kulturne identitete, na nujnost reforme šolskega sistema, ki je preveč faktografsko usmerjen, hkrati pa učencev ne spodbuja k ustvarjalnosti in logičnemu ter samostojnemu razmišljanju, ter na neustrezen regionalni razvoj v Sloveniji.

Peter Jambrek: "Vse to politično vrenje je sijajno"

Povzeto iz članka v L.N., 21. julij 2004

Bil je sodnik ustavnega sodišča (od leta 1991 do 1998), njegov prvi predsednik in v istem času tudi sodnik evropskega sodišča za človekove pravice. V vladi Andreja Bajuka je bil notranji minister, zdaj pa je prodekan fakultete za podiplomske državne in evropske študije na Brdu pri Kranju. Rodil se je leta 1940 v Ljubljani, diplomiral na ljubljanski pravni fakulteti in doktoriral leta 1971 na chicaški univerzi.

Razmišljati, kaj se bo zgodilo po 3. oktobru, se mu zdi zapravljanje časa. Vsekakor se bo po tem dnevu dogajalo nekaj povsem drugega, kot se zdaj in se bo do volilne nedelje - utrjevanje starih zaveznistev, iskanje novih, graditev nove

vlade... Zdajšnja udeležba v javnem življenju mu niti ne vzame veliko časa, saj ne sprejema nobenih javnih odločitev, pač pa sodeluje pri opredeljevanju programskih ciljev, zbiranju podatkov, analizah, razvojnih scenarijev in prioritet v Zboru za republiko in SDS. Z operativno politiko v nobenem od teh okolij nima nič, kot pravi Jambrek, pa ga niti ne zanima, kaj se v njej dogaja.

Za zdaj je to, kar počnejo s prijatelji iz Nove revije, drugimi intelektualci, pesniki, pisatelji, filozofi in tudi aktivnimi politiki, poskus vzpodbuditi zanimanje za politiko pri ljudeh, ki zaradi različnih razlogov v tem predvolilnem času ne sodelujejo v javnem življenju, a bi bilo dobro, da bi. Po

njegovem največ, kar lahko prispevajo ni to, da navijajo za to ali ono stran, temveč da skušajo vzbuditi interes čim širšega kroga ljudi.

Zbor za republiko po njegovih besedah ni in noče biti kakršnakoli strankarska organizacija, čeprav je prispevek vsake stranke v njem dobrodošel. Njegov končni cilj je poskus oblikovanja soglasja o minimalnih merilih javne korektnosti, o načelih za javno odločanje, o tistem skupnem imenovalcu za nacionalno soglasje, ki bi slovenski državi pomagalo izogniti se prvim čerem in pastem novega evropskega okolja.

Na trditve predsednika vlade Antona Ropa, da ni prejel uradnega vabila na Zbor za republiko, odgovarja, da je prejel prav takšno vabilo kot predsednik republike in predsednik DZ. Sicer ne ve, zakaj se zdi Ropu tako pomembno zanikati, da bi dobil uradno vabilo, se sprašuje Jambrek in dodaja, da če je temu tako, ga kot predsedujoči zbora povabi na katero koli od prihodnjih zborovanj.

Med vladno razvojno strategijo in strategijo, ki jo pripravlja strokovni svet SDS, vidi opazne in zanimive razlike. Vladno namreč sestavlja scenarij prednostnih nalog in ukrepov, ki bi jih rada izvajala v obdobju, ki zajema tri vladne mandate. Jambrek meni, da je milo rečeno nerealno, da bi

isto strategijo izvajale kar tri vlade. Če bo po oktobru izvoljena vlada, ki je ne bo sestavljala koalicija med LDS in ZLSD, močno dvomi, da ima ta strategija realne možnosti za uveljavitev. Premisleki strateškega sveta SDS so po njegovem korenito drugačni - temeljijo na kritični presoji sedanjih razmer kot izhodišču za ukrepanje. Vladna strategija temelji na metodi t.i. sistemskega pristopa, strokovni svet SDS pa je ubral pot analize in ukrepov po vladnih resorjih. Splošni okvir področnih programov SDS pomenijo nekatere temeljne opredelitve, izražene na Zboru za republiko.

O tem, ali bi bilo treba vlogo Zbora za republiko, potem ko je Dimitrij Rupel zapustil vlado LDS in postal član poslanske skupine SDS, kakorkoli redefinirati, meni, da Ruplova pridružitve poslancem slovenskih demokratov sodi na raven sodelovanja v političnem parlamentarnem območju. Zasnova zbora se torej ni prav nič spremenila, njegova oblika in najvišji cilj pa ostaja izostriti javne poglede na ključna vprašanja nacionalnega razvoja in pri tem motivirati čim več ljudi. V času demokratizacije se je namreč za najbolj produktivno izkazalo prav odpiranje prostora, aktiviranje spečih potencialov, novih energij in ljudi.

Zbor za republiko v Kopru

Sergej Mozina

V torek, 17. avgusta 2004, je v Kopru potekal Zbor za republiko, ki se ga je kot govornik udeležil tudi predsednik NSi, dr. Andrej Bajuk in drugi vidni predstavniki stranke. Tokratna tema Zbora je bila *"Za Slovenijo enakih možnosti"*, zborovanje pa se je odvijalo v prepolni dvorani koprškega Koloseja, kjer mu je prisostvovalo okoli 500 ljudi. Zadnjemu zboru, tretjemu po vrsti, je tudi tokrat predsedoval **dr. Peter Jambrek**, kot govorniki pa so nastopili **dr. Andrej Bajuk**, **Lojze Peterle**, **Danijel Starman**, **Dimitrij Rupel**, **Janez Janša**, **Niko Grafenauer**, **dr. Stane Granda**, **Janez Podobnik**, **dr. Gregor Virant** in drugi častni gostje, na koncu pa je na naslovno temo med drugimi razpravljal tudi **Jernej Pavlin**. Govorniki so se strinjali, da je v Sloveniji nastopil čas za

spremembe in da Slovenija potrebuje nov način vladanja, dotaknili pa so se tudi vprašanja meje s Hrvaško.

Na naslovno temo pa je dr. Bajuk izpostavil, da se za enake možnosti načeloma vsaj formalno zavzemajo vse slovenske stranke, ob tem pa tiste stranke, ki Sloveniji vladajo že 13 let, to pojmujejo tako, da možnosti za njih in za njihove ostanejo enake, kot so bile do sedaj. To pa pomeni, da lahko še naprej delajo v dobro ozke elitne skupine, ki se je oblikovala okoli njih, ne pa v dobro vseh Slovencev in Slovenk. Zaključil je, da enake možnosti predstavljajo realnost za vse le v primeru, če bi za to obstajala volja in odločenost, to pa ima le sedanja opozicija, kar je v iztekajočem se mandatu tudi večkrat dokazala.

Kaj je interpelacija? Interpelacija je zahteva članov parlamenta za obravnavo določenih vprašanj o delu vlade in / ali delu posameznih ministrov.

“Interpelacija o delu in odgovornosti Ropove vlade načinja dilemo, kako da premier pred volitvami spet obljublja pet odstotkov gospodarsko rast, če pa vladi ni uspelo uresničiti enakega cilja iz volilnega leta 2000.”

(Stanislav Kovač, “Vladavina obljub”, MAG, 17. avgust 2004).

Koalicija Slovenija vložila interpelacijo zoper vlado

STA, 30. julij, 2004.

Skupina 11 poslancev iz vrst SDS in NSi s prvopodpisanim predsednikom SDS Janezom Janšo je danes v državni zbor vložila interpelacijo o delu in odgovornosti vlade Antona Ropa zaradi neuresničenih obljub državljanom, ki jih je vladna koalicija zapisala v koalicijsko pogodbo na začetku mandata leta 2000, slabega upravljanja z državo ter razraščajoče se korupcije in klientelizma, je na današnji novinarski konferenci pojasnil predsednik SDS Janez Janša. Koalicija Slovenija pa ne bo predlagala glasovanja o nezaupnici vladi, ker to po besedah Janše in predsednika NSi Andreja Bajuka ob koncu mandata nima smisla, pač pa računajo na razpravo o delu vlade in sprejem sklep o tem. “Povsem normalno je na koncu mandata polaganje računov o delu. Vlada, ki ima mirno vest, bi se razprave o svojem delu veselila,” meni Bajuk.

Koalicija Slovenija je interpelacijo o delu in odgovornosti vlade obrazložila na 44 straneh. Na njih ocenjuje stanje v Sloveniji, iz katerega je očitno, da vlada v štiriletnem mandatu ni izpolnila velikega dela najpomembnejših obljub in je še posebej po zamenjavi Janeza Drnovška z Antonom Ropom kot njenim predsednikom slabo upravljala z državo. Zaradi tega so številne razvojne možnosti ostale neizkoriščene. Velik del mlade generacije je ostal brez dovolj kakovostne izobrazbe, zaposlitev in stanovanj, menijo podpisniki interpelacije.

Vladajoča LDS je že leta 2000 obljubljala, nato pa Rop ob nastopu premierske funkcije ponovil, da bo letna gospodarska rast presegala pet odstotkov. Dejansko pa je bila ta leta 2003 skromnih 2,3 odstotka. Poleg tega je Rop obljubljal zmanjševanje brezposelnosti za petino (20 odstotkov), v resnici pa se je v minulih letih znižala le za tri odstotke. Rop je obljubljal tudi ustalitev javnega dolga, v resnici, menijo podpisniki interpelacije, pa je Rop Slovenijo samo v zadnjih dveh letih zadolžil za najmanj 250 milijard tolarjev, od leta 2000 pa za skoraj 500 milijard tolarjev.

Poleg tega so se preko vseh razumnih meja povečale socialne razlike. Nekaj sto privilegiranih, povezanih z oblastjo, je sanjsko obogatelo, na drugi strani pa je število prejemnikov socialnih pomoči naraslo na 60.000. V oblastni sferi sta se razrasla korupcija in klientelizem, kriminal belih ovratnikov pa ostaja praviloma nezakazan.

Podpisniki interpelacije pa zelo kritizirajo tudi delo tožilstva in sodstva: v tožilskih omarah ostaja po njihovem mnenju na stotine založenih in nerešenih kazenskih zadev, na sodiščih pa sodni zaostanki občutno znižujejo ustavno pravico do realnega sodnega varstva. V javnem sektorju vlada nered v plačni politiki, je zapisano v interpelaciji.

Vlagaletji interpelacije se bodo na podlagi odgovora vlade in po razpravi o interpelaciji na seji državnega zbora odločili, če in kakšne sklepe

bodo predlagali. Poslovnik DZ namreč med drugim določa, da po končani razpravi o interpelaciji lahko predlagatelji interpelacije predlagajo, naj državni zbor sprejme sklep, s katerim se oceni delo vlade oz. ministra.

V skladu s poslovníkom državnega zbora lahko interpelacijo o delu ministra vloží najmanj deset poslancev, v njej pa mora biti jasno postavljeno in obrazloženo vprašanje, ki je predmet interpelacije. Predsednik državnega zbora interpelacijo zatem takoj pošlje predsedniku vlade oziroma ministru, na katerega se nanaša, in vsem

poslancem. Hkrati določi predsedniku vlade oziroma ministru rok za odgovor, ki ne sme biti krajši od 15 dni in ne daljši od 30 dni. Odgovor vlade oziroma ministra na interpelacijo predsednik DZ takoj pošlje vsem poslancem. Državni zbor razpravlja in odloča o interpelaciji najkasneje na prvi naslednji seji po prejemu odgovora vlade oziroma ministra, če so poslanci dobili odgovor na interpelacijo najmanj 15 dni pred sejo, oziroma na prvi naslednji seji po preteku roka za odgovor na interpelacijo, če odgovor na interpelacijo v tem roku ni bil dan.

V glavnem neizpolnjene obljube

Jože Poglojen, Delo, 30. julij 2004

Podlaga za kritiko ekonomije Ropove vlade v interpelaciji je gospodarski program "benchmark" Miče Mrkaiča

Vložena interpelacija o delu in odgovornosti Ropove vlade, ki jo je poleg obeh predsednikov opozicijske koalicije SDS-NSi Janeza Janše in Andreja Bajuka podpisalo še devet poslancev SDS, obsega 44 gosto tipkanih strani. Na njeni predstavitvi na sedežu NSi je Janez Janša med neizpolnjenimi obljubami vladne koalicije posebej omenil nizko gospodarsko rast, za pol manj zgrajenih neprofitnih in socialnih stanovanj, kot so obljubljali, povečevanje javnega dolga in brezplačno spletno pošto za vsakogar, kar je tudi ostalo samo pri obljubi. Na splošno so razvojne možnosti po njegovem mnenju ostale neizrabljene, socialne razlike pa naj bi se povečale čez vse razumne meje. Andrej Bajuk je k temu dodal, da jih je od več kot 500 ovadb zaradi nezakonitega ravnanja pri privatizaciji podjetij le 20 prišlo do sodišč in ta so od 31 obsodila le tri ljudi.

Obširna obrazložitev interpelacije najprej predstavi številke in analize, ki naj bi dokazovale, da so rezultati dela Ropove vlade daleč od danih obljub na začetku mandata. Tako naj bi obljubljali 5-odstotno gospodarsko rast, vendar je ta lani dosegla skromna 2,3 odstotka. Namesto ustalitve javnega dolga je Ropova vlada, tako trdijo v SDS

in v NSi, Slovenijo samo v zadnjih dveh letih zadolžila za najmanj 250 milijard tolarjev. Državna poraba se je v teh letih povečevala, čeprav so napovedovali celo manjši proračunski presežek, in se je namesto na 42 ustavila pri 43,1 odstotka bruto domačega proizvoda. Obljubljeni zmanjšanje brezposelnosti za petino se je v prejšnjih letih po podatkih opozicije zmanjšalo le za 3 odstotke. V SDS in NSi dvomijo tudi o teh številkah in trdijo, da je brezposelnost precej večja, kajti iz evidenc brezposelnih naj bi izbrisali tiste, ki se zaradi apatije niso ravno zelo trudili pri iskanju zaposlitve. Prav tako se niso uresničile obljube, da bosta za ustanovitev podjetja dovolj dva tedna, kajti po podatkih interpelatorjev se dogaja, da novi podjetniki čakajo na registracijo tudi tri mesece in več. Predsednik vlade in LDS Anton Rop je menda obljubljal tudi 1500 novih socialnih in neprofitnih stanovanj, zgradili so jih le slabo polovico.

V interpelaciji so analitiki obeh opozicijskih strank kritično ocenili vseh 15 ministrstev. Nekatera podrobneje, druga le na splošno. Podlaga za kritiko gospodarskega je bil alternativni program dr. Damjana in dr. Polanca ter, kot so zapisali, gospodarski program "benchmark" dr. Miče Mrkaiča. Pri obrambi Janša in Bajuk Ropovi vladi na primer zamerita, da sploh ni dojela novega strateškega

okolja, ki ga je prinesla vključitev Slovenije v Nato. Predvsem se je vlada preveč obnašala samo kot porabnik varnosti, ki ga ta zagotavlja, premalo odločno in jasno pa se je odzivala na nove pobude. Na splošno je članstvo v Natu razgalilo obrambo države in tudi sistem zaščite in reševanja, ki sta po mnenju SDS in NSi še naprej slabi kopiji

SLS: interpelacija primeren na in za pregled dosedanjega dela vlade

STA, 30. julij, 2004

V SLS se še ne morejo opredeliti do vložene interpelacije o delu in odgovornosti vlade Antona Ropa, saj je še niso podrobno prebrali, vendar v stranki ne nasprotujejo takšnemu načinu za ocenitev delovanja vlade v iztekajočem se mandatu, je na današnji novinarski konferenci povedal predsednik SLS Janez Podobnik. Sicer pa bodo posebno pozornost posvetili očitkom glede razraščajoče korupcije in klientelizma. "Kot je znano, smo bili v državnemu zboru zelo kritični do delovanja vlade in predsednika vlade na tem področju," je še dodal Podobnik.

Poudaril je, da SLS ne beži od odgovornosti za njihovo delo v vladi. Iz korektnosti do predlagateljev in tudi do vlade je po njegovih besedah pomembno, da se seznanijo s tem, kaj se v interpelaciji vladi konkretno očita. Zaenkrat še ne ve, ali se kakšen očitek nanaša tudi na delo

starega sistema splošnega ljudskega odpora in bivše civilne zaščite. Na koncu interpelatorji med drugim ugotavljajo, da je nekaj sto privilegiranih privatizerjev, povezanih z oblastjo, sanjsko obogatelo in da sta se v oblastni sferi razrasla korupcija in klientelizem.

ministrov SLS. "Če bo očitek upravičen, ga bomo priznali. Če obstaja argumentacija za očitke, navedene v interpelaciji, pa jo bomo podprli," je še povedal Podobnik. V stranki so sicer ponosni na delo, ki so ga opravljali v vladi.

Na novinarsko vprašanje, ali SLS podpira način, da se interpelacija vložijo dobra dva meseca pred parlamentarnimi volitvami, je Podobnik odgovoril, da opozicija ravna tako, da bi na ta način izzvala vlado, da naredi obračun preteklega dela. "Tako je to zanimiv poskus, da opozicija prisili vlado, da naredi obračun za nazaj, ne pa da zgolj z vladnimi projekti obljublja, kaj bo naredila v naslednjih desetih letih," je dejal Podobnik. Obenem pa po njegovih besedah ni jasno, ali bodo vladne stranke dobile mandat tudi na jesenskih volitvah.

Tovariši iz rezerve

IGOR KRŠINAR, MAG, 4. avgust 2004

Vladajočo stranko lahko pred volilnim porazom rešijo satelitske stranke

Vladna koalicija LDS-ZLSD-DeSUS na jesenskih volitvah pričakuje poraz. Že iz javnomnenjskih anket je razvidno, da utegnejo vladne stranke prejeti manj glasov kot vse tri pomladne skupaj. Oblast bi lahko rešila le kakšna od satelitskih strank, ki bi podprla mandatarja iz vrst LDS oziroma Foruma 21. V vladno koalicijo bi nato lahko pridobili še »žlahtno konservativno« SLS.

Desnosredinska oziroma pomladna koalicija mora torej zasesti najmanj 46 poslanskih mest, če bo želela prevzeti vladno krmilo. Iz izkušenj

se je že izkazalo, da je celo 45 poslancev premalo za sestavo vlade, saj zna vladajoči politični blok pod pokroviteljstvom bivšega predsednika Milana Kučana z lahkoto pridobiti dodatnega poslanca s pomladne strani, prav tako se zanaša na podporo obeh poslancev narodnosti. Pomladna stran je v neenakopravnem položaju, saj ji za prevzem oblasti ne zadostuje niti zmaga na volitvah po odstotkih glasov. Poleg tega si koalicija pomaga s satelitskimi strankami, ki se javno predstavljajo kot opozicija, v usodnih trenutkih pa podpirajo vladajočo stranko.

Prva takšna volilna potegavščina se je zgodila po volitvah leta 1992, ko se je SNS Zmaga Jelinčiča prebila v parlament s protitelevizijskimi in

nacionalistični gesli, nato pa je podprla mandatarja, ki ga je predlagala LDS. Kmalu se je izkazalo, da je prvak navidezne opozicije že v prejšnjem režimu kot sodelavec komunistične tajne službe SDV vohljaj za političnimi emigranti ter da mu je bila podobna vloga dodeljena tudi v »novem režimu«. Stranka igra opozicijo le takrat, kadar vladna koalicija nujno ne potrebuje njenih glasov. Po drugi strani je vladajoča stranka zavarovala prvaka SNS, Zmaga Jelinčiča, pred sodnimi postopki in mu zagotovila poslansko imuniteto.

Zakaj smo, kjer smo

Marjan Cerar, MAG, 4. avgust 2004

Svetovno znani inštitut za razvoj menedžmenta (IMD) iz Lozane in tamkajšnji profesor Stephane Garelli, direktor raziskav o mednarodni konkurenčnosti, sta po mnenju našega rdečega predsednika vlade Toneta Ropa Slovenijo krivično uvrstila na 45. mesto. Sokrivi za sramotno uvrstitev so po Ropovem mnenju tudi preveč črnogledi in njegovi vladi nenaklonjeni Garellijevi izpolnjevalci anket, tako rekoč domači izdajalci in kapitalistični kolaboranti.

Da bi preprečil podobne sabotaže v prihodnosti, je Rop takoj sklical sestanek z glavnimi krivci na GZS, ob asistenci svojih znanstvenih lakajev, odvisnih od dotacij njegove vlade. Sklep sestanka v značilni agitpropovski realsocialistični maniri: Kvišku glave in srca, imejte jih pri vrhovnem prvaku Ropu! Tokrat odlične Finance so premierovo pridigo (kljub bojda skoraj vsakodnevnim intervencijam iz njegovega kabineta, naj nehajo s to kampanjo) takoj nesle na nos Garelliju, ki je,

Po zadnjih volitvah se je lahko stranka vedla nekoliko bolj opozicijsko, saj ima »levoliberalna« koalicija že sama več kot polovico mandatov v državnem zboru. V ospredje se je povzpел podpredsednik Sašo Peče, ki s svojo samosvojestjo skrbi za opozicijski videz stranke, po drugi strani pa Jelinčič še vedno odkrito podpira premiera Toneta Ropa. Kljub temu javnomnenjske raziskave kažejo, da se stranka krepi in da bo bržkone tudi v prihodnjem državnem zboru. Jasno pa je, da bo podprla vlado, kakršno bodo »skuhali« v glavnem štabu Kučanovega foruma...

kot se za ponosnega in neodvisnega znanstvenika spodobi, Ropu primazal zaušnico (podobno kot pred letom dni Washington Post s »Slow down, Anton«). Izjavil je namreč, da je naš Anton prespal nekaj poglavij iz tržne ekonomije in da ni edini, ki se nerad sooči z resnico, zato išče vzroke vsepovsod, samo pri sebi ne.

Najbolj boleče ni bilo samo 45. mesto, ampak padec v komaj petih letih za kar devet mest in dejstvo, da so nas prehitele Slovaška, Češka, Madžarska in zlasti Estonija, torej države, za katere so naši analitiki trdili, da jih krepko prekašamo v razvoju. Vsaj zame je bil še bolj boleč spomin na čase po osamosvojitvi, ko smo se smukali okrog 30. mesta in puščali za sabo nekdanje komunistične dežele.

V vsesplošni protiameriški histeriji so naši mediji seveda zamočlali, da so bile v zadnjih petih letih ZDA v končnem seštevku ocen konkurenčnosti vselej na prvem mestu.

Morda se bodo poslanci sestali že avgusta

Grega Repovž, Delo 31. julija 2004

Bo vlada sama sklicala izredno sejo še pred začetkom volilne kampanje? - Vlada naj bi odgovorila v najkrajšem zakonskem roku.

Interpelacijo o delu vlade, ki so jo vložili poslanci Koalicije Slovenija, lahko državni zbor v

sedanji sestavi obravnava le na izredni seji, saj je državni zbor v tem mandatu prenehal delati in rednih sej sploh nima več predvidenih. Izredno sejo mora sklicati predsednik državnega zbora na lastno pobudo ali na zahtevo vlade, delovnega

telesa državnega zbora, najmanj četrtnine poslancev ali predsednika republike. Po nekaterih informacijah ni izključeno, da bi vlada kar sama predlagala sklic izredne seje in tako preprečila opozicijskima voditeljema Janezu Janši in Andreju Bajuku, da bi interpelacijo izkoristila za del uradne predvolilne kampanje in predvolilnega obdobja. V skladu z zakonskimi roki se namreč lahko poslanci na izredni seji sestanejo še pred 3. septembrom, ko se začne uradna volilna kampanja.

V skladu s poslovnikom ima namreč vlada od 15 do 30 dni časa, da pripravi odgovor na interpelacijo. Predsednik vlade in LDS **Anton Rop** je že v soboto, ko je komentiral vložitev interpelacije, dejal, da si čim prej želi sejo, na kateri bodo poslanci obravnavali interpelacijo, po neuradnih informacijah pa naj bi ministri odgovor pripravili v dveh tednih in ga tako v najkrajšem mogočem zakonskem roku tudi poslali v državni zbor oziroma poslancem. V skladu s poslovnikom imajo poslanci 15 dni časa za proučitev odgovora

vlade. Teoretično bi bila tako lahko seja državnega zbora že v ponedeljek, 30. avgusta.

V strankah, ki sta vložili interpelacijo, se doslej niso hoteli izrekati o predvidenem datumu sklica izredne seje, ker da bodo najprej počakali na odgovor vlade. Niso pa prikrivali, da želijo razpravo o delu vlade med volilno kampanjo oziroma da interpelacija zaznamuje samo kampanjo. Anton Rop pa je izrazil željo, da bi poslanci interpelacijo čim prej obravnavali - zato ni mogoče izključiti možnosti, da bo vlada sama predlagala sklic izredne seje državnega zbora, na kateri bi poslanci obravnavali interpelacijo.

Rop je tudi napovedal, da bo vlada poskušala obrniti predvolilno potezo opozicije sebi v prid. "V tej razpravi, ki jo je zahtevala opozicija sama, bo namreč vlada dobila priložnost, da na eni strani pokaže, kaj je dosegla, na drugi strani pa na številne nekorektnosti, netočne trditve in zavajanja v interpelaciji ter dejstvo, da ta opozicija nima programa, vizije in pogleda v prihodnost."

Po mnenju vlade interpelacija slabo pripravljena

STA, 8. avgust 2004

Na interpelacijo o delu vlade, ki so jo vložili poslanci koalicije Slovenija, naj bi po napovedih šolskega ministra Slavka Gabra vlada odgovorila naslednji teden, medtem pa so svoje odgovore še predstavili v strankah in na nekaterih ministrstvih. Kot prvi se je nanjo v soboto odzval premier Anton Rop, ki jo je označil za predvolilno potezo, "kakršne doslej niso poznali nikjer v evropski demokratični praksi". Vendar pa to po njegovem prepričanju lahko izkoristita tudi LDS in vlada ter državljanom predstavita, kaj vse je bilo v zadnjih štirih letih storjenega. Podobnega mnenja je bil tudi vodja poslanske skupine ZLSD Miran Potrč, ki je dejal, da ZLSD sprejema polno odgovornost za delovanje vladne koalicije v preteklem mandatu. Kot polno netočnosti so interpelacijo označili tudi v DeSUS.

Na očitke iz interpelacije je svoje povedal tudi finančni minister Dušan Mramor, ki je dejal, da je bil ob branju razočaran kot minister in

profesor, iz državljanskega zornega kota pa je po njegovem mnenju interpelacija polna neznanja, nestrokovnosti, površnosti, nedoslednosti in množice napak. Minister za zdravje Dušan Keber je v odgovoru na kritike, ki v interpelaciji letijo na račun njegovega resorja, dejal, da opozicija dolgoletne, tudi desetletne slabosti sistema pripisuje slabi zdravstveni politiki v sedanjem mandatu, vendar podatki o zdravstvenem stanju državljanov ter o razvoju zdravstvenega varstva v tem mandatu govorijo o nasprotnem.

Poročilo je sicer koristno a ne pojesnuje očitkov glede neizpolnenih obljub, je ocenil Janša in dodal, da bi moral predsednik DZ Feri Horvat poročilo zavrniti, saj na očitke ne odgovarja. Do poročila so bili kritični tudi v SLS in SNS, saj so ga ocenilki kot očitno zavajajočo interpretacijo minulega dela vlade. V SMS pa so menili, da bo vlada interpelacijo uporabila kot izgovor ter jo izkoristila za predvolilno propagando.

Kebrova diagnoza

POLONA ŠEŠKO, MAG 11. avgust 2004

V psihiatrični kliniki naj bi spremenili statut zato, da bi ministrstvo za zdravje lahko nastavilo svoje ljudi

Še ena afera v zdravstvu je pripeljala do novega vodstva, tokrat v psihiatrični kliniki Ljubljana, kjer so s spremembo statuta po hitrem postopku izbrali dva direktorja, glavnega in strokovnega. Ali gre za politično nastavitvev?

Začelo se z razkritjem plač vodilnih v javnih zavodih. Marca lani je dr. Marga Kocmur, zdaj že nekdanja direktorica psihiatrične klinike Ljubljana (PKL) prejela 2,69 milijona tolarjev bruto, v kar je bil vključen letni dodatek za uspešnost v znesku 1,77 milijona. Njena plača se je sicer gibala okoli 900 tisočakov bruto, tako da je pravzaprav zaostajala za plačami vodilnih v manjših psihiatričnih ustanovah.

Po potrebi sporni obračuni. Podedovala jo je od predhodnika, dr. Slavka Zihlerla, ki je leta 2000 prejel enako obračunan dodatek za uspešnost. Kocmurjeva je dejstvo, da svet zavoda ni enkrat letno odločal, ali direktorju pripada dodatek za uspešnost, marveč je to storil samo enkrat v njenem in enkrat v Zihlerlovem mandatu, označila za administrativno napako. Nazadnje ji je svet na majski seji zaradi dobrih rezultatov za leti 2003 in 2004 priznal dodatek za uspešnost v višini 45 odstotkov osnovne plače. Marca je za medije pojasnila, da so podatki o njeni plači pred enim letom prišli na dan točno dva dneva po objavljenem razpisu za direktorja zato, da bi jo diskreditirali in bi ministrstvo lahko nastavilo svojega kandidata. Posebno nenavadno se ji je zdelo, da so na ministrstvu govorili o nezakonitosti pri izplačilih

in o tem, da je bila preveč izplačana plača vrnjena (kar ne drži, saj bo računsko sodišče plače direktorjev v zdravstvenih ustanovah pregledalo šele septembra), čeprav so podatke o njenih dohodkih prejeli vsak mesec.

Favorit ministrstva naj bi bil Zihlerl. Pred aprilsko sejo, na kateri naj bi odločali o direktorju (na prvi razpis sta se poleg Zihlerla in Kocmurjeve prijavila še dr. Rok Tavčar in dr. Vesna Švab), smo v Magu objavili podatke o domnevnih nepravilnostih, ki naj bi jih zagrešil, ko je bil direktor (več v okvirju). Očitno so mu škodili. Dr. Andrej Marušič, član sveta psihiatrične klinike, je namreč na seji dejal, da kroži preveč informacij o kandidatih. Tako je padla odločitev o razveljavitvi prvega razpisa in spremembi ustanovitvenega akta in statuta, ki zdaj narekuje izvolitev dveh direktorjev, poslovnega in strokovnega. Kot je za enega od medijev izjavila predsednica sveta zavoda Darja Hrast (med nastajanjem članka je bila na dopustu, kot tako rekoč vsi vpleteni), so se tako odločili šele mesec in pol po objavi razpisa, ker je bila "takrat ravno priložnost". Kar je vsaj nepošteno do kandidatov, ki so za razpis pripravili programe in čakali pred vrati na odločitev, in to že drugič, potem ko je svet na marčevski seji odločanje o izbiri prestavil, čeprav je rok za izbiro direktorja potekel. Tako se je svet raje odločil za v. d. direktorja, kar je postala Zdenka Čebašek Travnik. Za dvomesečno vedejevstvo se je ponudila tudi Kocmurjeva, vendar je članica sveta Maja Rus Makovec dejala, da predstavniki ustanovitelja (ministrstva) želijo drugega vršilca dolžnosti...

Nahod triglavega Kiklopa

JANEZ MARKEŠ, MAG. 11. avgust 2004

Minil je teden, ko je LDS udarila z vsemi topovi, kar jih trenutno premore. Opozicija si je vladajočo koalicijo privoščila v obliki tako ali drugače argumentirane interpelacije in zanjo zahtevala zakonsko uokvirjen parlamentarni postopek. Vlada

in LDS sta za odgovor izbrali politično in strokovno diskvalifikacijo. Najdlje je šel finančni minister Mramor, ki je pisce interpelacije poslal nazaj v šolo, njihovo gradivo pa označil za šolski primerek, kako se takih dokumentov ne piše. Tudi šolski

minister Gaber je premogel zgolj diskvalifikacijo, medtem ko se je zdravstveni minister Keber primerjal z Robinom Hoodom in opozicijo obtožil nič več in nič manj kot divje privatizacije zdravstvenega sistema.

Če kdo v vladi, je prav minister Mramor videti kot preplašen šolar, ki na ure telovadbe vedno prinese opravičilo, da mu teče iz nosa. Na tiskovni konferenci prejšnji teden je bil postavljen v vlogo samozavestnega generala, ki vojakom in puršem vseh barv in odtenkov deli zaušnice in jih pošilja v hlev, od koder so prišli. Kot kakšen čarovnik se je razcepil na tri osebe, poleg ministrske

še na profesorsko in državljansko. Opoziciji je predlagal vrnitev v šolske klopi, a ne študirat, temveč za učni pripomoček bodočih eldeesovcev. V mačistični vlogi treh od samega sebe odcepljenih osebnosti si je s prstom nervozno porival naočnike po nosu in povsem očitno škilil vstran, na nekakšen "plonklístek". Da ne bi pozabil kaj pomembnega. Blatenje iz njegovih ust je delovalo tako posiljeno, da je pozoren opazovalec moral ugledati, da mu je potek tiskovne konference napisal nekdo drug. Ne bi se čudil, če bi se izvedelo, da je LDS "primer interpelacije" predal kakemu Pristopu ali Franciju Zavrlu...

Aristokrati na kosilu

IGOR KRŠINAR, MAG, 11. avgust 2004

Kučanov forum in LDS sestankujeta v protokolarnih objektih, ki so za opozicijo predragi

Sestanki Foruma 21 v vili Podrožnik in vladajoče stranke na Brdu pri Kranju po besedah direktorja protokolarnih storitev dr. Iztoka Puriča niso sporni, saj se lahko protokolarni objekti uporabljajo v komercialne namene, poleg tega naj bi forum in LDS račun poravnala sama. Sporen torej ostaja najem vile Podrožnik za pogovore o ustanovitvi foruma, ki ga je naročila in plačala pisarna bivšega predsednika republike Milana Kučana.

Kot je znano, je bivši predsednik 16. decembra lani organiziral posvet interne narave in se skupaj s 26 gosti pogovarjal o ustanovitvi Foruma 21, kar so takrat potrdili tudi nekateri povabljeni (seznama udeležencev nam pisarna bivšega predsednika ni želela zaupati). Predsednik uprave Mercatorja Zoran Jankovič pa je za enega od slovenskih časnikov izjavil celo, da "gre le za druženje s prijatelji". Najem protokolarnega objekta v ta namen je bil zato sporen, saj je vilo rezervirala pisarna bivšega predsednika in gostinske storitve za udeležence plačala iz proračunskih sredstev. Stroški internega posveta bivšega predsednika so davkopllačevalce stali 86.720 tolarjev.

Pozneje so v pisarni bivšega predsednika očitno postali previdnejši, saj so sestanke foruma prenesli

v hotel M (v lasti Mercatorja), ustanovni zbor pa je potekal v Cankarjevem domu, kjer je najem Štihove dvorane plačal forum. Nato se je forumska dejavnost bivšega predsednika znova preselila v vilo Podrožnik, saj so tam priredili štiri okrogle mize in tiskovno konferenco. Okrogle mize naj bi po besedah forumove pooblaščenke za medije Marte Kos Marko potekale 29. in 30. junija ter 6. in 8. julija, najem knjižnice v vili naj bi plačali udeleženci sami, in sicer naj bi vsakdo iz svojega žepa prispeval po deset tisočakov. Kot smo izvedeli v javnem zavodu Protokolarne storitve, vile Podrožnik ni mogoče najeti brez gostinskih storitev, v tem primeru so forumovce postregli s slavnostnim kosilom v tej vrednosti. Na vsaki okrogli mizi naj bi bilo povprečno po dvajset udeležencev, torej je bil povprečen izkupiček za sestanek foruma približno dvesto tisoč tolarjev, če izpustimo pijačo, ki so jo postregli ob kosilu in jo je treba plačati posebej...

Menedžerski odkup podjetja se ni zgodil samo v ljubljanskem BTC.

Poleg ljubljanskega BTC je v Sloveniji najmanj sedem velikih podjetij, v katerih imajo notranji lastniki odločilen lastniški delež. Večina od njih je delnice pridobila tudi s pomočjo družb pooblaščenk. Tri četrtine slovenjgraškega Preventa je danes v lasti petih vodilnih menedžerjev ali direktorjev povezanih podjetij. Pet vodilnih menedžerjev poseduje dobro četrtino kemijske industrije JUB iz Dola pri Ljubljani, direktor Svee Zagorje Miroslav Štrajhar pa je že 28,5-odstotni lastnik podjetja. Družbi pooblaščenki sta tudi večinski lastnici kranjskega Iskraemeca in podjetja Domel iz Železnikov.

Tudi Zoran Jankovič se še ni odpovedal menedžerskemu odkupu Mercatorja, čeprav sta mu kapitalaska in odškodninska družba, ki imata v podjetju 31-odstotni lastniški delež, že dala košarico. Mercatorjevi menedžerji od leta 1998 posedujejo pet odstotkov delnic podjetja. Jankovič vodilne v državi še naprej prepričuje, da bi paradržavna sklada menedžerjem prodala svoja lastniška deleža. Ti bi ju financirali z najetimi posojili, ki bi jih zavarovali s kupljenimi delnicami in jih v osmih do dvanajstih letih odplačali z Mercatorjevimi dividendami. Kar seveda pomeni, da Jankovič menedžerskega odkupa ne bi financiral iz lastnega žepa, ampak iz Mercatorjevih sredstev. A prvi mož Mercatorja za izvedbo menedžerskega odkupa še ni dobil zelene luči. V KAD in SOD so namreč prepričani, da bi na trgu, kjer bi vsi kupci imeli enake možnosti in menedžerska ekipa ne bi bila privilegirana, za svoja deleža lahko iztržili bistveno več, kot jim ponuja Jankovič.

Preventovi turbokapitalisti. Med prvimi večjimi menedžerskimi odkupi je bilo nedvomno lastninjenje slovenjgraškega Preventa, kjer že nekaj let ne najdemo na kapitalaske ne odškodninske družbe, ki sta svoja lastniška deleža prodali vodilnim menedžerjem in lastnikom s Preventom poslovno

povezanih podjetij. Slaba četrtnina, 23,25 odstotka podjetja, je danes v lasti malih delničarjev, preostale tri pa obvladuje pet vodilnih v podjetju, ki so delnice kupovali na sivem trgu, saj Prevent še vedno ne kotira na borzi. Največji, 34,36-odstotni lastniški delež med njimi ima Nijaz Hastor, sicer državljan Bosne in Hercegovine, ki je tudi direktor hčerinske družbe Prevent Dev v nemškem Wolfsburgu. Dobrih enajst odstotkov Preventovih delnic ima Hastor v lasti neposredno, preostalih 23 odstotkov pa posredno prek podjetja Prevent Halog iz Lenarta v Slovenskih goricah (večinski lastniki slednjega so namreč Nijaz, Damir in Kenan Hastor, manjši ustanovitveni vložek pa ima tudi tamkajšnja Tovarna bovdenov in plastike). Drugi največji lastnik Preventa je razvpiti koroški podjetnik Janko Zakeršnik, ki poseduje slabih 14 odstotkov delnic. Neposredno jih ima trenutno v lasti 19.581, 235 več kot pred tremi leti, kar je 11,25-odstotni lastniški delež, dodatnih 4740 pa jih poseduje prek podjetja Eurocity, v katerem je večinski lastnik in direktor. Malenkost manjši, 13,62-odstotni Preventov lastnik je predsednik uprave Jože Kozmus, ki je v zadnjih treh letih dokupil šest tisoč delnic in jih ima trenutno 23.696. Preostali trije nekdanji (Damir Popovič) in sedanja člana uprave (Gorazd Fale in Vladimir Vesel) Preventovih delnic zadnja leta niso kupovali, ampak so jih prodajali. Popovič jih je prodal vseh 15.618, Fale dobrih deset tisoč in jih ima zdaj le še 6397 oziroma 3,6 odstotka, Vesel pa nekaj več kot 8700, tako da jih zdaj poseduje samo še 4365 oziroma 2,5 odstotka. Prek Preventa peterica koroških turbokapitalistov lastniško obvladuje trinajst hčerinskih podjetij v Sloveniji in sedem tovarn v tujini (na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Moldaviji, Nemčiji, Franciji, Braziliji in Španiji)...

Četrto vseslovensko srečanje v znamenju novih pobud in povezav Slovencev

Janez Temlin, L.N., 8. julija 2004

Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je v Ljubljani, ob podpori predsednika Državnega zbora Republike Slovenije Boruta Pahorja ter Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, pripravila IV. vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu.

Slovenski Državni zbor je bil, 8. julija 2004, zapolnjen do zadnjega sedeža, saj se je na IV. vseslovenskem srečanju zbralo večino predstavnikov slovenskih društev in organizacij iz vsega sveta. Franc Pukšič, predsednik za odnose Slovencev v zamejstvu in po svetu, je v svojem nagovoru zbranim poudaril pomen povezovanja Slovencev, predvsem pa potrebno navezavo stikov na različnih ravneh, kar je tudi namen tovrstnih srečanj.

Uvodni pozdravni govor je v odsotnosti predsednika državnega zbora Boruta Pahorja imel njegov namestnik dr. Miha Brejc, ki je izrazil zadovoljstvo, da se Slovenci v zamejstvu in po svetu spet povezujejo, pri tem pa se je zbranim opravičil, da sedanja sestava državnega zbora ni zmogla koraka v uresničitev oziroma sprejem Zakona o Slovencih po svetu. Kot je poudaril Brejc, je resolucija o odnosih s Slovenci po svetu premalo za tvorno povezovanje Slovencev, zato je prepričan, da bo ta korak moral narediti naslednji državni zbor, če tega ni zmogla sedanja sestava.

Enakega mnenja je bil tudi Franc Pukšič, predsednik komisije Državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Pukšič je ob tem poudaril, da je po 13 letih zadnji čas, da Slovenija kot demokratična država sprejme ustrezno zakonodajo, s katero bi uredila vprašanje Slovencev po svetu, saj je to pomembno ne le za rojake, ki živijo na tujem ali v zamejstvu, ampak tudi za matico, ki bi s tem pridobila bistveno več kot sedaj, ko to področje pravno-formalno ni urejeno.

Neke vrste slavnostni govornik je bil ob današnjem začetku IV. vseslovenskega srečanja

izseljenski pisatelj Zorko Simčič, ki pa je v svojem nagovoru zbranim povedal, da nastopa le kot govornik, Slovenec, ki želi izraziti tudi svoja razmišljanja za ustreznejšo povezavo med demokratično Slovenijo in Slovenci po svetu.

Simčič je prepričan, da so Slovenci po svetu – teh naj bi bilo po nekaterih ocenah okoli 400.000 – pomemben del Slovenije na vseh področjih. Po njegovih besedah nobena država ne more postati velika s pomočjo drugih, ampak s pomočjo lastnega naroda, ki se zna povezati za uresničitev novih korakov za prihodnost. Povezovanje Slovencev po svetu z resolucijami ni mogoče, mogoče je le s pravimi koraki in tudi s soodločanjem o razvoju matice.

Če imajo lahko Francozi ministra za diasporo, bi lahko tudi Slovenija naredila nekaj novih korakov za ustrezno povezovanje vseh Slovencev, ne samo na področju kulture, ampak tudi področju znanosti, predvsem pa gospodarstva, ki je osnova in temelj vseh področij.

Zbranim je na koncu spregovoril tudi novi zunanji minister Ivo Vajgel, ki je prebral podatek Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, da je zanje letno namenjenih 1,6 milijarde slovenskih tolarjev in pri tem zagotovil odprtost njegovega ministrstva do problemov in tudi do idej, ki bi prišle od Slovencev po svetu.

Četrto vseslovensko srečanje se je nato nadaljevalo po delovnih skupinah, in sicer je prva skupina obravnavala področje izobraževanja in šolstva, to je učenje slovenskega jezika v Sloveniji, kako do tečajev slovenskega jezika v tujini ter pogoje za izobraževanje in študija v Republiki Sloveniji in pridobitve štipendij. V razpravi pa so se dotaknili tudi vprašanja znanosti ter športnih udejstvovanj Slovencev po svetu.

Druga delovna skupina se je lotila vprašanja kulture v zamejstvu in vključevanja Slovencev vanjo v povezavi z matico. Tretja je imela pomembno

nalogo osmisлити skupne nastope pri nastopanju na razpisih Evropske unije, četrta skupina pa se je lotila pogojev za pridobivanje državljanstev v RS za Slovence, ki živijo zunaj držav Evropske

unije, ter tudi morebitnih vračanj Slovencev v domovino iz sveta.

Govor Dareta Kristana, urednika radia Glas kanadskih Slovencev v DZ 8. avgusta 2004

Želim vas obvestiti o problemih in težavah, s katerimi se srečujemo kanadski Slovenci in naši otroci, pri morebitnem vračanju naših otrok nazaj v domovino Slovenijo, zaradi precejšnjega razkoraka med deklarativnostjo uradne slovenske politike do izseljencev in dejanskim stanjem, s katerim se srečujemo v vsakdanjem življenju. Kar bom govoril so večinoma izkušnje na osnovi konkretnega primera, tako da navedbe niso abstraktne ampak boleča realnost.

Prosim predstavljate si, da sem mlad perspektiven 24 let star otrok kanadskih Slovencev, rojen v Sloveniji in sem 15 let preživel v Kanadi, kjer sem se tudi izobrazil (končal osnovno šolo, srednjo šolo in univerzo). Moji starši so vsa leta preživeta v Kanadi investirali veliko denarja v to, da so mene in mlajšega brata vsako leto med počitnicami pošiljali na dopust v Slovenijo za 2 – 3 mesece z namenom, da otroci ne bi pozabili jezika in se ne bi odtujili od Slovenije in da se bomo enkrat, ko bodo razmere dozorele vsi skupaj vrnili v svojo prvotno domovino. Torej po končanem študiju na univerzi sem se odločil, da se vrnem domov in da začnem svoje delovanje oziroma kariero doma v Sloveniji, saj bi bilo to skladno z mojo željo, željami staršev, hkrati pa tudi v skladu z uradno politično linijo RS, ki vabi mlade izobražene ljudi slovenskega porekla, naj se vrnejo nazaj v domovino in seveda po možnosti vložijo še nekaj "tujega" kapitala v odpiranje novih podjetij oziroma prepotrebni novih delovnih mest v Sloveniji.

Z mojo osebno odločitvijo za povratek nazaj domov, bi gledano z norodnogospodarskega vidika, Slovenija pridobila sledeče:

1) Mladega perspektivnega Slovenca, ki nebi prišel nazaj v domovino iskati zaposlitve, ki je zaradi relativno velike brezposelnosti ni lahko najti.

2) Visoko izobraženega Slovenca povratnika, za katerega osnovnošolsko, srednješolsko in visokošolsko izobrazbo država Slovenija ni potrosila nič denarja in bi visoko izobraženi kader pridobila brezplačno.

3) Pritok v Sloveniji tako željenega tujega kapitala oziroma kapitala Slovencev iz diaspore z namenom vlaganja v slovensko malo gospodarstvo, saj si kot povratnik želim odpreti svoje podjetje ali obrt, od katerega bi imela slovenska država izključno profit tako pri davku na dobiček podjetja, kot pri davku na dohodnino, saj bi bilo podjetje ali obrt, ko enkrat steče, potencilani kreator novih delovnih mest in novi delodajalec.

4) Prispevek k izgradnji takoimenovane malega gospodarstva, ki v zahodnih državah v povprečju zaposluje med 45 % in nekje tudi do 70 % delovne sile.

6) Nenazadnje tudi majhen prispevek k reševanju demografskega problema Slovenije, kjer se populacija stara, nataliteta pa je premajhna, zato je vsak tak dodatek k reševanju demografskega problema verjetno dobrodošel, saj si bo mlad Slovenec po vsej verjetnosti v bodočnosti ustvaril tudi družino.

7) Za slovensko državo naj bi takšen primer bil takoimenovana "win-win" situacija, ravno obratna od tiste ispred nekaj več kot 15 let, ko je slovenska iteligenca odhajala v tujino, rezultate take politike pa vsi poznamo.

Torej po vseh kolobocijah ob fizični preselitvi, se po nekaj tednih s polno entuziazma in energije

vržem na pomembno nalogo priprave, registracije in odpiranja svoje firme, saj je čas denar in le-tega ni na razpolago v neomejenih količinah. Tukaj pa se začnejo "črni dnevi borbe z birokracijo", ki se še niso končali vse do danes, več kot eno leto in pol od dneva povratka v Slovenijo. Kolikor mi je poznano, nikjer v Sloveniji ni možno dobiti celovite, popolne in razumljive informacije na enem mestu o pogojih in zahtevah za odprtje oziroma registracijo novega podjetja ali obrtne dejavnosti, tako da se začne dolgotrajno popotovanje od vrat do vrat raznoraznih uradov, agencij in ustanov, ki vse pre pogosto dajejo napačne oziroma nepopolne informacije o tem kam in na koga se obrniti oziroma kaj storiti. Tako je vsakdo več ali manj prepuščen samemu sebi in nasvetom "prijateljev", če jih seveda ima.

Za vašo informacijo naj navedem, da ima kanadska vlada svojo spletno stran na kateri lahko vsak zainteresiran najde kompletno informacijo in postopke za odprtje in registracijo nove firme, skupaj z vsemi vladnimi prezračnimi strokovnimi programi za pomoč novim podjetnikom pri zagonu novih firm (gospodarski načrt, vire financiranja, vrste odgovornosti podjetij, razpoložljive vire vladnih nepovratnih sredstev za pospeševanje malega gospodarstva finančne vire za kreditiranje itd.).

Torej prvič se je ustavilo pri priznavanju oziroma zamenjavi vozniškega dovoljenja, ki v Sloveniji ni avtomatsko za dovoljenje narejeno v Kanadi. Glede tega problema smo že letos pozimi opozorili Veleposlaništvo RS v Ottawa in zaprosili za ustrezno ukrepanje. Ponovno pa smo izpostavili ta problem delegaciji DZRS za odnose s Slovenci po svetu, ki je bila letos maja na obisku v Kanadi.

Drugič se je zataknilo pri nostrifikaciji oziroma priznanju šolske izobrazbe za šolanje pridobljeno v Kanadi, saj je postopek zelo dolg oziroma predolg, glede na zakonske pogoje in zahteve za registracijo podjetja. Prišlo je celo do takšnega absurda, da je uradnica v uradu za zdravstveno zavarovanje napisala pod rubriko izobrazba kar osnovna šola, pa čeprav tudi osnovna šola ni bila končana v Sloveniji in torej ob enakih kriterijih

ne bi smela biti priznana, vendar je tako napisala, ker ne sme napisati manj kot osnovno šolo. Seveda pa potem zaradi problema pri nostrifikaciji izobrazbe nastanejo poslednični problemi neizpolnjevanja pogojev za odprtje firme, kar vodi v cel sklop novih problemov, skratka poenostavljeno povedano začne se začarani krog. Takoj je potrebno začeti plačevati dajatve za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, akontacije dohodnine oziroma davka na dohodek od dejavnosti, ter razne druge stroške, istočasno pa ni uradnega dovoljenja za opravljanje dejavnosti, ki bi generirala in prinašala dohodek, od katerega bi se dalo živeti in omogočala plačevanje naloženih dajatev.

Največje presenečenje pa je bila zakonska zahteva za obvezno članstvo v obrtni ali gopodarski zbornici, tako da je poleg vseh prej omenjenih dajatev, bilo potrebno takoj začeti plačevati članarino obrtni zbornici in da to članarino pobira kar davčna uprava. Ne poznam primera v zahodnih ekonomijah (v Severni Ameriki), kjer bi bilo članstvo v zbornici obvezno po zakonu, saj je tak zakon za nas nelogičen in v nasprotju z načeli tržne ekonomije, za kakršno se deklarira tudi slovenska država. Zato smatram, da bi bilo nujno potrebno takšne absurde urediti.

Če ima nekdo interes biti član potem bo in bo z veseljem plačeval članarino, v skladu s svojimi interesi, če pa nekdo nima interesa biti član zbornice, potem ne bo in to bi moralo biti prepuščeno svobodni poslovni odločitvi vsake firme posebej, ne pa da država zakonsko vsiljuje firmam članstvo in stroške, ki so lahko v nasprotju z interesi firme in zato neupravičeni in nepotrebni. Če članstvo v zbornicah ne bi bilo obvezno, bi to zagotovilo veliko večjo kakovost in inovativnost dela zbornic, ki so sedaj sistemsko podpirane monopolne agencije. Za monopole pa vemo kako delujejo in kako racionalno poslušajo.

Poleg tega pa je za odpiranje in registracijo firme predpisanih še več drugih pogojev oziroma zahtev (kot požarnovarstveni načrti za enega zaposlenega, preizkusi znanja pri zbornicah itd...), katere se nam zdijo nepotrebne, neživljenske

oziroma birokratske in dejansko več ali manj samo otežujejo in dražijo celoten proces in s tem seveda zmanjšujejo konkurenčnost, kakšnih prednosti ali koristi pa pri tem ne vidimo.

Naj povzamem ključne točke oziroma ključne probleme na katere sem želel opozoriti in za katere želimo, da bi se razmere spremenile:

- 1) Da Slovenija ne bi bila birokratsko tako neprijazna do slovenskih povratnikov, ki se želijo vrniti nazaj v domovino in odpreti svoja podjetja.
- 2) Da bi Slovenija priznala oziroma dovolila avtomatsko zamenjavo kanadskega vozniškega dovoljenja za slovenskega.
- 3) Da bi bile na enem mestu na voljo vse potrebne informacije o zahtevah, pogojih in kriterijih za odprtje in registracijo novih podjetij ali obrtne dejavnosti. Da bi bili pogoji in kriteriji čim bolj življsko realni in vsklajeni s pogoji, ki veljajo po svetu in v Kanadi.

Odprta 'nova vrata' za poslovno povezavo Slovencev

Ljubljanske novice, 23. julija 2004

Z namenom, da bi pospešili medsebojno sodelovanje in vzpostavili poslovne stike na področjih gospodarstva, inovacij, znanostih, torej na področjih, ki naj bi združilo slovenske poslovneže in znanstvenike je, 9. julija 2004, v Ljubljani potekalo prvo poslovno srečanje Slovencev iz sveta in domovine. Kot smo že poročali, 9. julija 2004, so nov prostor za sodelovanje Slovencev pripravili pri Službi vlade Republike Slovenije za strukturno politiko in regionalni razvoj, ki je s poslovnim srečanjem želela povezati Slovence po svetu z domačim gospodarskim potencialom.

Ker živimo v času interaktivnosti smo s pomočjo dr. Berginca - ta vodi posebno pisarno za poslovno povezovanje Slovencev - zbrali podatke, ki so bili predstavljeni na minulem poslovnem srečanju, da bi se tudi naši bralci, lahko seznanili kaj ponujajo slovenski podjetniki iz matice, in kaj slovenski podjetniki iz sveta.

Da bi povezovanje Slovencev iz VSEH SLOVENIJ bilo čim uspešnejše smo s pomočjo novih tehnologij

- 4) Da članstvo v Obrtni ali Gospodarski Zbornici ni obvezno po zakonu, ampak stvar interesa in proste izbire oziroma svobodne poslovne odločitve.

Upam, da boste omenjene zadeve vzeli kot resne probleme in temu primerno ukrepali oziroma uredili razmere v čimkrajšem možnem času, ker v nasprotnem primeru bo to slaba izkaznica za renome Slovenije v svetu, še posebno v obdobju uveljavljanja v svetu in truda za pritegnitev tujega kapitala v državo.

Še bolj pomembno kot za vlaganje tujega kapitala, pa bi bilo potrebno urediti razmere, da bi v Slovenijo pritegnili v tujini izšolane kadre, saj kolikor vemo Slovenija kar nekaj investira v izobraževanje v tujini, v opisanem primeru, ki pa ni osamljen, pa bi pridobila v tujini izobražen kader brezplačno, čemur pa se s takšnimi pogoji in zahtevami, hoté ali nehote, odreka.

pripravili tudi video pregled dogodkov, ki so se zgodili 9. julija, kjer so, predsednik vlade mag. Anton Rop, ministrica za regionalni razvoj mag. Zdenka Kovač in sedanji predsednik Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu, poslanec Franc Pukšič zagotovili, da bo država poslej storila več za poslovno povezovanje Slovencev.

Slovenci, živeči v tujini, so se v preteklosti s Slovenijo povezovali večinoma na kulturnem in političnem področju, z izvedbo projekta krepitev poslovnega sodelovanja med slovenskimi podjetniki pa se sedaj kot kaže odpira področje, ki je osnova krepitev vseh ostalih. V ta namen je bil ustanovljen tudi razvojno-poslovni svet za Slovence (ustanovljen je bil 24. 6. 2004 s sklepom vlade), ki je na prvem srečanju razpravljal o možnih oblikah sodelovanja slovenskih poslovnežev. Kot je takrat povedala prva predsednica sveta mag. Zdenka Kovač je to organ katerega vrata se nikoli ne bodo zapirala, saj je namenjen povezovanju,

predvsem zbiranju poslovnih idej za sodelovanja slovenskih poslovnežev.

Naše uredništvo, ki je kot je znano z rubriko VSE SLOVENIJE poskušalo tudi to področje odpirati, je sedaj dobilo pravega sogovornika, to je dr. Jordan Berginc, ki vodi posebno pisarno za poslovno sodelovanje s Slovenci po svetu, ki deluje v okviru Službe vlade za regionalni razvoj. Ta služba ima tudi svojo posebno spletno stran, ki naj bi bila "interaktivna pisarna" slovenskih poslovnežev iz vsega sveta. Če bi želeli stopiti vanjo tudi vi, vam "vrata" odpiramo v spodnji povezavi.

Za vse, ki spremljate našo rubriko VSE SLOVENIJE pa smo se potrudili, da boste v spodnjih razpredelnicah našli kar nekaj zanimivih preglednic, ki prikazujejo ponudbo tistih, ki so želeli narediti prve korake za povezovanje Slovencev na srečanju, ki so ga organizatorji poimenovali "virtualna Slovenija". To pa je tudi namig, da se vanjo

vključite tudi vi. Da boste to lahko storili je prava oseba zato dr. Jordan Berginc E-naslov: **Jordan.Berginc@gov.si**, ki vam bo zagotovo v veliko pomoč pri povezovanju.

Njegova pisarna za poslovne storitve Slovencev po svetu je na Kotnikova 28, 1000 Ljubljana, Fax: ++386 478-37-60 in Tel: ++386 1 308-31-77.

Opomba: V zvezi z vpisom v elektronski katalog, ki se bo dopolnjeval še to, da podatke lahko posredujete tudi na na elektronski naslov **info@ljnovice.com**, mi pa bomo poskrbeli, da jih bo prejel vodja projekta za poslovno povezovanje Slovencev, dr. Jordan Berginc.

Tudi Glasilo kanadskih Slovencev se pridružuje Ljubljanskim novicam k sodelovanju pri povezavi slovenskih podjetnikov v Kanadi preko našega častnega generalnega konzula Jožeta Slobodnika, čigar "Top Grade Molds Ltd." je bilo prvo podjetje iz Kanade objavljeno v tem elektronskem katalogu.

General Maister

Svetovni slovenski kongres - Izjava za javnost

Svetovni slovenski kongres in Mestna občina Celje sta v sredo, 23. junija 2004, pripravila v veliki dvorani Narodnega doma v Celju slovesnost ob Dnevu državnosti posvečeno spominu na generala Rudolfa Maistra.

Prireditve so pozdravili župan mesta Celje Bojan Šrot, brigadir SV mag. Viki Krajnc in podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa mag. Stanislav Raščan. V programu, ki sta ga pripravila Peter Simoniti in Božena Orožen so sodelovali še: pihalni orkester Glasbene šole Celje, vokalna skupina Kompolčani in člani ljubiteljskega gledališča Teharje.

Slavnostni govornik na slovesnosti dneva slovenske državnosti v Celju je bil zgodovinar dr. Stanislav Granda. V svojem govoru je označil generala Maistra v prvi vrsti kot slovenskega domoljuba in šele nato kot lojalnega avstro-ogrskega državljan. Zgodovinsko je analiziral nekatere

osebnosti iz slovenske polpretekle zgodovine, ki svojo prvotno in nepokvarjeno pripadnost slovenstvu lahko nagradile z lojalnostjo državi, ki so ji pripadali. Če pa so svoje slovenstvo podredili in jim je bil prvoten namen služiti državi ali nadnacionalni organizaciji so s tem ogrozili tudi temelje slovenske države.

Zaradi zgodovinskih dejstev se je lahko osebnosti generala Rudolfa Maistra približal le redko kateri slovenski general in se je njegovo načrtno zamolčevanje v času komunizma izvajalo ravno zaradi njegove pripadnosti boju za slovenske narodne in ne ljudske pravice. Prav je, da se ob polnopravnem članstvu Slovenije v EU in NATO zavemo pravih korenin iz katerih je nastala samostojna in demokratična država Republika Slovenija.

mag. Stanislav Raščan, l.r.
podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa

Mariborčani obeležili 70. obletnico smrti generala Maistra

STA, 26. julij, 2004

V počastitev 70. obletnice smrti generala Rudolfa Maistra je danes pri spomeniku na Trgu generala Maistra potekala krajša slovesnost, na kateri je navzoče pozdravil mariborski župan Boris Sovič. Po nastopu pihalnega orkestra KUD Pošta je župan skupaj s predstavniki Vojašnice generala Maistra ter Združenja slovenskih častnikov Maribor pred spomenik generala Maistra ter na njegov grob na pobeškem pokopališču položil venca, so sporočili iz Mestne občine Maribor.

Po poročanju Radia Slovenija je Sovič v govoru poudaril, da je dejanje, ko je Maister s soborci v Mariboru vzpostavil slovensko oblast, brez primere. "Še več, dosegel je, da se je slovenska oblast vzpostavila na celotnem območju današnje slovenske Štajerske."

General in pesnik Rudolf Maister se je rodil 29. marca 1874 v Kamniku. Služboval je v raznih krajih Slovenije in takratne Avstro-Ogrske. Kot vojaški poveljnik se je ob koncu prve svetovne vojne povezal z Narodnim svetom za Štajersko in 1. novembra 1918 prevzel vojaško poveljstvo nad Mariborom in slovensko Štajersko. Ker je mestni svet razglasil priključitev Maribora k republiki Nemški Avstriji, je Maister na svojem območju nemudoma ustanovil slovensko vojsko z okoli 4000 vojaki in 200 častniki in v noči na 23. november s svojimi soborci razorožil zeleno gardo mariborskih Nemcev. Novembra in decembra je nato zasedel narodnostno mejno območje na Štajerskem. Po njegovem severnem robu v glavnem poteka sedanja državna meja.

Rudolf Maister je bil prvi general slovenske vojske, ki je nosila slovenske oznake, v kateri se je poveljevalo v slovenskem jeziku in ki se je borila za slovensko ozemlje. Maister je umrl leta 1934 na Uncu pri Rakeku, pokopan pa je v Mariboru.

Slovenska vojska položila venec pri spomeniku generala Maistra

STA, 28. julija 2004

Predstavniki Slovenske vojske in Društva generala Maistra so danes na krajši slovesnosti položili venca pri spomeniku generala Rudolfa Maistra pri ministrstvu za obrambo. Slavnostni govornik polkovnik Janez Butara, načelnik sektorja za civilno-vojaško sodelovanje v Generalštabu

Slovenske vojske, je poudaril, da je Maister Sloveniji ubranil Maribor in slovensko Štajersko. Prerasel je v legendo in "enega tistih kraljev Matjažev, ki jih Slovenci v premagovanju svoje majhnosti zelo potrebujemo". Letos mineva 70 let od Maistrove smrti.

Dobri odnosi, ki jih ni mogoče z ničemer zakaliti

Milan Gregorič, Koper

Ob nedavnem, predstavitvenem obisku novega zunanjega ministra Iva Vajgla pri italijanskem kolagu Francu Frattiniju v Rimu ja STA prenesla v javnost oceno MZZ, "da bi lahko odnose med Slovenijo in Italijo označili kot zelo dobre" in "da jih zaznamuje predvsem skrb za položaj slovenske manjšine v Italiji oz. položaj italijanske narodne skupnosti v Sloveniji".

To svoje veliko zadovoljstvo z našo zahodno sosedo izraža Ljubljana v trenutku, ko se na primer Italija z Auzakonitvijo dneva spomina odločila, da bo vsako leto na novo spominjala svoje državljane in tudi Evropo, da smo Slovenci genocidni narod in ozemeljski ekspansionisti. Pa ko že prek pol stoletja skriva svojim ljudem dokumentarni film, ko so ga posneli zavezniki o italijanskih zločinih med drugo svetovno vojno, pripravlja pa zato film o fojbah, ki naj bi dokazali, da je bilo po vojni pobitih 20.000 - 30.000 Italijanov, vključno z ženami in otroci, samo zato, ker da so bili Italijani. Ob nedavni demonstrativni poplavi Trsta s strani Alpincev pa je bil, s tihim pristankom pristojnih šolskih oblasti, dostavljen šolam v FJK tekst, ki je šel še dlje, in ni samo zamočlal obdobja fašizma in italijanskih imperialnih vojn, ampak je celo branil tezo, da so Istra, Reka in Dalmacija še vedno pod okupacijo. Ljubljane, očitno, tudi ne moti dejstvo, da že tretje leto po njegovem sprejetju ostaja "globalni zaščitni zakon" mrtva točka na papirju, in da se je ob sotorilstvu lokalnih in državnih oblasti začel odkrit napad nanj. Tako z grožnjo rimskih oblasti, da bodo iz območja dvojezičnosti izločile Milje, Trst in Čedad...

kot tudi z zakonskimi predlogi furlanskega poslanca Severne lige, Piera Fontaninija, po katerih bi naj bili iz dvojezičnega območja izločeni tudi Razija in Benečija, ker bi naj pri tem ne šlo za Slovence in slovenski jezik, ampak za posebni narodnostni skupini in posebni narečji, t.j. "rezijanščino" in "dediščino". Grožnje, ki so tako resne, da se ravno v dneh te velike vzhičenosti MZZ nad vzornostjo slovensko-italijanskih odnosov predstavnik Stranke slovenske skupnosti dr. Drago Štoka in južnotiroolski evroposlanec Michl Ebner resno dogovarjata, kako bi problem neuresničenega "globalnega zaščitnega zakona" evropeizirala oziroma internacionalizirala. Zgleda, da bo treba šteti med dobrososedne prispevke tudi celo vrsto protislovenskih demonstracij vladne stranke Nacionalno zaveznitvo v Trstu in Gorici, vključno s provokacijo v Bertokih, in z novjšimi napadi na slovenska krajevna imena na Tržaškem, in tako naprej brez konca.

Vse kaže, da so naši odnosi z Italijo tako dobri, da nam jih sosedje z ničemer več ne uspejo skaliti, in smo tako nanje obsojeni za večne čase. Zavedamo se, da diplomacija ne more govoriti istega jezika kot kritična javnost, vendar pa mora biti ob meddržavnih srečanjih tudi nekaj vpludnostne ornamentike. Hkrati se tudi zavedamo, da to početje na oni strani meje zastruplja medsebojne odnose, in da se o tem ne sme molčati. Kajti tudi diplomacija ima način, da svoji javnosti in tudi sosedom pove. Če ne zaradi drugega, pa vsaj zaradi našega dostojanstva.

Vajgl za POP TV: Slovenija ne bo protestirala zaradi filma o fojbah

STA, 13. avgust, 2004

Slovenija zaradi italijanskega filma Srce v breznu, ki pripoveduje o tragediji fojbe ob koncu druge svetovne vojne, ne namerava protestirati,

saj razne meddržavne protestne note v takšnem primeru niso primerne, je danes v pogovoru za POP TV poudaril slovenski zunanji minister Ivo

Vajgel. Mora pa biti po ministrovih besedah "neka moralna obsodba ali moralno stališče, ki ga vzame javnost, še posebej kulturna, tisto kar odloča relevantnosti oziroma upravičenosti nekega umetniškega dela". Tone Poljšak iz Zveze borcev Slovenije in tržaški zgodovinar Jože Pirjevec pa nasprotno menita, da bi se morala slovenska država na snemanje filma odzvati.

V filmu po nedavnem poročanju Primorskega dnevnika srbski igralci v vlogah slovenskih partizanov kruto preganjajo italijansko ljudstvo.

"Očitno nastaja nekaj, kar bo prizadelo veliko ljudi v trenutku, ko si vsi prizadevamo in se veselimo nekega novega duha ob meji med Slovenijo in Italijo," je v pogovoru za POP TV še dejal zunanji minister Vajgl.

Poljšak je v pogovoru za POP TV dejal: "To je pri njih stalnica. Oni podcenjujejo Slovence, jih imajo za barbare, sedaj pa so izmislili zgodbo, ki naj bi to tezo splošno potrdila." Po ocenah Poljšaka je zelo žalostno, da se kot filmska zgodba ustvarja nekaj, kar je očitno vzbujanje nacionalne mržnje in sovraštva, kar je tako po določbah mirovne pogodbe z Italijo kot tudi po italijanskem zakonu kaznivo dejanje. Nasprotno od ministra Vajgla Poljšak meni, da bi se država morala odzvati, "že zaradi naših ljudi, pa tudi iz čisto državnega interesa". "Tu je državni interes Slovenije prizadet. Ne moremo se sprenevedati, da gre za nedolžno kulturno področje; gre za politična vprašanja," je poudaril Poljšak.

Tržaški zgodovinar Jože Pirjevec pa je na POP TV dejal, da film temelji na t. i. fojbah, na pobjah, do katerih je prišlo septembra leta 1943 in maja leta 1945. Ti dogodki so se zgodili, vendar ne tako, kot so prikazani v omenjenem filmu, kjer želijo občinstvu posredovati misel, da je šlo za etnično čistko, je ocenil Pirjevec. Glede tega, da naj bi scenaristom pomagal tudi zgodovinar Giovanni Sabatucci, profesor sodobne zgodovine na rimski univerzi La Sapienza, je Pirjevec pojasnil, da Sabatucci po njegovih informacijah ni specialist za to problematiko. "Jaz v Trstu poznam najmanj pet izredno dobrih italijanskih zgodovinarjev, ki so se ukvarjali s tem vprašanjem in so o tem

napisali knjige, vendar izgleda, da njih niso vprašali," je še dejal zgodovinar.

Na pripombo voditelja POP TV, da to ni prva italijanska manipulacija z žrtvami povojnih obojev in da se zdi, da neofašizem pri sosedih narašča, je Pirjevec odvrnil, da imajo na Tržaškem s to manipulacijo opravka že od leta 1945, med vsakimi volitvami pa je bilo vprašanje pogreto. Odkar pa se je Slovenija osamosvojila, je to vprašanje po ocenah Pirjevca postala problematika nacionalnega pomena. O njej tako pišejo pomembni italijanski časopisi, kot sta Corriere della Sera in Repubblica. "Italijanska javnost, ki za te stvari ni vedela, saj so bile obrobne, pa je sedaj ne samo seznanjena, temveč tudi napačno seznanjena," je še opozoril Pirjevec.

Dejstvo, da film producira prav italijanska državna televizija RAI, po ocenah Pirjevca daje filmu uradni pečat. Na vprašanje, ali bi se morala slovenska država na snemanje filma odzvati, pa je tržaški zgodovinar ocenil, da gre za načrtno protislovensko propagando, ki skuša prikazati Slovence kot genociden narod, "zaradi česar bi bilo treba nekaj ukreniti". "Vse skupaj me zelo spominja na protižidovsko propagando, ki so jo proti temu narodu izvajali v Nemčiji pred drugo svetovno vojno," je menil Pirjevec. Po njegovem mnenju bi bilo pametno ta film tudi kupiti in ga predstaviti naši publikii, tako da bodo ljudje vedeli, kaj se dogaja.

Protest zaradi filma je danes še izrazila poslanska skupina SNS. Kot je zapisala v izjavi za javnost, gre za "največjo žalitev, kar si jih lahko privoščiti neka država, v tem primeru Italija". V poslanski skupini SNS zato od Italije zahtevajo "uradno distanciranje od omenjenega profašističnega projekta ter javno opravičilo, od slovenske države pa takojšnje posredovanje v smislu prepovedi snemanja takšnega filma". Obenem SNS v imenu dobrih in prijateljskih odnosov od Srbije in Črne Gore pričakuje, "da italijanskim neofašistom prepovejo snemanje in jih izženejo iz države".

Žal z molkom MZZ nakazuje verodostojnost teh laži.

Primorski dnevnik: Film Srce v breznu je brezno laži

Povzeto po članku L.L. Gabrijelčiča, 12. avgust, 2004

Družinski filmi drugorazredne kvalitete, a s prvorazredno gledanostjo, je izdelek italijanske državne televizijske hiše RAI. Bo predvajn na dan, ki ga je italijanski parlament razglasil za dan spomina na optante in žrtve fojb, 10. februarja 2005. Srce v breznu pripoveduje o tragediji fojb ob koncu druge svetovne vojne.

Osnovni dogodki, na katerih temelji filmska zgodba, čista in popolna laž. Srce v breznu, ekraniziran mit o genocidu nad Italijani v Istri, pa se po vrhu vsega veže na en sam dogodek, ki pa se ni zgodil na slovenskem, temveč na hrvaškem etničnem ozemlju, in sicer v Pazinu.

Nove kritike Haiderjevih izjav o dvojezičnih napisih

STA, 10. avgust 2004

Predstavniki edine slovenske politične stranke na avstrijskem Koroškem Enotne liste (EL) ter Delovne skupnosti avstrijskih narodnosti (DESKAN) v avstrijski socialdemokratski stranki (SPOe) so na prvem uradnem sestanku zavrnil ponovne izjave koroškega deželnega glavarja Joerga Haiderja, da pod njegovo vlado "ne bo dodatnih dvojezičnih krajevnih napisov". Kot sta obe strani zapisali v skupni izjavi za javnost, Haider očitno "ne sledi več ljudstvu", kajti koroško prebivalstvo naj dvojezičnosti ne bi videlo kot problem, "temveč čedalje bolj kot priložnost".

Vprašanje dvojezične topografije na avstrijskem Koroškem je postalo znova aktualno po razsodbi avstrijskega ustavnega sodišča 13. decembra 2001, ki je razveljavilo določilo v avstrijskem zakonu o narodnih skupnostih, po katerem bi bili dvojezični krajevni napisi obvezni šele ob 25-odstotnem deležu

slovenskega prebivalstva, hkrati pa je določilo 10-odstotni delež Slovencev kot zadosten.

Obenem je ustavno sodišče določilo, da je treba razsodbo uresničiti do 31. decembra 2002, kar pa se tudi do danes še ni zgodilo. V letu 2002 je za ureditev vprašanja na pobudo kanclerja Wolfganga Schuessla na Dunaju potekala t.i. konferenca konsenza, pri kateri sta poleg predstavnikov političnih strank in slovenske manjšine sodelovala tudi predstavnika koroškega Heimatdiensta in zveze brambovcov.

Konferenca konsenza se je po treh zasedanjih 11. septembra 2002 končala brez uspeha, sedaj pa Dunaj napoveduje nove pobude za reševanje te problematike. Novo konferenco konsenza naj bi avstrijski kancler Wolfgang Schuessel nameraval sklicati po jesenskih parlamentarnih volitvah v Sloveniji.

Pobudnika za zaščito karantanskih spomenikov prispela na Gosposvetsko polje

STA, 14. avgust, 2004

Danes popoldne sta na Gosposvetsko polje prispela predstavnika t. i. Iniciativnega odbora Slovenske lige za Karantanijo, ki se zavzema za pravilno označitev zgodovinskih spomenikov, pomembnih za Slovenijo in Slovence. Namen akcije je tudi obuditi interes za tisti del slovenske zgodovinske in kulturne tradicije, ki je vezana na prostor nekdanje Karantanije. Kot je danes za STA povedal eden izmed pobudnikov akcije, Luka Lisjak Gabrijelčič iz Nove Gorice, so slovensko odpravo na cilju pričakali lokalni mediji. Lisjak

Gabrijelčič in Miha Kosovel sta obenem napovedala, da bosta pri koroški deželni vladi vložila peticijo, v kateri pristojne koroške oblasti s koroškim deželnim glavarjem Joergom Haiderjem na čelu prosita za ureditev označb obeh pomembnih spomenikov, knežjega kamna in vojvodskega prestola, da bo tako javno priznana tudi njihova vloga v zgodovini Slovenije in avstrijske Koroške.

Po besedah Lisjak Gabrijelčiča je omenjeno peticijo podpisalo že več slovenskih pesnikov, pisateljev in drugih intelektualcev, pristojnim pa

naj bi poslali slovensko različico besedila. Kot omenjeno, so oba aktivista na Gosposvetem polju pričakali predvsem predstavniki lokalnih medijev, medtem ko sta bila presenečena nad slabim odzivom slovenske manjšine. Razlog za slabo udeležbo predstavnikov koroških Slovencev naj bi bile po besedah Lisjak Gabrijelčiča strankarske aktivnosti.

Sicer pa Lisjak Gabrijelčič akcijo pojasnjuje z dejstvom, da danes na teh pomembnih spomenikih ni nobenih obeležij, ki bi obiskovalcu povedali, kaj pravzaprav predstavljajo. S to akcijo, ki so jo podprli že številne slovenske organizacije in predstavniki javnosti, se sedaj poskuša osvestiti javnost tako na avstrijskem Koroškem kot v Sloveniji, da je "potrebno pritisniti na oblasti, da se ti spomeniki označijo pravilno".

Wakounig za notranji konsenz pred konferenco konsenza

Ljubljanske novice, 16. avgust 2004

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Jože Wakounig je po klavzuri NSKS, ki je potekala konec tedna v Koči pod Košuto, povabil ustanove narodne skupnosti, da se pred napovedano konferenco konsenza najprej išče konsenz v narodni skupnosti sami in s Slovenijo. "Preden gremo na konferenco o konsenzu, se mora narodna skupnost notranje uskladiti, v narodni skupnosti moramo najti notranji konsenz. Zato Narodni svet vabi vse zadevne ustanove na pogovor," je zatrdil, kot so danes sporočili z NSKS.

Vabilo NSKS je namenjeno Zvezi slovenskih organizacij, Enotni listi, Krščanski kulturni zvezi, Slovenski prosvetni zvezi, Delovni skupnosti "Narodnosti v SPOe", Slovenski gospodarski zvezi in Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk. "Seveda pa bomo imeli tudi pogovore s pristojnimi ustanovami Republike Slovenije, med drugim z zunanjim ministrom Ivom Vajglom. Kajti Narodnemu svetu gre za stvar, gre za to, da zagotovimo koroškim Slovencem uspešen razvoj," je poudaril predsednik NSKS.

Vprašanje dvojezične topografije na avstrijskem Koroškem je postalo znova aktualno po razsodbi

Lisjak Gabrijelčič in Kosovel napovedujeta, da bosta akcijo ponovila tudi prihodnje leto oz. jo bosta ponavljala vse do tedaj, dokler zadeva ne bo urejena, zato sta z današnjo 'premiero' označila za dober prvi korak. Upata pa, da se jima bodo v prihodnje pridružili tudi ostali podobni zanesenjaki. Ali bo pohod postal "tradicionalen", je po besedah Lisjaka Gabrijelčiča odvisno predvsem od tega, ali bodo koroške oblasti zgodovinske spomenike označile na pravičen način. "Konec koncev je že čas, da se ozaveš koroško javnost, da je navsezadnje tudi Koroška potomka kneževine Karantanije in da imamo dejansko skupno zgodovino in da se že neha z nacionalizmi in prizna vlogo teh spomenikov," je še poudaril Lisjak Gabrijelčič.

avstrijskega ustavnega sodišča 13. decembra 2001, ki je razveljavilo določilo v avstrijskem zakonu o narodnih skupnostih, po katerem bi bili dvojezični krajevni napisi obvezni šele ob 25-odstotnem deležu slovenskega prebivalstva, hkrati pa je določilo 10-odstotni delež Slovencev kot zadosten. Obenem je ustavno sodišče določilo, da je treba razsodbo uresničiti do 31. decembra 2002, kar pa se tudi do danes še ni zgodilo.

Poleg vprašanja konference o konsenzu so na klavzuri NSKS obravnavali tudi vprašanje skupnega zastopstva in volitev NSKS. Udeleženci klavzure so predlagali predsedstvu in Zboru narodnih predstavnikov NSKS, da bi volitve izvedli najkasneje do konca januarja 2005, do konca leta 2004 pa naj bi izbrali kandidate za predsednika in Zbor narodnih predstavnikov. "NSKS je odprta, demokratična organizacija. Zato je samoumevno, da ostanemo pri neposrednih volitvah," je poudaril Wakounig. Hkrati predsednik NSKS poudarja, da je glavni cilj NSKS skupno, demokratično zastopstvo, "če le mogoče, javno-pravno in samoupravno".

Odkritje kipa zdravniku Valentinu Meršolu
Rozina Švent, Narodna univerzitetna knjižnica v Ljubljani
(Povzeto in dopolnjeno po članku v julijski številki slovenija.svet)

Po odkritju več spominskih plošč v njegov spomin na avstrijskem Koroškem so petega junija letos v atriju Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani odkrili in blagoslovili doprsni kip velikega Slovenca iz prve generacije maturantov predvojnih Škofovih zavodov, dr. Valentina Meršola (1894-1981)

Z leve dr. Mate Roessmann, dr. Tine Meršol in John Corsellis ob kipu

Dogodek, ki ga osrednji slovenski časopis Delo ni posebej »naznanil«, je potekal ob navzočnosti velikega števila tistih Slovencev, ki jih je usodno zaznamovala druga svetovna vojna – predvsem zunajsodni poveljni poboji domobrancev. Med udeleženci, ki si zaslužijo posebno pozornost, so vsi trije govorniki: John Corsellis, ki je predstavil nekdanje begunsko taborišče na Vetrinjskem polju in vračanje domobrancev in njihovih družin; dr. Mate Roessmann, ki je orisal lik dr. Valentina Meršola in njegovo vlogo pri preprečitvi izročanja civilnih beguncev v komunistično Jugoslavijo; in dr. Tine Meršol, sin dr. Valentina Meršola, ki je po dolgih letih begunstva prvič obiskal domovino in slavnostno odkril očetov kip. Kip je blagoslovil škof msgr. Andrej Glavan. Sam dogodek sodi v sklop »junjskih dogajanj«, ki že vse od

osamosvojitve Slovenije potekajo na različnih lokacijah (Kočevski Rog, Teharje in nešteto drugih) in vedno znova opozarjajo na strahote vojne in revolucije...

Dr. Valentin Meršol zagotovo spada med tiste znanstvenike, zdravnike, ki sodijo na vrh medicinske znanosti prve polovice 20. stoletja. Tudi njega je v svoj vrtinec potegnila prva svetovna vojna, ki ga je »zajela« kot študenta v Gradcu. Vojna pot ga je vodila na širna polja ruske fronte, kjer je bil ujet. Kmalu se je priključil prostovoljcem, kar mu je omogočilo nadaljnji študij na fakulteti v Odesi, zatem pa je bil dodeljen Britanski ekspedicijski vojski v Murmansku. Po koncu vojne je nadaljeval študij v Zagrebu in se nato izpopolnjeval v Pragi (kjer je leta 1923 promoviral) in v ZDA. Njegova specialnost je bilo področje nalezljivih bolezni (bakteriologija). Ob tem je opravljal tudi druge pomembne strokovne funkcije (bil je primarij klinike, predsednik Slovenskega zdravniškega društva in nekaj

časa celo osebni zdravnik kralja Aleksandra). Maja 1945 se je skupaj s svojo družino umaknil v Avstrijo in že na Vetrinjskem polju v najbolj skromnih razmerah organiziral zdravniško službo.

Zagotovo pa je njegova največja zasluga ta, da je prepričal angleške oblasti, da v Jugoslavijo niso vrnili civilnih beguncev, ki so že bili določeni za vrnitev. Gotovo je k temu pripomoglo njegovo znanje angleškega jezika, široka izobrazba, osebni pogum in človeška veličina, ki jo je pokazal pri svojem delu takoj od prvega dne begunstva dalje. S svojim posredovanjem je rešil kakih 6000 beguncev, ki so se po razpustitvi vetrinjskega taborišča do leta 1948 zadrževali po različnih avstrijskih taboriščih (Lienz, Spittal, Judenburg, Št. Vid na Glini itn.) Sam se je z družino leta 1949 preselil v ZDA in še polnih 20 let opravljal zdravniško službo.

Anica Resnik

Slovensko letovišče je poletna vas za čedalje večje število obiskovalcev in mladih družin.

Dolina pod hribom v senci visokih dreves je posejana s prijaznimi čednimi hišicami, ki nudijo letoviščarjem oddih in počitek v prosti naravi. Prostor za balinanje je vedno poln igralcev in gledalcev. V nedeljah vam v dvorani postrežejo s kosilom in pijačo, v plavalnem bazenu pa si utrjujemo zdravje. Letošnje poletje je čudne vrste – hladno in mokro, kot da je Nekdo iz koledarja izbrisal vroča meseca julij in avgust...

Marjan Ulčar

Pa vseeno je pri nas polno življenja. Po Materinskem dnevu in Walkathonu smo v juniju s procesijo praznovali Sveto Rešnje Telo in po Slovenskem dnevu 4. julija začeli zbirati mladino vseh starosti od 4, 6, 14, 17 do

50 let in čez za športne igre in tekme vseh vrst, predvsem igre z žogo.

Letos je Marjan Ulčar s svojimi pomočniki organiziral športne igre za nedelje v juliju in prvi polovici avgusta in dosegel izredne uspehe v številu igralcev. Tako tudi gledalcev ni primanjkovalo. Kot vsako leto so k športnim igram prišli redni gostje in prijatelji iz Chicaga.

S pomočjo Slovenskega športnega kluba je Slov. Letovišče pridobilo lepo novo teraso s kabino in pritličjem, kjer gledalci in navijači prisostvujejo igram. Za mladi naraščaj pa je letoviški odbor zgradil novo varno igrišče. Dobrotniki za kritje stroškov se še vedno iščejo in najdejo. Koncem julija je Poletni večer k večerji in romantičnemu plesu pod milim nebom spet zvalil lepo število obiskovalcev.

K Marijini kapelici v kotu pod hribom pa vsako nedeljo prihajamo k maši, da si z molitvijo in poslušanjem božje besede nabiramo duhovne moči za borbe in napore vsakdanjega življenja...

Del mlajših tekmovalcev, ki so se udeležili tekmovanja na Slovenskem letovišču

Šestdesetletnica poroke Rudija in Angele Kus

Anica Resnik

Letošnja sobota 31. julija je bila za družino Rudija in Angele Kus poseben praznik.

V cerkvi Brezmadežne v Torontu sta se Rudi in Angela pri sveti maši, ki jo je daroval č. g. Roman Travar, zahvalila Bogu za šestdeset let skupnega zakonskega življenja. V naši torontski skupnosti je ta jubilej skoraj edinstven... Še petdesetletnice so redke, da jih oba zakonca še živa praznujeta.

Rudi in Angela 30. julija 1944

Mnogo let je minulo, odkar smo mladi iz avstrijskih begunskih taborišč odšli po svetu novo domovino iskat, ker za nas ni bilo več prostora v domači hiši. Tudi Rudi in Angela sta bila med njimi... mladoporočenca. 30. julija 1944 ju je kanonik Janez Kraljič, Rudijev domačin iz lga pri Ljubljani, poročil v Ljubljanski stolnici.

V času italijanske okupacije Slovenije in komunistična revolucije je bil Rudi v maju 1942 od Italijanov interniran in do Velike noči 1943 prenašal trpljenje s tisoči slovenskih rojakov v italijanskih taboriščih Gonnera in Renicci. Po vrnitvi domov se je pridružil Vaškim stražam na lgu, ob razpadu Italije septembra 1943 preživel Turjak in do konca vojne maja 1945 kot šofer služil pri domobrancih v Ljubljani. Tam je spoznal Angelo Groznik, doma iz Janč pri Litiji, ki je delala pri ljubljanskih družinah in se z njo poročil. Mlada nevesta je po poroki živela pri Rudijevih starših. 7. maja 1945 je z njimi in tisoči Slovencev z vozni in konji romala na Koroško in doživela vso tragiko begunstva. Rudi, ki je iz Slovenije hodil drugo pot, je po vetrinjski izdaji domobrancev ostal živ in ušel mučenju in smrti v domovini.

V taborišču Spittal ob Dravi je kmalu vzcvetela mlada družina treh otrok. 30. aprila 1948 je oče Rudi odpotoval v Kanado in opravljal obvezno delo na železnici za eno leto. Po osmih mesecih je z otroki in starši stopila Angela na kanadska tla in v Halifaxu in potem v Montrealu v varstvu in oskrbi kanadske vlade čakala na novi dom. V Torontu jim je dobra gospa Mary Župančič pripravila prvo stanovanje v svoji hiši, kjer je bil rojen četrti otrok.

Rudi je začel z rednim delom s plačo 60 centov na uro. Od tedenske plače dvajset dolarjev je shranjeval pet dolarjev in v letu 1950 že kupil prvo hišo na Nairn ulici v Torontu. Kot samostojni podjetnik je v gradbeni industriji začel z ometom stanovanjskih hiš, vztrajal na delu do upokojitve in bil zadnjih šest let poslovni nadzornik.

V Kusovi družini je zrastle deset otrok – trije fantje in sedem deklet. Vsi imajo univerzitetno izobrazbo. Fantje so inženirji, tri dekleta so učiteljice, ena je fizioterapevtka, tri dekleta se udejstvujejo v poslovnem svetu.

Od San Francisca do Calgaryja na zapadu, čez Timmens, Toronto, Montreal do slovenske Ljubljane so se razšli Kusovi otroci in njihovi življenjski

spremljevalci in spremljevalke s triindvajsetimi vnuki.

Za biserno poroko so napolnili cerkev in domačo hišo, sodelovali pri mašni liturgiji z berili, prošnjami in petjem (zet Danilo Volk, hčerka Mary z violino in Josie Jaklič) ter objeli svoje starše.

Rudi Kus je vzor pridnega Slovenca. Po upokojitvi je začel izdelovati pohištvo. Posebnost so njegovi izdelki iz starih korenin in naplavin. S sedemdesetimi leti je odšel v Afriko, v Zambijo na misijon jezuita Lovra Tomazina in tam eno leto opremljal s pohištvom cerkve in dom duhovnih vaj... z nameno, da se Bogu zahvali za življenje, zdravje, družino, sorodnikom, posebno bratu Franku in prijatelju sodelavcu sedaj že pokojnemu Franku Bevcu za njegovo srčno dobroto in pomoč v težkih časih.

V župniji Brezmadežne sta sedaj doma; otroci so tam sprejemali nauk za srečno življenje in oče Rudi še sedaj prepeva v cerkvenem zboru. Škof Alojzij Uran je ob svojem zadnjem obisku med Slovenci v Kanadi izročil Rudiju posebno priznanje ljubljanske škofije za njegovo delo za božjo čast in slavo.

Rudi in Angela 31. julija 2004

V prijetnem domu blizu cerkve, polna poletnega cvetja in spominov dolgega polnega življenja pod božjim in Marijinim varstvom Rudi in Angela sedaj v miru preživljata svoja osemdeseta leta. Naj sprejmeta še naša srčna voščila in iskrene čestitke za visoki jubilej ljubezni in spoštovanja človeškega življenja.

Jože Časl, C.M.

s. Kristina, M.S.

Jože Časl CM

Očetu Antonu Časl iz Radmirja v Savinjski dolini in materi Uršuli se je 22. septembra 1908 rodil Jože, šesti od sedmih otrok.

Po končani osnovni šoli je želel iti študirati, vendar starši niso imeli denarja, da bi lahko odšel v Ljubljano. Starejši brat Anton pa je že bil zaposlen kot železničar

v Celju. Takrat je to bila dobra služba, zato je sklenil, da bo pomagal svojemu manjšemu bratu, za kar mu je g. Jože še danes zelo hvaležen in se ga rad spominja v svojih molitvah.

Novo mašo je pel pri Srcu Jezusovemu na Taboru v Ljubljani, leta 1937. Prvo službeno mesto je opravljal v Makedoniji, v škofiji, ki jo je vodil sobrat in svetniški škof Janez Francišek Gnidovec. Po nekaj letih ga je mladostno navdušenje popeljalo na daljno Kitajsko, kot enega izmed mnogih misijonarjev Misijonske družbe. Na Kitajskem je ostal deset let, od koder se je moral umakniti zaradi komunistične revolucije. Ker se tudi zaradi komunizma ni mogel vrniti domov, v rodno Slovenijo, je prišel v Kanado.

Po prihodu v Kanado je bil poslan kot kaplan v slovensko župnijo Marije Pomagaj. Kasneje je bil imenovan za župnika v slovenskem misijonu v Montrealu, ki mu je ostal v lepem spominu. Če ga vprašam: »Kako je bilo v Montrealu?« vedno odgovori: »Montreal, the best!«, župljani so ga z veseljem in navdušenjem sprejeli in se je z njimi dobro razumel. Počutil se je kot doma in z domačini. Posebej se rad spominja pevcev, s katerimi je rad prepeval; in še danes rad zapoje ali pa prisluhne dobremu petju. Tudi igranje klavirja mu še ne dela preglavic, ki se ga je naučil še kot študent v Celju.

Po Montrealu se je zopet preselil v Toronto, kjer je rad obiskoval bolnike in druge prijatelje. Zavedal se je, da bolniki potrebujejo pozornost in da se od vseh počutijo sprejete. Potem je dve leti (1966-68) bil župnik v Winnipegu, provinci Manitobi.

Ko so mu moči pošle, se je preselil v dom Lipa. Na vprašanje, kako se počuti v domu, je odgovoril, da so zelo dobri do njega; le moti ga, ko slabo sliši, da si nekateri ne vzamejo časa in ne glasneje ponovijo stavkov, ki so mu namenjeni. Toda, vidi pa še dobro. Tako je opazil razliko med zaposlenimi; nekateri delajo z veseljem, drugi, da jim čas mine in tretji, da dobijo plačo in se hudomušno nasmehnil.

Vsi poznamo njegovo veselje. Zaupal mi je, da to veselje črpa iz Marijine pesmi *Marija skoz življenje voditi srečno znaš...* »Ona mi je pomagala prebroditi vse težave in probleme, zato še danes rad to ponavljam,« odgovarja razpoloženo: »Rad pa tudi zaigram na klavir, da mi še polepša veselje, vendar sem precej pozabil.«

Vedno, ko pridem v dom, se zanima za novice v župniji, v slovenski skupnosti in če je kdo bolan in nato doda: »Bom molil v ta namen!« Jaz pa se mu v imenu vseh zahvalim za vse molitve.

Zelo rad tudi kam gre in pogosti odgovor na vprašanje: »kam bi rad šel?« je: »Na Triglav (najvišja gora v Sloveniji)! Pojdimo, jaz sem pripravljen. Kaj pa vi?«. Odgovorim mu, da še ne.

G. Jože, hvala vam za ta pogovor. Ostanite še naprej vedri in hudomušni. Naj vas Gospod še naprej vodi in blagoslovlja.

Photo by:
Frank Brence Jr.

Slovenski dan 2004 – Slovenski Park, Cambridge Ontario

Frank Novak

Nedelja 27. junija je bila znova prizorišče skupnega nastopa slovenskih organizacij na Nigarskem polotoku. Tokrat je več kot tisoč rojakov od Toronta do Windsorja pa od Niagare do Kitchenera pohitelo v Slovenski park, ki je bil letošnji gostitelj Slovenski dan 2004.

Že sprejem pri vходу v park je dal vedeti, da so to pot na delu odlični organizatorji. Slovenski dan, že 15. po vrsti, potuje vsako leto v drugo organizacijo kot praznik slovenske samostojnosti in obenem pa je ta dan zunanje znamenje medsebojnega sodelovanja rojakov na tem področju. Že ustaljen program slovenskega dneva je sv. maša, kosilo, kulturni in družabni program.

Ob 11:30 se je množica obiskovalcev zbrala pri kapeli. Maševal je župnik g. Drago Gačnik, ki je 24. junija praznoval svojo 20. letnico mašništva. Božjo službo so s sodelovanjem obogatili zastopniki slovenskih organizacij in župnijski pevski zbor.

Kulturni program ob 14:30 sta dvojezično vodile Milica Muhič in Marianne Demšar. V pozdravnih nagovorih sta za gostitelje pozdravila navzoče oba predsednika Slovenskega parka: Luie Mavec in James Adamič. Sledil je navdušen nagovor Magde Razpotnik v imenu Slovenskega Koordinacijskega Odbora Niagara, pokrovitelja Slovenskih dnevov. V imenu veleposlaništva RS je spregovoril generalni častni konzul Jože Slobodnik. Kot posebna gostja je pozdravila svoje rojake diplomatkinja kandaske vlade Agnes Pust. V imenu Vseslovenskega Kulturnega Odbora se je predstavil novoizvoljeni predsednik Marjan Kolarič, za Glasilo pa je navzoče nagovoril tudi glavni urednik Leander Škof.

V pestrem kulturnem programu so nastopali: Moški pevski zbor Bled, Folklorna skupina Lipa Park, namlajši in mladinci folklorne plesne skupine Soča, Moški zbor Majolka ter ženski zbor in

župnijski mešani zbor. Praznične deklamacije sta predstavile Marija Prilesnik in Kristina Balkovec.

Nastopil je tudi domači "Slovenski park instrumentalni in vokalni ansambel". Dveurni program pa je zaključila folklorna skupina Mladi glas nakar so se jim pridružili vsi folkorni plesalci dneva ob živi spremljavi priljubljenega ansambla Murski val. Ta je poskrbel za ples in nepozabno družabno razpoloženje mladine in odraslih.

Slovenski dan 2004 v Slovenskem parku je bil v znamenju sodelovanja mladega rodu, ki je dokazal, da je kos veliki odgovornosti te množične prireditve. Starejši člani in vsi obiskovalci niso skrivali občudovanja nad izvrstno organizacijo mladih v Slovenkem parku. Še en dokaz, da bo Slovenski dan ohranil svojo tradicijo, ki se bo nadaljevala naslednje leto pri društvu Lipa Park.

ATTORNEYS AT LAW MILAN VAJDA & PARTNERS

Dalmatinova ulica 7 1001 Ljubljana p.p.1662 Slovenija
Phone: 011 386 1 431 4310 Fax: 011 386 1 433 3305

Milan Vajda
Odbetnik

E-mail: vajda@odbetnik-vajda.si

Denis Frank Majzelj
Partner & Consultant

E-mail: Denis.Majzelj@ng-dev.net

Nudimo celovito pravno svetovanje in zastopanje pred sodišči, arbitražami in drugimi upravnimi organi v Republiki Sloveniji, za fizične in pravne osebe. Strankam svetujemo pri vodenju denacionalizacijskih postopkov in ekonomsko svetujemo pri tujih investicijah v Republiki Sloveniji. Kontakt je možen tudi v angleškem ali francoskem jeziku.

We offer full legal consultation and legal representation for legal and natural persons at the courts, for arbitrations and at other administrative organs in the Republic of Slovenia. We also consult about foreign investments in the Republic of Slovenia. All contacts can also be made in English or French.

Društvo Sava proslavilo 56-letnico slovenskih ansamblov v Kanadi

Angela Prilesnik, društvo SAVA, Kitchener

Ko smo načrtovali naš prvi piknik za leto 2004, smo ugotovili, da dosedaj še ni nihče prepoznal važne vloge slovenskih ansamblov v tujini ne samo pri povezavi vseh generacij slovenske skupnosti ampak tudi pri ohranjanju naše narodno-zabavne glasbene kulture in slovenske zavesti. Zato smo se odločili povabiti vse znane voditelje in člane ansamblov, sedanjih in preteklih, na naš prvi letošnji kulturni dan in piknik ter se jim formalno zahvaliti za njihov kulturni doprinos.

Po večmesečni raziskavi smo dognali, da je bilo od leta 1948 do danes v Kanadi okoli 60 ansamblov. Našemu povabilu se je odzvalo kar 32 voditeljev, čeprav se vsi niso mogli osebno udeležiti. Naš namen je bil, da jim ob tej priliki podelimo zahvalne spominske plakete.

Nedelja 11. julija je bil idealen sončni dan za to proslavo. Društvena dvorana je bila natrpana, kjer smo gostom postregli z običajno obilnim in okusnim kosilom. Pa tudi dobre kapljice ni manjkalo.

Kulturni program pa se je vršil zunaj na sončni terasi in pod senčno brajdo, kjer je bil tudi govorniški oder ter sedeži častnih gostov. Dolgoletna članica upravnega odbora društva SAVE, ga. **Zinka Mirt**, je odprla slavnostni program z dobrodoščico vsem prisotnim, zlasti članicam ansambla iz Slovenije "**Najlepši cvet**": **Anji**, **Petri** in **Aleksandri**, ki so zabavale goste z izrednim izborom slovenskih popevk in plesne glasbe. Občutno so nato tudi zapele slovensko himno "Zdravica", katerim je sledila **Monika Razpotnik**, ki je zapela kanadsko himno. Predsednica SAVE, **Marija Prilesnik**, je nato pozdravila vse navzoče muzikante, ki so se odzvali povabilu in se zahvalila vsem častnim gostom za prisotvovanje pri tem zgodovinskem dogodku.

Tudi večina častnih gostov je nagovorila vse zbrane, čestitala društvu SAVA za njihovo izvirno proslavno iniciativo in se zahvalila vsem zbranim muzikantom za njihov kulturni prispevek ne samo slovenski skupnosti, ampak tudi multikulturni

Kanadi. Med njimi so bili: častni generalni konzul RS, g. **Jože Slobodnik**, novo izvoljeni predsednik Vseslovenskega kulturnega odbora, g. **Marjan Kolarič**, koordinatorica slovenskih društev Niagarskega polotoka ga. **Magda Razpotnik**, lokalni župan Mr. **Bill Strauss** in "Mr. Oktoberfest" **Henning Grumme**, ki je tudi predsednik lokalne radijske postaje in s katerim je SAVA povezana in sodeluje že preko trideset let. Pomembno je omeniti, da vsak oktober Kitchener praznuje svoj tradicionalni Oktoberfest, ki je največji v severni Ameriki in privabi mnogo gostov iz ZDA. Ob tej priliki je SAVA preimenovana v "Oberkrainer haus" in je ena najbolj popularnih klubov, znana zlasti po svoji odlični kuhinji.

Na kulturnem programu je nekaj plesov zaplesala folklorna plesna skupina "**Mladi glas**" iz Toronto pod vodstvom ge. **Nade Petrovič**. Navdušen aplavz prisotnih je bil jasen dokaz njihove odlične izvedbe.

Pred podelitvijo zahvalnih priznanj je predsednica **Marija Prilesnik** nagovorila prisotne voditelje. Povedala jim je, čeprav smo Slovenci eden najmanjših narodov v Evropi, imamo proporcionalno največ ansamblov, ki so s svojimi narodno-zabavnimi skladbami dosegli priznanja ne samo v Evropi, ampak tudi v Kanadi, saj naš rojak **Valter Ostanek** že dolgo let vlada kot kanadski "polka king". Dodala je: "To nam pove, da glasba ne pozna meja", saj tudi v Kanadi slovenski ansamblji že od leta 1948 osvajajo in združujejo s svojimi zvoki Slovence vseh generacij. Tako ne samo pomagajo ohranjevati našo bogato kulturo, ampak seznanjajo tudi druge narodnosti v naši novi domovini s slovensko glasbo in običaji"

Po razdelitvi spominskih plaket vsem prisotnim voditeljem se je voditelj ansambla "Matija Leber" v imenu vseh slovenskih ansamblov iskreno zahvalil društvu SAVA za to slovesno pohvalno priznanje. Predsednica SAVE je nato povabila vse prisotne člane ansamblov na bodoča letna srečanja muzikantov. Za finale te proslava pa so vsi

udeleženci doživeli edinstveni in nepozabni dogodek, ko so vsi navzoči muzikantje od različnih ansamblov, skupaj z "Najlepšim cvetom" s svojimi instrumenti zaigrali nekaj "domačih". Ansambel "Najlepši cvet" pa je nadaljeval v večerne ure s svojo plesno glasbo.

Imeli smo izredno lep dan in upamo, da bo ostal vsem v trajen in lep spomin. Društvo SAVA pa se iskreno zahvaljuje svojim članicam in članom ter vsem drugim, ki so pripomogli k uspehu tega edinstvenega srečanja.

Prisotni muzikanti s plaketami

Častno Priznanje in Zahvala

V spomin za njihov dolgoletni trud in prizadevanje pri izvrstnem predstavljanju Slovenske glasbe v Kanadi od leta 1948 do 2004 se zahvaljujemo naslednjim ansamblom.

Ansambel	Voditelj	Ansambel	Voditelj	Ansambel	Voditelj
Alpski Glas	Louis Lovšin	Karavanben Band	Toni Perko	Sextet Marjan Šinbovec	Marjan Šinbovec
Alpski Kvintet	Andy Kuri	Kvintet Žulček	Ivan Žulček	Show Band	Andrej Blumauer
Bled	Danny Miklavčič	Kvintet Krtičman	Ignac Krtičman	Štarijski Famije	Rudolf Cafuta
Bled	Kazimir Fojs	Kvintet Slovenia	Frank Šostilek	Štari Znanzi	Vili Novak
Bled-Oberkrainer Brass	Borut Lapajne	Kvintet Soča	Danny Šuštar	Sunshine Trio	Rado Paznar
Old Button Box Club	John Gordon	Trio Lebar	Matija Lebar	Swingers	Louis Pfeifer Sr.
Cafuta Band	Steve Cafuta	Matija Lebar	Matija Lebar	Tony Jalovec	Tony Jalovec
Edi Vrblaj	Edi Vrblaj	Majotka	Andy Bubal	Tony Klepec	Tony Klepec
The Four Freshmen	Frank Ferstl Jr.	Majotka	Boris Bubal	Triglar	Miha Končan
Frank Stančić Orkester	Frank Stančić	Murski Val	Louis Mavec	Triglar	Stane Lamovčič
Goriški Fantje	Ciril Huli	Nu-Tones	Frank in Tony Habjan	Trubadurji	John Kofenbo Jr.
Harmony Quintet	Boris Grmek	Nu-Tones	Tony Habjan	Valoci Krbe	Rudi Hrovat
Heartbreakers	Martin Pusič	Orkester Sedem	Marjan Resnik	Veseli Alpinet	Albin Zamernik
Veseli Vandroviči	Martin Pusič	Sava	Marjan Resnik	Veseli Alpinet	Marjan Šenk
Intihar	Janez in Jože Intihar	Peter Lužar	Peter Lužar	Veseli Lovci	August Konje
Iskre	Nick Papovački	Petovio	Zlatica Kolarič	Veseli Pomorci	Toni Perko
Iskre	Daniilo Volk	Pianinski Kvintet	Max Petrovič	Veseli Ribničan	Ludvik Lovšin
John Kraner	John Kraner	Pianinski Kvintet	Miha Gregorič	Walter Ostaneč	Walter Ostaneč
Karavanzi	Andrej Pahuže	Rudi Kus	Rudi Kus Jr.	Zvočni Slovenije	Štefan Cafuta
Veseli študentje	Andrej Pahuže	Sava	Saje Brothers	Zvonček	Silvo Vičič

Maria Prilestnik, Predsednica

*Društvo SAVA
Julij 2004*

Gostovanje vokalne skupine CHORUS '97 v Kanadi in ZDA

Frank Novak

Vokalna skupina CHORUS'97 iz Mirna pri Gorici je uspešno zaključila 10 dnevno turnejo v Kanadi in ZDA.

Dvanajst-članski moški zbor je imel svoj prvi nastop pri društvu Slovenski park ob praznovanju njihove 40 letnice delovanja. Naslednji dan v nedeljo 18. aprila, je zbor gostoval pri slovenski župniji sv. Gregorja Velikega v Hamiltonu. Peli so pri maši in nato nastopili v polni dvorani na župnijskem banketu. Slovensko narodno pesem so gostje iz Slovenije predstavili tudi stanovalcem strostnega doma Lipa. V torek zvečer so pevci is vipavske doline doživeli prijeten sprejem pri društvu Lipa Park. Po koncertu sta se zboru pridružila za družabno razpoloženje še harmonikaš Edi Vrščaj iz Kitchenera in kitarist John Ferfolja iz Brantforda.

V petek 23.aprila je vokalna skupina Chorus '97 nastopila z celovečernim koncertom pri slovenskem klubu v Detroitu, kjer je zbor ustvaril izredno razpoloženje med prijatelji slovenske narodne pesmi. Harmonikaš Edi Vrščaj in kitarist John Ferfolja sta tudi to pot pozno v noč spremljala zbor v priljubljenih melodijah Lojzeta Slaka.

Zbor Chorus '97 je zaključil svojo turnejo v nedeljo 25. aprila z nastopom pri slovenski župniji Marija Pomagaj v cerkvi in v dvorani.

Značilnost njihove uspešne turnee je bila v tem, da so umetniško predstavili slovenske narodne in cerkvene pesmi, ki so prijetna za uho tukajšnim Slovencem in njihovim potomcem.

Srečanje Slovenskega Koordinacijskega Odbora - Niagara

Frank Novak

Slovenski Koordinacijski odbor Niagara se sestaja dvakrat na leto. Na jesenskem sestanku predstavniki organizacij medsebojno vskladijo prireditve za naslednje leto.

Spomladansko srečanje pa je v znamenju načrtovanja za skupni nastop Slovenski dan, ki je vsako leto četrto nedeljo v juniju.

Slovenski dan potuje vsako leto v drugo organizacijo. Člani tega kroga so društva: Triglav, Sava, Slovenski Park, Bled, Lipa Park in slovenska župnija sv. Gregorja Velikega s svojimi društvi.

Spomladanski sestanek je vedno pri gostitelju Slovenskega dneva za tekoče leto.

V nedeljo 25. aprila so se predstavniki zgornjih slovenskih organizacij zbrali v polnem številu v Slovenskem Parku, gostitelju za Slovenski dan 2004.

Pod vodstvom koordinatorice Magde Razpotnik so načrtovali duhovni, kulturni in družabni program za Slovenski dan 2004, ki je bil v nedeljo 27. junija v Slovenskem Parku.

Slovenski Koordinacijski Odbor – Niagara je bil ustanovljen leta 1989. Od leta 1991 je sestavni

del Vseslovenskega Kulturnega Odbora. Zaradi velikih razdalj med slovenskimi organizacijami na tem področju pa se koordinacijski odbor zavzema za svojo indentiteto, kar je v tem obdobju vse bolj potrebno za tradicijo tega meddruštvenega sodelovanja.

Pošlujte radio oddajo, Glas kanadskih Slovencev, vsako nedeljo ob 11. do 12. dopoldne na postaji CHIN 100.7 FM.

Naprošamo vsa društva v Kanadi, da se od časa do časa oglasite in poročate o vaših prireditvah in drugih uspehih. Rojake po Kanadi in po svetu zanima kako živite in napredujete.

Naročite se na Glasilo Kanadskih Slovencev. Glasilo je tudi primerno Božično darilo!

Piknik na slovenskem letovišču Holiday Gardens

15. julija je društvo Holiday Gardens pripravilo prvi letošnji piknik, znan po svojih odlično pripravljenih dobrin na ražnju. Letos ga je skrbno organiziral njegov bivši dolgoletni predsednik Tone Černivec skupaj s svojimi izkušenimi sodelavkami in sodelavci. Žal so ta dan lokalne plohe v bližini prestrašile mnoge stalne obiskovalce, da so ostali doma, čeprav na Holiday Gardens ves dan čudežno ni padla niti ena kapljica.

Po popoldanski sveti maši so kuharice pripravile okusno kosilo z originalnim slovenskim sirovim in jabolčnim štrudljem, ki ga je kmalu zmanjkalo. Vendar pa so ga ustrezne kuharice kmalu na novo spekle v zadovoljstvo vseh prisotnih. Tudi

prvovrstno, na ražnju pečeno meso je bilo hitro razprodano.

Presenečeni pa smo bili nad številno najmlajšo generacijo slovenske skupnosti, ki se je zabavala na novo zgrajenim otroškim igriščem in seveda v kopalnem bazenu. Izgleda, da društvo Holiday Gardens ne bo izumrlo, dokler mu bo uspelo privabiti mlajšo generacijo, kar tudi pričajo številni otroci v naselbini stalnih in mobilnih bivališč nad klubskimi prostori.

Nas starejše pa je zabaval ansambel Alpski Glas v zgodnje večerne ure. Vsi člani društva pa se že veselimo bližnjega članskega piknika, ki bo koncem avgusta...

Na slikah vidite dom na Holiday Gardens, ljudi pri maši in lepo urejeno otroško igrišče

Poročilo Slovenskega Društva Vancouver

Silva Plut

Z volitvami v januarju je začel odbor pod ponovnim vodstvom Ivana Rozanca spet pridno delati. Najprej so pripravili 31. januarja Lovsko veselico, na kateri so podelili trofeje in pogostili zbrane s tradicionalno divjačino. Dvorana je bila bogato okrašena z lovskimi trofejami, dokaz dolgoletnega lovskega udejstvovanja.

*Skupinska slika -
v ozadju dom z novo prekrito streho*

Vsa pričakovanja je presegla po dolgem času na novo prirejena Maškarada 21. februarja. Odličnih maškar je bilo na pretek, tako da je bilo težko izbrati najboljšo! Lepa pobuda društvu, da postane maškaradni ples spet tradicija.

Kegljaški banket je navadno zelo uspešna prireditev in tudi letos ni bilo nič drugače. Vršil se je 24. aprila ob polni banketni mizi ter izbranih vinih. Trofeje najboljšim so bile podeljene, potem pa se je vesela družina zavrtela ob zvokih skupine Oberlander.

Za materinski dan 9. maja so se mladi in malo manj mladi s pristrčnim kulturnim programom poklonili zbranim materam. Polna dvorana je navdušeno zaploskala nastopajočim pevcem, plesalcem in deklamatorjem. Veliko število najmlajših nam daje upanja, da bo naš

Slovenski dom še naprej lahko izvrševal svoje osnovno poslanstvo daleč od domovine.

Tudi naši očetje so s piknikom 15. junija proslavili svoj praznik. Veselo razpoloženje je prevladovalo pod novo slovensko streho in dveh novih baliniščih zgrajenih v ozadju društvenega ozemlja. Specialitete na ražnju so bile kot navadno na jedilnem listu, kakor tudi odojka pečenka. Tudi obisk je bil izredno dober.

Še ena novost bo v društvu poskrbela za družabljene in tesnejše stike med člani. Dan za starejše je postal priljubljen mesečni dogodek. Pod vodstvom Freda Pavliča prebijejo naši upokojeni člani vsak mesec prijetne urice ob kartah, igrah in v pogovoru. Balinišče je tako dobro uporabljeno!

Za duhovno oskrbo naše skupnosti sta letos spet poskrbela g. Čarga in g. Batič. 29. februarja smo se z g. Čargo zbrali pri postni maši v cerkvi sv. Mihaela in prav tam spet na Veliki petek. Velikonočno vigilijo smo praznovali v slovenskem domu. Naš pevski zbor je kot navadno igral pomembno vlogo pri bogoslužjih. 30. maja smo skupaj z g. Batičem poromali v Mission, kjer smo,

navdušeni nad dobrim obiskom, dobili občutek prave krščanske skupnosti. Podrobneje je o tem

Na citrah Janez Desman in Feliks Čadež na harmoniki

izredno dobro izpeljal gostovanje ansambla Primorski fantje iz Kopra in folklorne skupine Val iz Pirana 3. in 4. julija. Gostje so nastopili z enkratnim programom in navdušili polnoštevno občinstvo z dovršenim igranjem in petjem ter ljubkimi plesi iz raznih slovenskih pokrajin. Nastanjeni po domovih članov so bili naši rojaki nadvse hvaležni za izkazano jim gostoljubnost, marsikje pa se je tudi skovalo novo prijateljstvo.

Slovenska šola , ki jo poučuje dr. Vilko Maček, je letos zaključila že drugo

dogodku pisalo Glasilo v prejšnji številki.

11. julija smo bili deležni pastoralnega obiska g. Antona Ogrinca, duhovnika iz avstrijske Koroške, ki je daroval sv. Mašo v slovenski dvorani. Obisk je bil kar soliden, kljub temu, da smo že v počitniškem času.

Planinski klub je tudi letos organiziral vrsto izletov v naravo, med drugim v Mundy Park, Lynn Valley in na Stawamus Chief. 18. aprila smo se vključili v Sunrun, dobrodelni pohod v pomoč otroški bolnici, 18. julija pa smo priredili uspešen izlet s piknikom na Buntzen Lake. Obisk je bil izredno dober in počutje enkratno! Za poletje imamo v programu dvodnevni izlet v Manning Park, pa se vzpon na Black Tusk.

Naše društvo sicer ne praznuje Dneva državnosti, vendar so naši ribiči in lovci ravno 25. - 27. junija pripravili ribiško tekmovanje na jezeru Pennask. Ribičev je bilo sicer malo, bilo pa je zato rib na pretek!

6. junija je podporno društvo Bled priredilo piknik za svoje člane v slovenski dvorani. Čeprav društvo ne igra več svoje prvotne vloge, je bila to mikava priložnost za zabavo ob dobri hrani in sladki kapljici.

Kljub temu, da je bil naš predsednik odsoten zaradi potovanja v Slovenijo, je odbor društva

leto neprekinjenega delovanja. V njej se uči slovenskega jezika 18 učencev različnih starosti in porekel. Razdeljeni so v dva razreda: začetniški in nadaljevalni.

S poletjem si je društveni odbor zaslužil malo odmora, jeseni pa jih čaka spet vrsta prireditev, med drugimi ponoven obisk iz domovine, tokrat gostovanje pevske skupine iz Velenja. O tem pa drugič kaj več.

Ker čas neizprosno beži in bolezen ne jenja, smo se letos poslovili že od petih svojih rojakov. Zapustili so nas Rajko Murks, Silvo Fidel, Mirko Pulko, Rudi Della Sciava ter Peter Vrabič. Naj počivajo v miru!

Slovenski dan na pristavi župnije sv. Vladimirja v Montrealu

Družina Rogan

Cerkev sv. Vladimirja v Montrealu

Slovenska župnijska skupnost v Montrealu je v nedeljo 11. julija obhajala Slovenski dan -praznik narodnih korenin in kulturne dediščine.

Že v soboto popoldne so mladi na župnijski pristavi organizirali športno tekmovanje v odbojki, ki se ga je udeležilo več ekip. Ob šesti uri zvečer je bila maša, nato pa je zaigrala ansambel «Pachenka», ki je ga sestavljajo mladi godci iz Montreala. Zabava ki je bila v znamenju slovenske narodno zabavne glasbe, se je nadaljevala dolgo v noč.

Nedeljsko slavje se je začelo z mašo ob enajsti uri, ki jo je daroval Robert Petkovšek, lazarist iz Ljubljane. V Montrealu je v mesecu juliju in v prvi polovici avgusta nadomeščal župnika g. Franca Letonja, ki je z vitizatorjem g. Lojzetom Gajškom zastopal skupnost slovenskih lazaristov na enomesečnem občnem zboru lazaristov v Rimu.

Popoldanski del praznovanja se je začel po kosilu na pokritem prostoru, ki sta ga za slovesnost okrasila zakonca Vinko in Norma Petkovšek. Kulturni program se je začel nekoliko drugače kot v prejšnjih letih. Zbor pod vodstvom g. Franca Rogana je

namreč slovenski in kanadski himni dodal evropsko himno: Beethovnov Odo radosti. Od 1. maja 2004 je Slovenija članica Evropske skupnosti.. Navzoče je najprej pozdravila predsednica cerkvenega odbora ga. Rozina Rogan in poudarila velik pomen tega praznika, ki montrealske Slovence ne le zbere k družabnemu srečanju, ampak jih tudi spomni na njihove narodne, kulturne in verske korenine.

Kot ni drevesa brez korenin, tudi prihodnosti ni brez preteklosti. Sledila sta nastopa cerkvenega pevskega zbora in plesne skupina Rožmarin. Po lepi slovenski pesmi in živahtnem plesu je g. Paul Časar, ki je prereditelj povezoval, k mikrofonu povabil g. Roberta Petkovška. V slavnostnem nagovoru, ki ga je imel, je razmišljal o težki poti slovenskega zdomca. Večina jih je v tujino odšlo, ker so si želeli več svobode v mišljenju, delu in ustvarjalnosti. Ko so postavili svoj novi dom, so v njih našle mesto tudi slovenska beseda, kultura in vera prednikov. Tako so življenje v svobodi poplemtenili in nadgradili s tem, kar so nam naši predniki najboljšega zapustili. Po nagovoru se je predstavila še otroška plesna skupina Marjetice pod vodstvom ge. Marije Rupnik-Tkalec in dokazala, da imajo tudi najmlajši slovenski ritem že v petah. Za svoj nastop je skupina požela velik aplavz.

Po kuturnem programu se je začel zabavni del, na katerem je igral slovenski ansambel pod vodstvom g. Jožeta Sabo. Cerkveni odborniki, organizatorji, so pripravili dobro postrežbo, dobro vreme pa je poskrbelo, da se je proslave udeležilo okoli 400 ljudi.

Spoštovane rojakinje in rojaki v Manitobi!

Branko Maligec, predsednik Slovenskega kanadskega društva

Po dolgi kanadski zimi, in ne tako lepi pomladi, je končno prišlo poletje, po katerem smo zelo hrepeneli, vendar nas je slednje do sedaj razočaralo. Odbornikom našega Slovensko kanadskega društva v Manitobi ni zmanjkalo optimizma in dobre volje, saj smo v kratkem času sprejeli kar nekaj obiskov iz domovine, obiskali pa so nas tudi predstavniki slovenskega veleposlaništva iz Ottawe. Veleposlanica Veronika Stabej se je na dvodnevem uradnem obisku v Manitobi srečala tudi s premierom Manitobe Garryem Doerjem in tudi z drugimi visokimi predstavniki provincialnih oblasti. Gospe Stabejevi se je na obisku pridružila tudi parlamentarna delegacija Državnega zbora Republike Slovenije na čelu s predsednikom Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Francem

Pukšičem. Parlamentarno delegacijo so poleg Franca Pukšiča sestavljali še svetovalka mag. Breda Mulec, Marko Diaci in Ivan Kebri. Obisk je bil prava priložnost, da se gosti seznanijo z težavami, s katerimi se soočamo Slovenci v Winnipegu.

Menim, da so dobili pravi občutek, kako nameravamo tu v Manitobi reševati slovensko bodočnost. Ob tej priložnosti se veleposlanici Stabejevi iskreno zahvaljujem, da nas je počastila s tako visokim obiskom. S tem je slovensko skupnost v Manitobi približala provincialni vladi in na ta način veliko storila za prepoznavnost države Slovenije in Slovencev samih. Lepa hvala tudi delegaciji Državnega zbora, ki se je na

lastne oči lahko prepričala o življenju in delu ter o težavah s katerimi se srečujejo Slovenci v Manitobi.

Slovenija je sedaj del Evropske unije in članica zveze NATO. Ob tem so se rojakom v domovini še bolj odprla vrata v evropsko družino narodov. Tako smo se Slovenci približali multietnični družbi Evrope, ki jo tu v Kanadi že poznamo skozi naše dolgoletno bivanje v tej deželi.

Dočakali pa smo tudi dan slovenske državnosti. Čeravno smo morali preskočit kar nekaj ovir, saj nam vsi niso iskreno želeli uspeha, pa smo načrtovano izpeljali. Ob tej priložnosti hvala vsem ki ste prišli na naš koncert in proslavo trinajste obletnice neodvisnosti naše domovine.

Gostje iz domovine, ansambel Primorski fantje in folklorna skupina VAL, sta pričarala izreden glasbeni večer, čeravno so vsi člani pripotovali brez prtljage, bolje rečeno, le-ta se je izgubila nekje med Parizom in Torontom. Hvala tudi vsem prostovoljcem, ki so na čelu z Jerico Trudy, pripravili izredno večerjo. Gospod Peter Strasz, hvala tebi in vsem drugim članom avstrijske skupnosti za udeležbo na slavlju. Posebna zahvala gre tudi predstavnikom drugih etničnih skupin, ki so poslale svoje predstavnike. Naj ob tem ne pozabim tudi na vse, ki Vas nisem imenoval, vendar pa brez vaše prisotnosti ta večer ne bi bil tisto, za kar smo si prizadevali.

V Winnipegu smo Slovenci kovači svoje lastne sreče, sami tlakujemo uspešno cesto naše bodočnosti. Pomembno je, da se bomo znali posloviti od tiste preteklosti, ki nas je razdruževala. Slovenska ideniteta in kultura je za nas pomembna in imamo potencialne, da lahko ohranimo dediščino, ki so nam jo zaupali naši rojaki. Živimo v svobodni državi in mlajša generacija naj sama izbere, na kakšen način se bo sprijela s prihodnostjo.

Proščenje prekmurskih rojakov

Dr. France Habjan

Veliki Šmaren je gotovo za slovenske vernike eden največjih cerkvenih praznikov. Ta praznik pa ima za prekmurske rojake v domovini in za rojake po svetu še poseben pomen. Prekmurski rojaki se ta dan množično zbirajo okoli Marijinih svetišč in prav ob tem prazniku obnavljajo in ohranjajo njihovo versko pristnost in pripadnost skozi čas, prav do današnjega dne. Prav to doživljanje je glavni del prekmurskega žitja, ki ima svoje korenine v daljni preteklosti. V Sloveniji na ta praznik množično romajo na "proščenje" k Marijinemu svetišču v Turnišču.

Tudi v Torontu se vsako leto prekmurski rojaki zbirajo na pristavi *Večerni Zvon* k proščenju. Letos se je zbrala velika množica prekmurskih rojakov iz Toronta, Montreala, Hamiltona in več kot 100 jih je priromalo iz Chicaga. Skupino iz Chicaga sta vodila frančiškanski guardijan iz Lemonta, pater Metod Ogorelec in industrijalec Anton Rous. Ob 12h se je zbrala velika množica na prijetni jasi pred kapelo k nedeljskem bogoslužju.

Bogoslužje je vodil Valentin Batič CM ob somaševanju patra Metoda Ogorelca OFM in župnika Ivana Plazarja CM. Bogoslužje je pozdravil pevski zbor prekmurskega kulturnega društva iz Toronta, katerega vodi vsem znani Lojze Žižek. Zbor je pel stare prekmurske cerkvene pesmi ob orgeljski spremljavi Matije Lebarja. Redko kdaj je mogoče slišati napev... "Oče naš". Mogočno je bilo tudi ljudsko petje ob koncu bogoslužja, ki ga niso mogle utešiti mogočne krošnje bližnjih dreves.

Popoldne je bila Pomurska kulturna prireditev, ki je bila zelo prijetna in originalna. Program je otvoril predsednik društva *Večerni Zvon* gospod, Jože Hozjan, ki je goste in vse prisotne pozdravil in jim zaželel veselo srečanje. Nato je povabil k mikrofonu župnika

Valentina Batiča, župnika Ivana Plazarja in patra Metoda Ogorelca, ki so pozdravili vse prisotne in izrazili veliko zadovoljstvo, da so mogli sodelovati in se udeležiti tako množičnega srečanja rojakov iz Krajine Slovenske in seveda tudi drugih slovenskih rojakov iz Toronta.

Pevski zbor je pod vodstvom Lojzeta Žižka zapel 6 narodnih prekmurskih pesmi: *Krajina Slovenska, Pridi nazaj, Vede, Vsi so venci bljeli, Plava Pomurju* in *Sem se šetao*. Po izvedbi Krajine Slovenske, je ta pesem izvenela kot himna. Zbor je lahko ponosen na njihovo pevsko umetnost. Povezovalc, gospod Miha Zakojč, je nato povabil k mikrofonu donedavnega predsednika starostnega doma LIPA, gospoda Darkota Medveda. Gospod Medved je v nesreči pred 4. leti izgubil del leve noge od kolena. Kljub temu se je odločil, da se bo povzpел na vrh Triglava v svojem nagovoru je doživeto opisal dolgo in težavno pot. Svojo smelo odločitev je načelno navezal na idejo, da bi njegovo dejanje moglo gmotno pomagati starostnemu domu LIPA. Tako je nastala zbirka... "NA TRIGLAV ZA LIPO". Želja je, da bi zbirka zajela čim več slovenskih rojakov.

Prikupna Aleksandra Enciner je nato recitala Franceta Bevka mladinsko pesem... Pleši, pleši, črni vran. Folklorna skupina PLANIKA v gorenjskih narodnih nošah je odplesala 4 plese pod vodstvom Nade Petrovič. Na koncu programa je g. Zakojč vse povabil na prosto zabavo in vsem želel prijetno popoldne.

Selo v Prekmurju
Romarska okrogla kapela s
polkrožno aspido je nastala v
13. stoletju.

V znamenju praznovanja slovenske samostojnosti

Dr. France Habjan

V nedeljo 4. julija je Slovenska skupnost v Torontu priredila 45. tradicionalni Slovenski dan, združen s praznovanjem slovenske samostojnosti. Letošnjemu srečanju so dali prireditelji svojsten pečat: poglobitev zavesti in pripadnosti slovenski skupnosti v Kanadi. Ta osrednja misel je bila povsem uresničena. Vzporedno s praznovanjem slovenske samostojnosti pa je bil velik poudarek delovanju slovenskih društev.

Vreme ni bilo najbolj naklonjeno, že v jutranjih urah je pričelo rahlo deževati, prenehalo z bogoslužjem, vendar se je kljub temu zbralo lepo število rojakov. Letošnji program je bil dvodelen. Dopoldne je bilo nedeljsko bogoslužje, ki ga je vodil župnik Ivan Plazar. Svojo homilijo je navezal na vrednote, med katerimi je tudi narodna pripadnost. Bogoslužje je bogatil mladinski cerkveni zbor župnije Brezmadežne s cerkvenimi pesmi.

Popoldanski kulturni program so v glavnem napolnile mladinske organizacije, kar je navdušilo

prisotno občinstvo. Po kanadski in slovenski himni je bil povabljen k mikrofonu častni generalni konzul g. Jože Slobodnik, ki je prebral pozdravno pismo veleposlanice ge. Veronike Stabej, ki se osebno proslave ni mogla udeležiti. Veleposlanica je v pismu nakazala tudi zgodovinske dogodke v katere je sedaj vpletena Slovenija; vključitev RS v NATO in EU.

Glavni govornik, predsednik Kanadskega slovenskega zgodovinskega društva (KSZD) in koordinator Kanadske slovenske skupnosti (KSS), g. Stane Kranjc, je svoj govor okviril na temo "Kanadska slovenska skupnost včeraj, danes in jutri". Govornik je poimensko nanizal dejavnosti in dosežke slovenskih organizacij v korist celotne slovenske skupnosti v Kanadi od dneva samostojnosti do danes. Hkrati pa je tudi nadrobno opozoril prisotne, kaj je slovenska skupnost v Kanadi pomembnega napravila v korist mlade države Slovenije. Kanada je s pomočjo slovenskih

organizacij izdatno pripomogla k naglemu priznanju slovenske države in potem pri vključevanju Slovenije v obrambno organizacijo NATO. Precejšnja je bila tudi finančna pomoč pri obnovi Slovenije. Zelo pregleden je bil tudi pri načrtovanju bodoče dejavnosti slovenske skupnosti v Kanadi.

Po govoru je nastopila vokalna skupina Plamen, ki je odpela tri izbrane pesmi za to priložnost. Njihovo izvedbo so prisotni nagradili z aplavzom. Na govorniški oder je nato stopil 20-letni hokejski

zvezdnik Matthew Stajan. Mladi Stajan je izšel iz slovenske skupnosti pri župniji Brezmadežne, bil je član slovenskih skavtov, mašni strežnik, član slovenskih športnih društev, ki se je po končani srednji šoli profesionalno popolnoma posvetil hokeju. Leta 2002 je v Halifaxu nastopil na svetovnem mladinskem prvenstvu, kjer je Kanada dosegla srebrno medaljo. Sedaj pa igra kot eden najmlajših v severno ameriški ligi s kanadskim klubom 'Maple Leafs' v Torontu. Mladi Stajan je nagovoril predvsem mladino in njegov govor je v celoti priobčen v angleškem delu Glasila. Dejal je, da je ponosen, da je bil dejavni član slovenskih

organizacij. Poudaril je tudi, da za dosežene uspehe je potrebno veliko resnega in trdega dela. Več kot pravilen napotek!

Slovenski denarni zavod Hranilnica Slovenija je letos nagradila g. Ludvika Stajana, znanega družbenega delavca v slovenski skupnosti. Dobitnik nagrade je v zahvali izjavil, da bo nagrado \$2000 daroval slovenskim karitativnim ustanovam.

Folklorna skupina Nagelj je pod vodstvom Cirila Sorška dovršeno odplesala folklorne ples. Nagelj že preko 40 let zbira mladino in jo navdušuje za slovensko folkloro. Mladinski pevski zbor Mladi Rod iz župnije Brezmadežne pod vodstvom Kristine

Križan in Laurie Ulčar je nato občuteno zapel tri slovenske mladinske pesmi. Plesna skupina Planika pa je kot zaključno točko sporeda zaplesala tri plesne pod vodstvom Nade Petrovič. Program je sklenil generalni častni konzul g. Jože Slobodnik in se v svojem nagovoru javno zahvalil organizatorjem letošnje proslave, istočasno pa je poudaril, da so Slovenski dnevi za Slovensko skupnost nenadomestljivi.

Ob priliki Slovenskega dne je novo ustanovljeno Kanadsko slovensko zgodovinsko društvo ves dan nudilo v dvorani obiskovalcem bogato urejeno mizo z zgodovinskimi publikacijami in drugimi važnimi dokumenti. To je bil prikaz programske vsebine KSZD. Razstavo je uredila podpredsednica društva ga. Dr. Anne Urbančič.

Kaj je mogel sleherni opaziti na letošnjem srečanju? V veliki množici zbranih pri popoldanski kulturni prireditvi je bilo videti izredno veliko mladih družin z otroci, zelo številna je bila odrasla mladina, saj so skoraj celoten program izvedle mladinske skupine. Velja poudariti, da danes po slovenskih organizacijah že prehaja vodstvo v mlajše roke in to dejstvo bo dalo slovenski skupnosti v Kanadi novega zagona in s tem tudi dejansko vodilno

vlogo pri vodenju različnih društev in organizacij. Res pa je tudi, da je bilo opaziti manj predstavnikov starejše generacije, verjetno iz različnih razlogov: vreme, počitniški čas, pa morda še kakšen drugi vzrok...?

Velja pa tudi poudariti, da je Slovensko letovišče v Boltonu pri Torontu sedaj versko, kulturno, športno in družabno stičišče in središče Slovencev v Velikem Torontu v poletnih mesecih.

(Kanadsko slovensko skupnost sestavljajo: Kanadski slovenski kongres, Vseslovenski kulturni odbor, Slovensko kanadski svet ter Slovensko letovišče).

Dear young Slovenians

(The following text is an excerpt from Stane Kranjč's speech delivered on Slovenian Day, July 4th, 2004)

Stane Kranjč

This is a week of celebrations. Today we are celebrating our 45th Slovenian Day, the 137th Birthday of Canada, and the 13th birthday of the independent Republic of Slovenia, while our good friends and neighbors, America, are celebrating the 228th anniversary of the signing of the Declaration of Independence. As Canadian-Slovenians we can be proud to be citizens of the two most beautiful and friendly nations in the world. It is a day to honor all women and men who contributed so much to our two countries. Slovenia Day is one of our most important cultural events. It is a manifestation of our national consciousness, culture and faith.

Thirty years ago the late, former Prime Minister, Pierre Elliot Trudeau made this statement in the House of Commons: "Canada will not have official culture; it will embrace and encourage all cultures. A multicultural policy can form the base of society which is based on fair play for all."

We are very fortunate to live in a country where Slovenian culture is part of Canadian culture. Your parents and grandparents were dedicated, hard working people. They were aware that culture is the most important national symbol and that, historically, nationality can be permanently recorded only with culture. On this day we should look back and examine the hard work, efforts, success and the contributions that our predecessors made to Slovenian culture in Canada. With our culture they added vitality to Canadian Multicultural Society. It is important that on this foundation you continue to build, remembering that now you are what your predecessors were. We hope that you will preserve and enjoy what you and your parents built. To achieve these important objectives you must stay united, dedicated and involved in the Slovenian community. You must find your own way, the right way, by being involved in the Slovenian sport clubs, families, friends, organizations and church.

To us older folks it is very gratifying to see progress, determination and your new ideas realized, like the recently installed children's playground, improved sports facilities and programs, Slovenian schools and so on. We are delighted to have successful young people like Mr. Matt Stajan of the Toronto Maple Leafs joining us in celebration of the 45th Slovenian Day. Thanks to all of you. Thank you Matt, you have our best wishes for much more success in the NHL. You are a perfect example that young people do care and are proud to be Slovenian. We know that the younger generation is the only future we have and we are happy that our future looks bright. The Census of Canada will continue to register our descendants as Slovenians and thus preserve the information on Slovenian nationality, culture and values in Canada.

Remember: "It's cool to be Slovenian". Happy Slovenian Day to you all!
Thank you very much.

Kulturna priznanje Hranilnice in Posojilnice Slovenija

Za leto 2004 - Podarjeno Ludviku Stajanu

Zadnjih 36 let je Slovenska Hranilnica in Posojilnica podarila to nagrado Slovenski osebi za nesebično delo v naših slovenskih društvih tukaj in po svetu.

Tudi leto bomo podelili priznanje osebi, ki s svojo prisotnostjo zgleđno sodeluje pri oblikovanju in razvoju slovenske skupnosti. Nagrado ki jo podeljuje Hranilnica in Posojilnica Slovenia ni v pravem pomenu nagrada, ampak priznanje za živiljsko delo in večletni trud v naši skupnosti.

To leto je imenovalna komisija nadzornega odbora Hranilnice in Posojilnice zbrala g. Ludvika Stajana.

Most of you are aware of Mr. Stajan's outstanding commitment and dedication.

Let me quote from the nomination letter received by the Board of Directors.

"Ludvik Stajan is an invaluable asset to our Slovenian church and community. Since the establishment of Our Lady of the Miraculous Medal Church and throughout its existence, he has been an integral part of its success. Ludvik was involved with the fundraising and building of Our Lady of the Miraculous Medal Church and hall. With a smile on his face he would approach for donations and had no difficulty getting them. In turn, Ludvik was one to never say no.

As president and director of the Scouting organization he conveyed a happy enthusiasm to the younger generation. Ludvik was chairman of the Holy Name Society for many years at the start of the church and later a long standing member of the Church Council.

Mr. Stajan has been and continues to be a vital fundraiser for many charities and good causes including Dom Lipa, Share Life, St. Stanislaus

Ludvik Stajan in Stan Žoldoš

College (Ljubljana), Karitas and others. He has been on the organizing committees of numerous events such as "nove maše," church functions and banquets and both papal visits.

He not only financially supports various cultural exchanges and groups (ie. singing, dancing), but with his wife Slavka opens their home when in need to house visitors from Slovenia and abroad.

Ludvik was a founding member and director of the Slovenia Credit Union. He was a committee member for the Slovenia pavilion during the Toronto International Caravan.

For a number of years he was treasurer of the "Slovensko Letovišče" committee and on the Board of Directors for Dom Lipa for more than 5 years.

As owner and operator of ABC Fire Door from 1968 to 2001, Ludvik has always taken the time to do good for others and especially for the Slovenian church community. Even through personal tragedy he never fails to give his best to anyone who needs his support. He brings a positive enthusiasm to everything he does whether it be work or play. He loves life; he loves people and has the ability to talk to persons from all backgrounds. He is dedicated to his family and his triumphs have made family and friends very proud."

I am sure that his is the type of person, the Board of Directors had in mind when they established this award.

That is indeed impressive. It is with great honour and respect that on behalf of the Slovenia Parishes Credit Union, I present you with this award today. Čestitam g. Ludvik Stajan.

(P.S. The award included a plaque and a cheque for \$ 2,000.00, which Mr. Stajan intends to donate to a charitable organization.)

Slovenski Dan, July 4, 2004

Presented by: Matthew Stajan

I'd like to congratulate my starata Stajan on the award he received today. I don't know anyone more deserving than him to receive this recognition.

I have been blessed to have such wonderful grandparents. As I grew up, I learned so much from my starata and staramama Stajan, and starata and staramama Škrlič. Like many of you, they came to Canada with little else but a dream and a strong work ethic. They were never alone because they also had the support of the entire Slovenian community.

These characteristics were instilled in my parents, Nada and Mike, and passed on to my sister Michelle and me. I had a dream to play in the National Hockey League and through hard work, determination and passion, I achieved my dream. You can't imagine the feeling I have when I step on the ice wearing the Toronto Maple Leaf jersey knowing that I am representing my Slovenian community.

I have had quite the exciting few years, and I have to thank my parents and sister who have always been there for me and who have helped me get to where I am, by driving me to all my practices, games and hockey schools. And they still don't miss many games. Also, the rest of my family. My aunts and uncles... cousins..., for always being there for me and for all their support. I have the best family anyone can ask for.

As you know I wear #14, in honour of my late uncle Robert, who passed away from cancer

Matt Stajan speaking at Slovenski Dan

years ago. I know he is up there watching and helping me. I now have my starata Škrlič is up there as well, watching over me.

I want to take this opportunity to thank Mr. Kastelic and Mr. Slobodnik because they have supported and sponsored every minor hockey team that I played on as I grew up.

John Jakopin showed me that it is possible to achieve the dream of making the NHL. He has given me great advice and is always there and willing to help me with any questions I have on being a professional hockey player.

Growing up in the Slovenian community is a privilege, with many activities and groups available to us. I have many wonderful memories, starting with the Sestre on Lunness Rd., including Sestra Kristina, who babysat me, while my parents were working.

This Slovenian Farm is an important part of our community, and an important part of my life. I have been coming here since I was born and have amazing memories and life-long friendships, gained through scout camping trips, baseball, soccer and volleyball tournaments, picnics, celebrations... and of course, church every Sunday at 11.

To the older generation, I thank you for creating such a wonderful place for all of us to be a part of.

To the younger generation, you don't know it yet, but you are part of something very special here. Be proud to be Slovenian.

I know I am!

Thank you for all of your support!

Slovenski Dan: What it means to the Youth of our Community

By: Richard Vukšinič

On the surface, Slovenski Dan is a nice day for a gathering. It is a day that signifies and celebrates who we are as Slovenians living outside of Slovenia. It provides us with a chance to gather together, to commemorate our past, rejoice in our present accomplishments and to dream about the future of our community. Slovenski Dan highlights the fact that we are a fortunate community. We are fortunate to have a wonderful day to celebrate and a beautiful place where we can celebrate it, at the Farma. We are blessed to have involvement in our community from people of all ages and talents. All of this was in evidence on July 4, 2004. More deeply though, Slovenski Dan functions, every year, to solidify, in our hearts, all the tangible and intangible qualities that unite us and define us as a community.

Many of these qualities were personified this past Slovenski Dan by special guest speaker Matt Stajan of the Toronto Maple Leafs, in his address to the community. It was a wonderfully humble speech, that all of us Slovenian-Canadians growing up here could relate to on several levels. His focus on family, and his tendency to thank all those who helped him on his journey to the NHL, illustrates his qualities as a person, but also the richness of the Slovenian community that helped nourish his drive and resolve to make it. In his speech and demeanour, Matt epitomized what a community-minded person should be: very aware of what the community can offer, and very willing to give back to it in whatever way he can.

It is these very same qualities of a strong work ethic, humility, self-sacrifice and family values that are, as Matt Stajan acknowledged, gifts given to us by the older generation. They are the qualities that led to the foundation of the Slovenian-Canadian community and to meaningful events such as Slovenski Dan. They are qualities that sustain who we are and what we have. As these values are conveyed upon the hearts and minds of the younger generation by role models such as

Matt Stajan, it is safe to assume that the strength and wonder of our community will continue forward through generations to come. This is evident in the continuity between young people in our community, like Matt, who cite people of the older generation, like his grandfather Ludwig Stajan (winner of this year's Slovenia Credit Union Award), as their own role models. Slovenski Dan is a wonderful way to emphasize all of this, and to help nourish our ever-changing sense of identity as Slovenian-Canadians.

What Does Slovenski Dan Mean to You?

When asked what Slovenski Dan (or being Slovenian) means to them, here is what some of the young people in our community had to say:

PAUL DOLENC: *"It means many things. It means dobra, hitra polka. It means sharing our culture with non-Slovenians who always seem genuinely interested in us. It means beauty at its finest. It means story telling, which in general is great – hearing about the past from the elder people in our community. It means: "Ti si Slovenec, ti si družina", if you are Slovenian you are family. It means "ful kool da best kultur" (loosely translated to mean: Full cool, the best culture)."*

BOBBY ULČAR: *"I think of the Farma and of community. (The Farma, and our community in general,) is a warm place to go, where I can bring non-Slovenian friends and everyone will smile and treat them like one of the family. It's like living in a žhappi-land'. It means having somewhere to go and to belong. (Slovenski Dan) reminds me of being Slovenian and knowing that anywhere I go in the world, if I meet Slovenians, we are certain to become friends."*

MICHAEL STAJAN: *"I am Canadian first, but it is nice to have something to make me stand out."*

(Slovenski Dan) is a chance to see beautiful people, a nice day to see people you wouldn't regularly see. It's a good chance to spend time with family. A nice day to drink 50 with my Stric."

MARTY STAJAN: *"It is a great day to celebrate our heritage and to keep it alive."*

SAHRA PIKL: *"It is a celebration of the cultural uniqueness that forms our committed community. It is a day to remember all we as a community and a country have gone through, and to celebrate our achievements, while remembering our trials. I don't know why, but I always think of Slovenia in wartime and compare it to what it has become. I think of my trips there and how much I love it and want to be there right NOW!"*

JASON STAJAN: *"To me, Slovenski Dan means the freedom and independence of a loving, hard working people. I take a lot of pride in being of Slovenian descent. It is a day when we should all celebrate our pride."*

BRIAN POTOČNIK: *"Slovenski Dan is a day for Slovenian-Canadians to honour our ancestors who worked so diligently, and had to endure so much, so that we could have the strong Slovenian community we have today."*

PAUL ZABUKOVEC: *"I think our roots run deeper than what Slovenski Dan celebrates. We are still learning about ourselves. I think the surface is just being scratched regarding how important Slovenia has been to Europe and to the world as a whole. We are beginning to better understand our historical roots and develop our identity."*

Canadian Slovenian Historical Society at the Slovenski Dan Celebrations

Slovenian Farm, Bolton ON, July 4, 2004

Anne Urbančič

As the summer gears up, most people gear down, looking forward to long lazy summer days, to a well deserved vacation, or to catching up with all the household projects that there just wasn't enough time to complete over the year. For many Canadian Slovenians, the summer starts with the annual Slovenski Dan celebrations at the Slovenian Farm in Bolton, Ont. This is a chance to meet, greet and eat. (Perhaps in a future column I'll write about one of the community's better potica makers: a Canadian Slovenian gentleman born in Toronto!!) This is also a chance for the community to proudly showcase its Slovenian heritage.

This year the Slovenian Canadian Historical Society (CSHS) was pleased to be part of the festivities. We were offered a space in the hall to present ourselves and to let the community know more about the society and its work. Ms. Dorothy Lenarčič,

an enthusiastic member of our Board, and I were able to meet or become reacquainted with so many members of our community who were drawn to the table by our display and who left with one

Dorothy Lenarčič, Stane Kranjc in Anne Urbančič

of our brochures and hopefully with the idea of either participating in the Society or donating original or copies of documents, photos, diaries, letters and artefacts to the archives, securely housed in Dom Lipa.

Dorothy and I are particularly excited about this archiving project. We have just recently returned from Slovenia where we completed a course in Ljubljana for archivists abroad offered

*Shielding their eyes Dr. Anne Urbančič, Dorothy Lenarčič, pointing Dr. Zvone Žigon
(Photo: Florjan Auser - courtesy Slovenija.svet)*

by the Slovenian government. The course was an incredible experience, and we learned that our archiving project could certainly become a reality similar to the amazing model of the Australian Slovenians in Sydney. All the archivists, historians, academics, and government representatives we met and worked with in Slovenia, in Trieste, and in the Val di Resia in Italy, urged us on and encouraged us to keep going out to the Canadian Slovenian community so that our Archives will be as successful as those in Australia.

As a result of the encouragement, we were pleased to be part of the Slovenski Dan display. Did you find yourself or your parents in the group of Slovenian school pupils photographed in 1960 in front of Marija Pomagaj? Did you or your relatives arrive in Canada on the ship in the photograph, with documentation similar to that on display? Did you receive a free gift of candy

in the tin box with the picture of the Queen Mary on it, when your ship docked at Pier 21? (Another example of that box is on display at Pier 21 in Halifax). Many of you stopped to admire the exquisite lace and crochet work on display, hoping that it was for sale.

Sincere thanks to the CSHS president, Mr. Stane Kranjc, and treasurer, Mr. Frank Brence, for lending the photos, and for generously donating

the display stands and picture frames. Heartfelt thanks also to my parents, Franc and Marija Urbančič for lending documents and candy box, to the Jamnik family for the issues of Canadian Slovenian

newspapers, to Mrs. Francka Lenarčič for the copy of one of the first Slovenian Farm permits issued, and to Mrs. Dora Kavčič and Mrs. Pregelj for kindly allowing us to show their lace and crochet work, some of which will remain in acid free storage in the Archives in order to preserve it.

Thank you to all of you who stopped by to ask questions, pick up a brochure, or share your wonderful stories about your first years in Canada. We need your participation so that our Slovenian heritage will not be forgotten in Canada. Consider donating materials to the CSHS archives. These will be carefully preserved in archival boxes with your name or the name of your group or family. Remember, you do not have to be famous to be important to us.

For more information visit our website at: www.slovenianhistorical.ca

Slovenian National Benefit Society Slovenska Narodna Podporna Jednota (SNPJ)

Stane Kranjc

On July 9, 10, and 11, 2004 SNPJ members and friends celebrated a century of success on their 500-acre Recreational center in scenic Enon Valley, Pennsylvania, USA. Besides thousands of SNPJ members and friends from all over the USA, over 250 Canadian Slovenians travelled in five busses and private cars from Ontario, Canada to Enon Valley PA., to pay tribute and to celebrate with fellow countrymen.

Visitors from Simon Gregorčič - Toronto

SNPJ was founded in 1904 with headquarters in suburban Chicago, to offer low-cost life insurance to early Slovenian immigrants to USA. In 1993 the headquarters were moved to Pennsylvania rolling hills similar to contour of land in Slovenia. SNPJ social events, known as fraternal benefits, were a way to preserve a culture of homeland

left behind while building new friendships in America. Membership is open to people of all backgrounds and SNPJ continues to offer a full range of social, athletic, educational and cultural benefits for its members' enjoyment.

SNPJ is one of the largest Slovenian organisations in the USA. At the twenty-seventh Regular Convention in Las Vegas, Nevada on August 19, 2002, they reported: 170 Lodges, 42,299 members and \$106,089,219 of Society's assets.

On Saturday afternoon on July 10th during the SNPJ cultural program, the President of Simon Gregorčič Cultural Association Mr. Joseph Kanalec and President of Canadian Slovenian Historical Society Mr. Stan Kranjc presented a congratulatory plaque to

SNPJ recreation centre - Enona Valley PA

SNPJ National President Mr. Joseph Evanish. After the presentation Mr. Kranjc made the following short speech.

President Evenish, members of SNPJ, honourable guests, ladies and gentlemen! I am grateful for this opportunity to say a few words on behalf of Simon Gregorčič Cultural Association and Canadian Slovenian Community, to congratulate al SNPJ members, on your 100th anniversary and to thank you for all the contributions SNPJ made to Slovenian people all over the North America.

SNPJ's work and accomplishments in USA during the past 100 years are well known, however most people do not know that SNPJ was one of the first Slovenian organisations in Canada, established approximately 90 years ago. As per Mr. Valentin Rucigaj's article "Slovenci v Kanadi – Slovenians

in Canada" published in 1936 by Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba in Chicago Illinois in the year 1935 there were 14 SNPJ Associations in Canada in the following Provinces: Alberta 3, British Columbia 4, Ontario 4, Nova Scotia 2 and Manitoba 1 with a total of 245 members. In 1930 first Slovenian Home in Canada was constructed and was owned by SNPJ members in town of Waterford, Cape Briton in Nova Scotia.

Since than the Slovenian Community in Canada expanded and grew into a large respectable nationality, making many contributions to Canadian Multicultural Society, to Slovenians in Canada, Slovenia and other parts of the world.

On behalf of the Canadian Slovenian Community, I would like again to congratulate you and wish you many more successful years.

Your Name

Submitted by Francka Pajk

You got it from your father. 'Twas the best he had to give.
And right gladly he bestowed it. It's yours, the while you live.
You may loose the watch he gave you – and another you may claim,
But remember, when you are tempted, to be careful of his name.
It was fair the day you got it, and a worthy name to bear.
When he took it from his father, there was no dishonour there;
Through the years he proudly wore it, to his father he was true,
And that name was clean and spotless when he passed it on to you.
Oh, there is much that he has given that he values not at all.
He has watched you break your playthings in the days when you were small.
You have lost the knife he gave you and you have scattered many a game.
But you'll never hurt your father if you're careful with his name.
It is yours to wear forever, your to wear the while you live.
Yours, perhaps, some distant morning, to another boy to give.
And you'll smile, as did your father – with a smile that all can share –
If a clean name and a good name you are giving him to wear.

Events Calendar For 2004

August 7-8	Slovensko Letovišče – Nogomet (6–17 let)
August 8	Lipa Park – Music in the Park - piknik
August 14-15	Slovensko Letovišče – Adult Softball Tournament (18-50+ let)
August 15	Holiday Gardens – Piknik
August 28	Holiday Gardens - Članski piknik
September 12	Lipa Park – Oktoberfest – piknik
	Sava – Piknik
September 18	Slovenski Dom - Bus Tour
September 19	Holiday Gardens – Vinska trgatev
Oktober 9	Sava – Oktoberfest – Veseli Pomurci
Oktober 10	Sava – Oktoberfest – Blue Wave
Oktober 10	Slovensko Letovišče – Vinska Trgatev
Oktober 16	Dom Lipa – Banket – igra: Matija Lebar
Oktober 16	Sava – Oktoberfest – The Triglav Band
Oktober 17	Lipa Park – Scholarship banquet
November 13	Lipa Park – Martinovanje
	Sava – Hunter's banquet - Romeros
November 20	Holiday Gardens – Jesenski banquet
December 4	Slovenski Dom - Christmas Banquet – Božičnica –
December 5	Lipa Park – Miklavževanje
	Holiday Gardens – Božičnica za otroke
December 14	Slovenski Park - Miklavževanje
	Bled – Božičnica
December 31	Lipa Park – Silvestrovanje
	Holiday Gardens – Silvestrovanje
	Sava – Silvestrovanje – The Triglav Band

Triglav - MOJ CILJ – (Dom Lipa - Triglav Challenge)

Pripravljaj sem se približno eno leto za moj pohod na Triglav. Sanje, da bi prispel do vrha, so se mi končno uresničile 10. avgusta ob približno 9:30.

Namen pohoda je bil dvojni: osebno je bil za mene "challenge" ker sem pred dobrimi tremi leti po nesreči zgubil levo nogo. Drugi, in to še bolj pomembni namen pohoda, pa je bil, da na ta način - potom sponzorjev – zberem denar za slovenski Starostni Dom v Torontu. Zgleda, da mi bo uspelo nabrati \$40,000 za Dom Lipa.

Pot sem začel v ponedeljek 9. avgusta iz Rudnega Polja. Imel sem 22 spremljevalcev. Torej

16 sorodnikov in prijateljev iz Kanade, USA in Slovenije, ter 6 spremljevalcev Slovenskega Gorskega Bataljona pod vodstvom g. Tadeja Pušavec. Še posebno mi je pa bilo pri srcu, da so me spremljali: žena Marija in moja dva sinova (trenerja) Miha in Kristjan.

Pohod je bil enkrat. Na Triglavu sem bil s sinovoma enkrat preje (leta 1989) tako, da sem malo predvideval kaj me čaka. Ampak spomin me je malo okoli prinesel. Se nisem pravilno spomnil kako strmo in dolgo pot imam pred sabo.

Ko smo se v ponedeljek odpravili na pot, je bilo krasno vreme in smo po dobrih šestih urah

prišli do Doma Planika. Dolga pot, toda ne izredno težka. Tam smo prenočili. Seveda smo bili vsi utrujeni: osebno pa nisem vedel, kakšna bo moja kondicija ko se zbudim. K sreči sem se kar dobro naspal, nobenih posebnih bolečin in sem bil pripravljen, da si osvojim vrh.

Plezanje do vrha je bilo seveda veliko bolj strmo kot prejšni dan, ampak sem bil prepričan, da bom uspel, ker sem pač imel moralno in fizično pomoč od spremljevalcev. Vrh smo srečno dosegli okoli 9:30 v torek 10. avgusta.

To je bilo za mene res eno nepremirljivo doživetje. Pred dobrimi tremi leti nisem vedel, če bom še kdaj več ali manj normalno hodil; sedaj sem bil na vrhu Triglava! Neverjetno! Na vrhu je bilo prekrasno: sončno, toplo in mimo. Takoj ko sem prišel v Slovenijo sem šel na Brezje in molil k Brezjanski Mariji za srečen pohod in lepo vreme! Zgleda, da me je uslišala. Na vrhu si nisem mogel zadržati, solze so mi od veselja vrele iz oči. Kar nisem mogel verjeti, da sem res na vrhu Triglava!

Razgled je bil prekrasen, nekdo je igral na harmoniko, bil sem med prijatelji, kaj bi si še lahko želel?

Po kratkem počitku smo začeli pot nazaj do Kredarice. Strmina je bila večja kot sem si jo predstavljal, toda s pomočjo mojega angela varuha (g. Tadeja) smo srečno prišli do Triglavskega Doma. Pravzaprav je bila za mene ta strma pot kar en užitek, ker si nisem nikoli predstavljal, da sem kaj takega še zmožen.

Na Kredarici nas je čakal helikopter, ki ga je poslala po nas Slovenska vojska. Peljali smo se vsi še enkrat okoli vrha Triglava in potem nazaj na Rudno Polje.

Za mene je bilo to doživetje katerega ne bom nikoli pozabil. Rad bi se zahvalil vsem ki so me spodbujali in spremljali na tej poti. Posebno bi se rad zahvalil monsinjorju dr. Jožetu Plutu, ki je organiziral pomoč s strain Slovenske vojske. Brez te pomoči ne bi mogel uresničiti mojih sanj, da pridem na Triglav! Najlepša hvala tudi Tadeju Pušavcu in njegovi ekipi, ko so me od začetka do konca spremljevali. Hvala tudi pilotom helikopterja ki so nas srečno vrnili iz Kredarice. Za mene bi

bila pot nazaj res več ali manj nemogoča, ker veliko težje hodim navzdol kakor gor. Končno pa hvala vsem spremljevalcem še posebno dr. Elizabeti Kocmur ki je prišla iz Toronta v Slovenijo samo iz tega razloga, da me spremlja na tem pohodu.

Najlepša hvala vam vsem, hvala Sloveniji in Triglavu za krasno doživetje. Ne bi si moral predstavljati nakaj lepšega kot sem doživel 9. in 10. avgusta leta 2004!

Hvaležen slovenski sin

Darko Medved

Toronto

